N Nr. 18

2. SEPTEMBERNUMMER 1941

Signal

Universitetsbiblioteket i Tromsø

Belgia 2 fr. / Bulgaria 8 lewa / Danmark 50 øre / Finnland 4.50 mk. / Frankrike 4 fr. / Hellas 8 drs. / Iran 3 rial / Italia 2 lire / Kroatia 5 Kuna / Luxemburg 25 Pf. / Nederland 20 cents / Norge 45 øre / Portugal 2.— esc. / Romania 16 lei / Serbia 5 Dinar Sverige 53 øre / Sveits 45 cents / Slovakia 2.50 kr. / Spania 1.50 ps. Tyrkia 12 piaster / Ungarn 36 filler

Tross alt fremover!

Sovjet-russiske veier er de elendigste i verden — og der må de tyske soldaters hele seighet til for å overvinne vanskelighetene

Foto: PK. Kipper

Signal

Av innholdet av 2. septembernummer

SIDE

Fra felttoget mot sovjetunionen

To dagers panserslag om jernbanebroen ved Ostrog ved Goryn 12

Panservogner bryter igjennem Stalinlinjen og infanteriet følger like efter
Særdeles virkningsfulle farvefotos fra kampene i øst 24

Stalin sender kvinnene i ilden 18

To verdener
Sovjettropper setter i brann og tyske soldater redder 23

Og straks begynner man med fredens syssler igjen
En ukrainsk landsby efter tyskernes erobring 6

Fra kampen mot England

Under fiendens øine
drar tyske minesveiperflotiljer gjennem kanalen 8

Fra krigen i Afrika

Ørkenens fire plager 16

Vår militære undervisning i strategi

Fjerde leksjon: Den tyske skole eller:
Den store generalstabs tilblivelse og idé 11

EUROPA

Der Führer og hans riksmarsjal 9

Ny kraft for Europa
Et problem av idag og i morgen 40

Danmark

Københavns lilleputtgarde 26

Frankrike

En søndag i Marseille 27

USA

Roosevelt — jordklodens keiser? 4

ASIA

Truende uvær over Afghanistan 36

„Signal"s novelle

Flukt med hunden Skyth av Peter Eckart 21

Dessuten mange andre interessante bilder i farver og i sort-hvitt

COPYRIGHT 1941 BY DEUTSCHER VERLAG, BERLIN

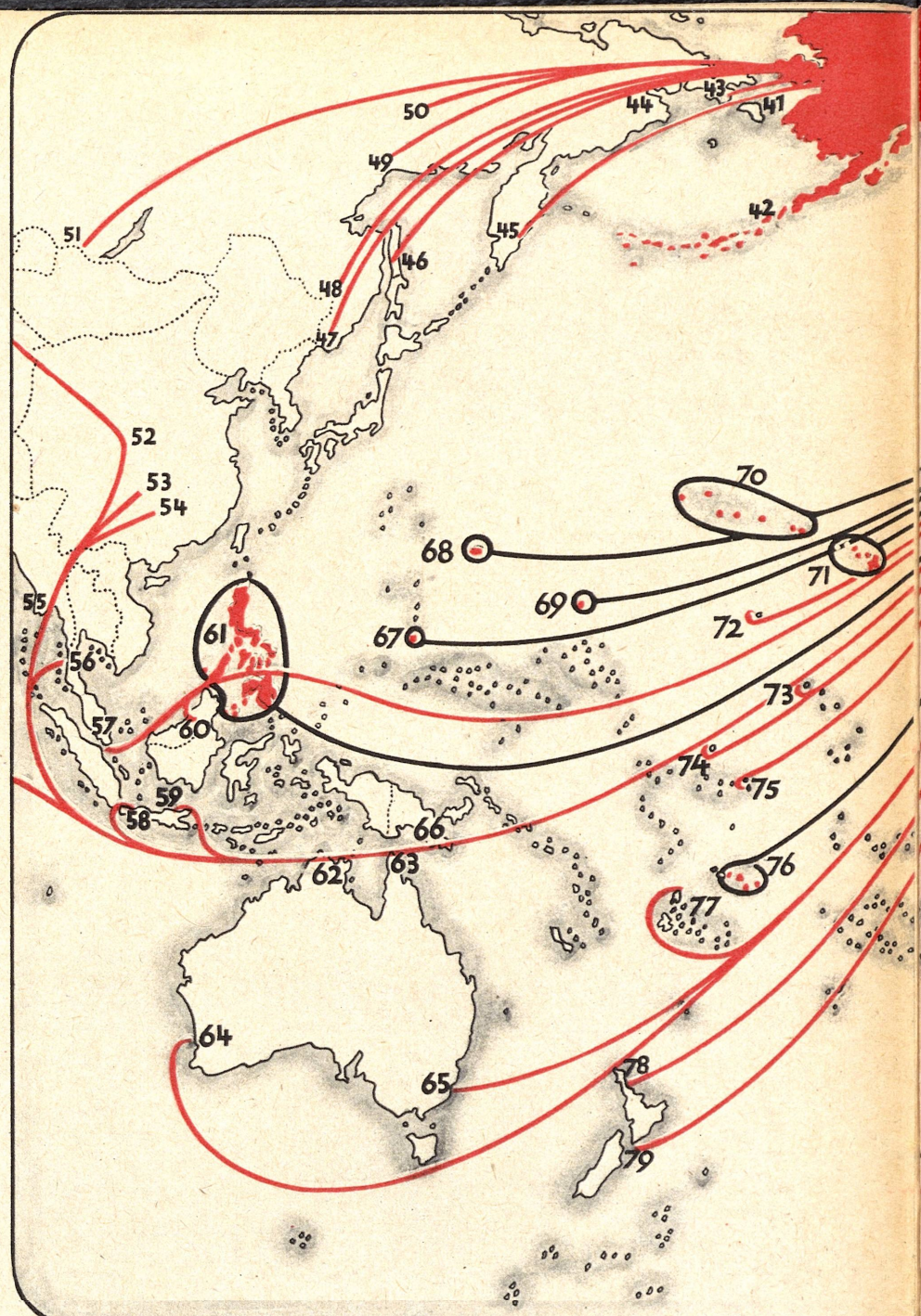
Dette var en sovjet-russisk by — *før sovjettroppene forlot den. Ikke ét hus ble stående; alt ble brent ned*

Fotos: PK. Groneteldt

ROOSEVELT -

jordklodens keiser?

„Signal" begynner i dag med en artikkelserie som behandler Roosevelts politikk. Den første artikkel som vi offentliggjør i dag viser hvorledes dollar-imperialismen strekker sine fangarmer ut over hele jorden. En annen artikkel vil påvise hvorledes det lyktes Roosevelt å drive det amerikanske folk inn i krigspsykosen. En tredje artikkel vil gi svar på spørsmålet: „Kan USA i det hele tatt beherske verden?"

For kort tid siden brakte det kanskje mest fremragende politiske tidskrift i De forente stater, „Current History", under tittelen „America's Destiny" en artikkel av Basil C. Walker.

„Current History" tilhører „New York Times" forlag og dette verdensblads indre- og utenrikspolitiske informasjonstjeneste står til tidskriftets forføining, likesom bladets nøie forbindelse med førende kretse i amerikansk handel og politikk er vel kjent.

„Nå er vår tid kommet!"

I Walkers artikkel heter det: „Det er vår opgave med dristig beslutsomhet å mestre den nåværende situasjon og å lede begivenhetene inn på et sport som fører til en verden slik som vi ønsker den. Den eneste fred som vi er interessert i er en pax americana i nøiaktig samme forstand som det en gang gas en pax romana og en pax britannica . . . Idet vi hjelper Storbritannia utmatter vi vår dødsfiende . . . Dette vårt Amerika er i følge sin historie innstillet på den rolle det har å spille. Konstellasjonen i verdenssituasjonen henviser til Amerika som den eneste nasjon der kan innta en førende stilling — ikke for å redde Europa eller det europeiske system — men for i den amerikanske epoke som nu demrer å gjøre Amerika til fører for alle frie mennesker i hele verden. Jo lengere vi nøler, desto hårdere og blodigere vil vår opgave bli. En hurtig beslutning er også den klokeste. Nå er vår tid inne. Vi må begynne å marsjere — med en gang!"

Med disse setninger sier det ledende politiske månedstidskrift i USA. endelig med all ønskelig tydelighet fra hva det egentlig kommer an på for Roosevelt: det gjelder ikke demokratienes eller den vestlige hemisfæres forsvar, ikke en gang bekjempelse av „angriperne", men simpelthen verdensherredømmet, verdens økonomiske og politiske erobring. For pax americana betyr ikke annet enn at verden skal beherskes fra Washington, akkurat som jo også pax britannica ikke var noe annet enn et psevdonym for hint system under hvilket store deler av verden måtte tjene Londons interesser, men ikke fikk lov å fremme sin egen utvikling.

Innholdet av denne artikkel av Basil C. Walker betyr et aggressjonsprogram ikke bare mot Tyskland, men mot hele Europa og dets store supplerende kontinent Afrika, og ikke bare mot Japan, men mot hele Asia og Sydhavslandene. At de sydamerikanske stater blir behandlet bare som økonomiske og politiske vasaller av sin store bror i norden angår Tyskland for så vidt som det er knyttet til enkelte av dem med gamle vennskapsbånd. For øvrig har Europa (bortsett fra England) alltid respektert Monroe-doktrinen. Statene i Nord- og Sydamerika må gjerne ordne sine affærer selv. Vi blander oss ikke inn i det.

Om så mer forlanger Europa og Østasia respekt for sin egen Monroe-doktrin. Amerika må gjerne sørge for sin egen hemisfæres forsvar så meget det vil, men at denne hemisfære i dag må beskyttes i Sentral-Afrika, i Batavia eller ved Ural kan man ikke en gang innbille et barn. Roosevelt vil gjøre sig til keiser over hele verden. Han liker å spille rollen som en moderne Ludvig den fjortende, for hvem jordkloden er akkurat stor nok til å tjene som tumleplass for hans imperialistiske aksjoner.

To verdensmakter som det går nedover med

Roosevelt kan allerede ta til inntekt to store suksesser, som intet menneske hadde tenkt sig muligheten av for to år siden, ja ikke en gang for et år siden: De to største statsdannelser i den nyere tid. Det britiske verdensrike og Sovjetunionen, har avgitt sine førerstillinger til De forente stater og blir dag for dag mer og mer avhengige av Washington. De står begge bønnfallende ved Amerikas porter og er beredt til å opgi de verdifulleste av sine besittelser, ja, hvis man skal tro på enkelte britiske stemmer, sågar sin selvstendighet. De vet, at de ellers ikke lenge vil være i stand til alene å kunne gjøre motstand mot Europa som forsvarer sig med voldsom kraft. For dette lille Europa kjemper seigt, forbitret og — seierrikt videre for å slå bolsjevismens fryktelige fare ned ved sine grenser. Og på den andre siden av det eurasiske kontinent står Japan på vakt, taus, tålmodig og ferdig til sprang, idet det besvarer ethvert av motstanderens trekk med et mottrekk fra sin side.

Men begge to er de beskjeftiget, den ene med krigen mot Sovjet, den annen med krigen mot Tschungking. De kan alså ikke verge sig slik som de kunde ha gjort hvis de hadde hatt hendene frie. Og Roosevelt benytter anledningen til å innkretse Europa og Japan, og til å legge ut de snarer hvori han vil kvele dem. I denne henseende finner han sågar et forbund med Moskva å være helt i orden når det bare tillater hans sprang over til det asiatiske kontinent i ryggen på Japan.

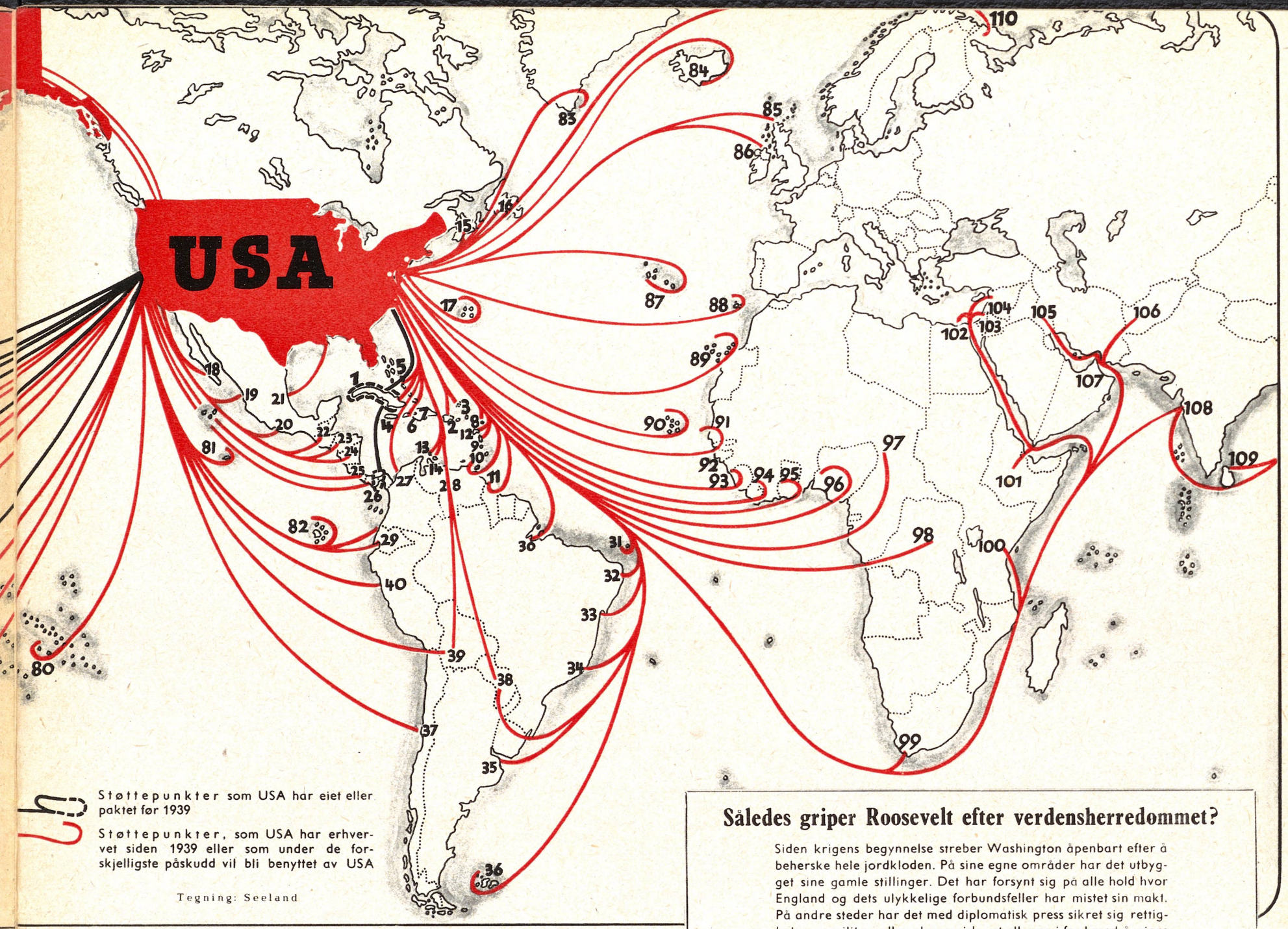
I ethvert hjørne av verden som muligens lar sig utbygge til en startplass for angrep mot Europa og Østasia, forsøker Amerika å sette sig fast. Herunder gjør han bruk av alle midler: økonomisk trykk, militær makt, politisk intrigespill, kulturell propaganda. En tur rundt jorden vil bevise dette.

Efter hva „New York Times" meddeler, vil USA. foranledige Brasil til å overta protektorat over Asorene. Portugals faste holdning overfor den altfor tydelig tilkjennegitte „interesse" fra USA.s side for disse øier ved den nordafrikanske vestkyst har gjort Washington forsiktig. Muligens — så sier man i USA. — vil Portugal lettere finne sig i en besettelse av Asorene, når denne ikke foretas av USA. men av Brasil, for også der taler man jo portugisisk. Det kan jo også være at dette forslag kunne formå å sette splid mellem det lille europeiske moderland Portugal og den store sydamerikanske datter. Ethvert forsøk på å skade forbindelsene mellem Europa og Sydamerika er velkommen. Portugal har imidlertid stadig forsterket den militære besetning av Asorene, Kapverdeøiene og Madeiragruppen. Ennå våger Washington ikke å bruke makt, for å bruke makt mot det lille Portugal vilde altfor tydelig avsløre dets sanne hensikter; derfor dekker det sig bak Brasil.

Besettelsen av disse øier, hvortil også de spanske kanariske øier hører, vilde ikke bare, som det foregis, beskytte Sydamerika mot „aggressjon" fra de autoritære staters side. Ennå viktigere er det at Amerika derved vilde kunne kontrollere sjøforbindelsen mellem Europa og Afrika søndenfor Sahara. Washington er helt på det rene med at Sydamerika ikke er truet hverken av Tyskland eller Italia — det vil bare sikre sig stigbrett over Alanterhavet således at det ikke bare kan angripe Sydvest-Europa, men også gjøre sin innflytelse gjeldende langt inn i Afrika. For det er dette som foresvever amerikanerne. De vil skaffe sig et brohode i Vestafrika mot Europa.

Hvorfor Wavell måtte gå

Som „Washington Times" meddelte i begynnelsen av juli var den meningsforskjell som besto mellem Churchill og Wavell og som sluttelig førte til at sistnevnte blev fratatt overkommandoen i det østlige Middelhav, frem for alt å føre tilbake på at Wavell sammen med amerikanerne var av den opfatning at Englands stilling i Øst-Middelhavet i lengden ikke kunde holdes. Man burde forlegge fronten tilbake til en linje tvers igjennem Afrika søndenfor Sahara. Dermed vilde

den sterkt utsatte engelske Middelhavsflåte frigjøres til bruk på Atlanterhavet; dessuten kunde da amerikanerne sammen med englenderne konsentrere sine anstrengelser mot Vestafrika. Wavell hadde altså en god presse i USA; han trang imidlertid ikke gjennem med sin opfatning, men blev sendt til Indien. Angrepet mot Dakar blev foreløbig ikke gjentatt.

Europas innsirkling

I steden blir det sendt amerikanske konsuler til forholdsvis ubetydelige havner på den afrikanske vestkyst, der oprettes regelmessige flyveruter dit, likesom dampskibstrafikken blir forsterket. De forente staters handel med Afrika er fra 1939 til 1940 steget med rundt 40 prosent. Siden 1939 omfatter den amerikanske eksport til Afrika viktig rustningsmateriale og varer til troppeforsyningen. Man forstår dette når man tenker på at den sydligste del av det franske Afrikarike, Fransk Ekvatorial-Afrika, er falt fra Vichy-regjeringen og står under ledelse av folk som har sluttet sig til de Gaulle. Fra Fransk Ekvatorial-Afrika over det likeledes europafiendtlige Belgisk Kongo til det engelsk-egyptiske Sudan, videre over Kenia til det afrikanske østhorn strekker der sig en engelsk-amerikansk linje som fortsettes mot nord over det undertrykte Egypt til Palestina, Transjordania og det undertvunge Syria og Irak.

I den persiske golf møtes den fra Amerika mot øst rettete innkretsning av Europa med den i vestlig retning over Stillehavet og det indiske hav utkastede slynge som skal kvele Østasia. For på petroleumsfeltene på Bahreinøiene sørger amerikansk kapital for oljeforsyningen til de engelske tropper og skib i det Indiske hav og det Røde hav. Fra den persiske golf springer innkretsningen av Europa over til India. Her mangler mellemleddene Tyrkia og Iran. Skjønt disse stater ikke nærer noe høiere ønske enn å bevare sin nøitralitet, så ser man daglig flere og flere tegn på at anglo-amerikanerne har til hensikt å ta like så lite hensyn til Irans suverenitet som til Syrias og Iraks. Som vanlig må „engelskfiendtlige manøvrer av tyske statsborgere i Iran" tjene som påskudd, om enn den iranske regjering offisielt har meddelt at de 650 tyskere i Iran opfører sig helt ut korrekt og at det ikke er tale om noen „trusel". Også Afganistan forsøker amerikanere og englendere under de forskjelligste påskudd å tvinge inn i den anti-europeiske front.

Europa - en amerikansk handelskoloni

Tar man videre i betraktning, at den Sydafrikanske union med sin gullproduksjon, som er av avgjørende betydning for unionen, utelukkende er henvist til USA's gode vilje og kjøpelyst — for unionens landbruksprodukter er i dag så godt som uselgelige —, at i det hele tatt de søndenfor Sahara liggende dele av Afrika i økonomisk henseende i høi grad er henvist til USA, som er de eneste mulige kjøpere her, så erkjenner man klart at det er De

Fortsettes side 33

Således griper Roosevelt efter verdensherredømmet?

Siden krigens begynnelse streber Washington åpenbart efter å beherske hele jordkloden. På sine egne områder har det utbygget sine gamle stillinger. Det har forsynt sig på alle hold hvor England og dets ulykkelige forbundsfeller har mistet sin makt. På andre steder har det med diplomatisk press sikret sig rettigheter av militær eller økonomisk art eller er i ferd med å gjøre det. Vår liste viser hvilke land og steder som er berørt herav

Vestindia
1 Guantanamo (Kuba)
2 Porto Rico
3 Virginia-øiene
4 Jamaica
5 Bahama
6 Haiti
7 Santo Domingo
8 Antigua
9 Santa Lucia
10 Trinidad
11 Britisk-Guyana
12 Martinique
13 Aruba
14 Curaçao

Canada og Bermudas
15 Halifax
16 Placentia Harbour
17 Bermuda-øiene

Mellem- og Sydamerika
MEXICO
18 Øien S. Margarita
19 Acapulco
20 Salina Cruz
21 Vera Cruz
22 GUATEMALA
23 FONSECA-BUKTEN
24 NICARAGUA
25 COSTA RICA
26 PANAMA
27 COLUMBIA
28 VENEZUELA
29 ECUADOR
BRASIL
30 Øien Marajo (Amazonmunningen)
31 Fernando de Noronha
32 Pernambuco
33 Bahia
34 Rio Grande do Sul
ARGENTINIA
35 La Plata
36 FALKLAND-ØIENE
CHILE
37 Valparaiso
38 PARAGUAY
39 BOLIVIA
40 PERU

Alaska
41 Nome
42 Dutch Harbor

Sibiria
43 Providentia
44 Anadyr
45 Petropawlowsk
46 Alexandrowsk
47 Vladivostok
48 Chabarowsk
49 Ochotsk
50 Werchne-Kolymsk
51 Irkutsk

Sydøst-Asia
52 Lantschu
53 Tschøngtu
54 Tschungking
55 Rangoon
56 Thailand
57 Singapoore
58 Batavia
59 Soerabaya
60 Brunei (Brit. Borneo)
61 Manila

Australia
62 Port Darwin
63 Thursday-øiene
64 Fremantle
65 Sydney
66 PORT-MORESBY (Br. Guinea)

Sydhavet
67 Guam
68 Marcus-øien
69 Wake-øien
70 Midway
71 Hawaii
72 Johnston
73 Palmyra
74 Howland
75 Enderbury (Fønix-øiene)
76 Tutuila (Samoa)
77 Fiji-øiene
78 Auckland (N. Sealand)
79 Wellington
80 Tahiti
81 Clipperton
82 Galapagos

Atlanterhavet
83 Grønnland
84 Island
85 Nord-Skottland
86 Nord-Irland
87 Azorene
88 Madeira
89 Kanariøiene
90 Kapverdeøiene

Afrika
91 Dakar
92 Bathurst
93 Freetown
94 Liberia
95 Gullkysten
96 Nigeria
97 Fransk Ekvatorial-Afrika
98 Belg. Kongo
99 Kapstaden
100 Kenya
101 Etiopia
102 Egypt

For-Asia
103 Palestina, Transjordania
104 Syria
105 Irak
106 Afganistan
107 Bahrein-øiene

India
108 Bombay
109 Trincomali

Ishavet
110 Murmansk

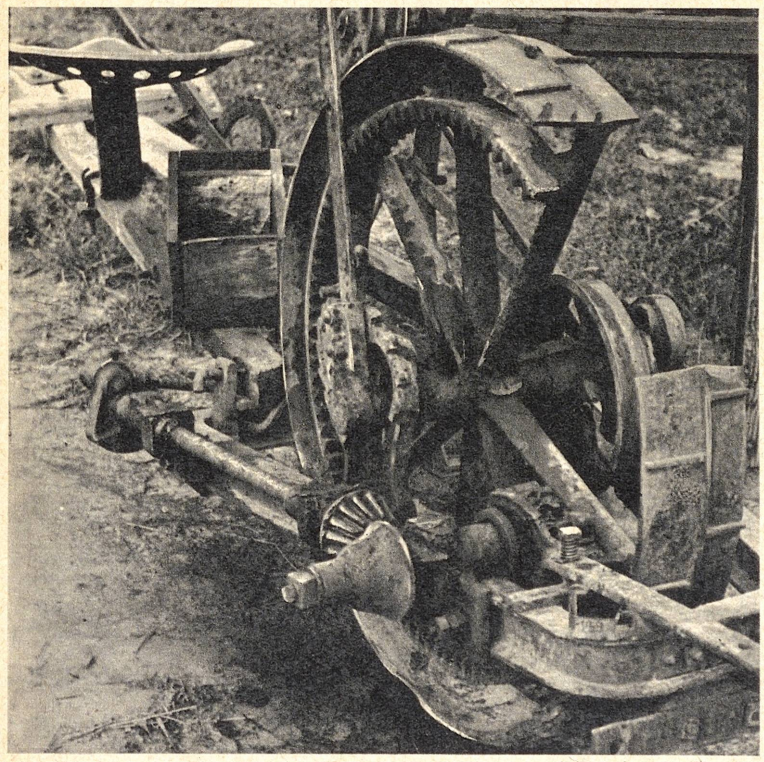

„Også i denne landsby, som i så mangen en annen", forteller „Signal"s korrespondent, „hadde mennene brakt i erfaring at sovjetrusserne under deres retrett tvang de mannlige innvånere til å bli med dem. De hadde derfor flyktet inn i de tette skoger i omegnen og kommer nu frem igjen efter at de har hørt at tyskerne har besatt landsbyen deres. Ennå er de tvilrådige og vet ikke riktig hva de skal ta sig til..."

...og straks begynner man med fredens syssler igjen

Billedreportasje av PK. Arthur Grimm

En liten ukrainisk landsby like bak den kjempende front gjenoptar sitt fredlige arbeid efter at tyskerne har erobret byen

„Stumpene av de landbruksmaskiner og -apparater som sovjetrusserne har ødelagt på en så meningsløs måte, ligger strødd utover..."

„... men snart begynner mennene med å reparere dem. Således så jeg hvorledes en treskemaskin efter anvisning av en tysk tekniker blev brakt i orden igjen."

„Så kom den store overraskelse. Det dukket op en tysk offiser, som ikke bare snakket ukl-anderlig ukrainisk, men som også utnevnte den hittilværende stedfortredende kolchoseleder til landsbyens fører. Den tidligere bedriftsleder, en sovjetfunksjonær var flyktet. Det trykte papir på hvilket mannens navn var innført, samt de tyske stempler gjorde et dypt inntrykk."

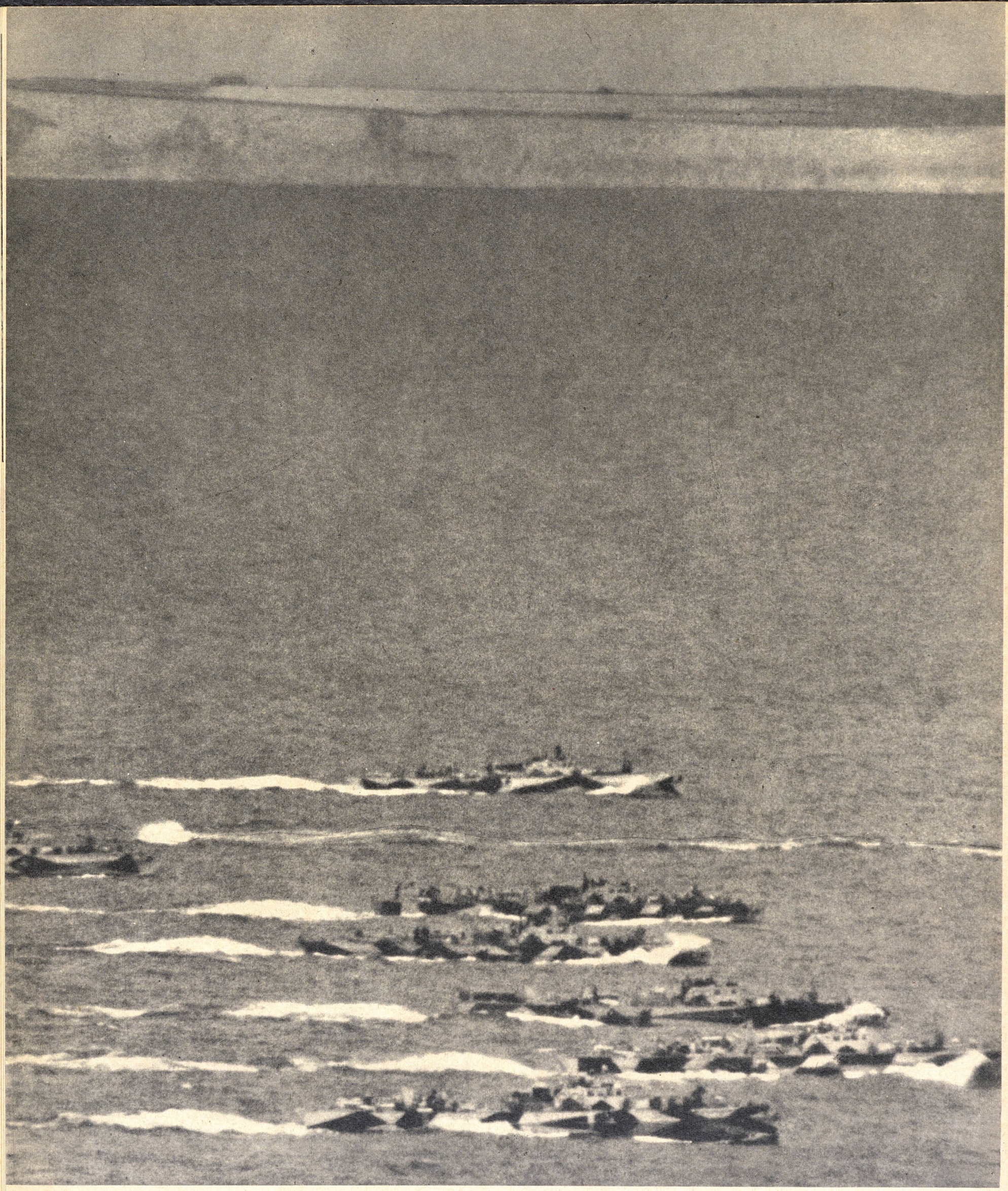
„Som efter en lang agoni våkner landsbyen til nytt liv. Jeg så en kvinne som malte op huset sitt igjen . . .“

„. . . og knapt en time senere så jeg mennene i landsbyen i ferd med å meie korn. Ikke med maskiner og traktorer, men med ljå og sigd, slik som man pleiet å gjøre det for tyve år siden“

„. . . Og likesom for å fullstendiggjøre det fredelige bilde, så dukket om kvelden den dag jeg tok disse bildene også kuene op, som likesom hadde vært sporløst forsvunne. Bøndene hadde drevet dem inn i skogene for å unngå at sovjetrusserne fikk tak i dem. Nu brakte landsbyguttene dyrene tilbake til de hjemlige fjøs. Fra det fjerne hører vi kanontordnen rulle, men i denne lille landsby i Ukraine holder freden atter sitt inntog . . .“

Under fiendens øine

Tyske minesveipere i Kanalen

Atter og atter forsøker englenderne å stenge Kanalen ved hjelp av minesperringer, å beskytte den britiske øi mot angrepene fra de tyske motortorpedobåter og å sperre veien til Atlanterhavet for de tyske ubåter. Minesveiperflotiljer fra den tyske krigsmarine støter imidlertid på nytt frem mot de engelske minesperringer, og går da ofte inntil få sjømil opunder den engelske kyst og rydder vekk igjen de britiske minesperringer. De tyske minesveiper flotiljer er derved stadig i fare for angrep fra engelske sjøstridskrefter og flyvere, og er også utsatt for beskytning fra de engelske kystbatterier, en fare som blir så meget større ved at båtene med apparatene bare kan gå med sakte fart — men alle disse farer hindrer ikke de uforferdede besetninger i å utføre sin opgave med koldblodig ro Foto: PK. Kuhn

Der Führer

og hans riksmarsjal

„. . . Efter gjenopbyggingen av den tyske forsvarsmakt ble Hermann Göring skaper av det tyske luftvåpen. Det er bare få dødelige gitt løpet av sitt liv å skape et militært instrument av intet og å gjøre det til det sterkeste våpen i sitt slags i verden. Han har fremfor alt gitt det sin sjel . . .“ (Der Führer i riksdagen den 19. 7. 1940)

„. . . Det tyske luftvåpens sveiter styrtet sig allerede i grålysningen over den sovjetiske fiende. Tross dennes sterke tallmessige overlegenhet har det allerede den første dag tilkjempet sig luftherredømmet i øst og slått Sovjet-luftvåpnet avgjørende. Bare under kampene i luften ble 322 sovjet-fly skutt ned, dels av jagerfly, dels ved hjelp av flak (luftvernartilleriet). Med de fly som ble ødelagt på bakken, ble tallet på de ødelagte sovjetiske fly inntil om aftenen forhøiet til 1811. De tyske tap på denne dag var 35 fly . . .‘ (Av en spesialberetning fra forsvarsmaktens overkommando om den første krigsdag i øst) Fotos: Neher

Tett bak kampområdet

venter tyske soldater på ny innsats, og har sjaltet inn sitt koffertapparat til bilens batteri. De er omringet av nysgjerrige idet de lytter til forsvarsmaktens kommuniké, som oplyser dem om fremskrittene i operasjonene mot bolsjevismen. På ansiktene deres gjenspeiler det sig tilfredsstillelse, tillit og den seierherres smil, som er blitt hårdfør i kampen på mange fronter *Foto: PK. Trautwetter*

Den fjerde leksjon:

Den tyske skole eller: den store generalstabs tilblivelse og idé

I denne artikkelrekke har „Signal" løst de syv segl fra strategiens angivelig hemmelige bok. Først ble den prinsipielle forskjell på engelsk og tysk strategi forklart. Den engelske opfatning av krigen mot et fremmed folk og dets næringsliv, den tyske opfatning av krigen mot en fremmed armé. Så ble det ved eksempler fra verdenshistorien anskueliggjort to strategiske og taktiske grunnformer for bevegelseskrigen, flankestøtet og omklamringen. Hvordan disse klassiske angrepsformer ble glemt for så igjen å opstå i den prøissiske armé, i Fredrik den store, iNapoleon og i den tyske store feltherre Moltke, går som en rød tråd gjennem vår artikkel. Den fortsettes idag med skildringen av de navnkundige hærførere, som har vågd å anvende den klassiske tilintetgjørelsestanke overfor krigsguden Napoleon

På Unter den Linden i Berlin står en liten, grå, firkantet bygning, med seks doriske søiler, et antikt tempel, som tyskerne føler som innbegrepet av deres soldatånd. Fremmede nasjoners offisielle representanter foretar i dette lille huset en høitidelig høflighetshandling. Her blir det nedlagt kranser for de falne tyske soldater og efterpå går gjesten foran templet langs æreskompaniets front. Den høitidelige, lille bygning er æresminnehallen, berlinerne kaller den ved dens tidligere navn „Die Neue Wache". Den lille bygningen ble satt op for mer enn hundre år siden, efter Napoleons fall. Her var Berlins hovedvaktbygning hvor den tyske armés representasjon, de store parader blev avholdt.

Den fremmede besøker er meget forbauset over å finne et lite, greskromersk tempel som uttrykk for den prøissisk-tyske militærånd. Han venter her mer åpenlys storartethet og han leter efter prakt, og finner så bare seks søiler, en gyllen krans og to høie vokslys. Langt mer enn over det knappe, klassiske byggverk forbauses besøkeren over de hvite marmorfigurer, som omgir templet. Det er tilsynelatende portretter av diktere og filosofer, men de følsomme menn holder sabler i hendene og støtter føttene på kanonrør. En av disse marmor-menn er imidlertid uten våpen. Han holder en rull i venstre hånd, den høire har han løftet belærende, som talte han ned til menneskene fra sin sokkel. Hans tungsindige, vakre ansikt er preget av tenkningens anstrengelser. Denne statue forherliger ikke en filosof, som man skulde tro, men den prøissiske general von Scharnhorst, kriger og filosof i én person, den egentlige skaper av den store generalstab.

Lengselen efter den klassiske harmoni som kommer til uttrykk i den gamle vaktstue og i de prøissiske generalsminnesmerker, vil man forstå hvis man forstår krigens tyske skole.

En bondegutt mot Napoleon

Siden Napoleons-krigene finnes det i den prøissiske og — efter Rikets grunnleggelse i 1871 — i den tyske hær denne spesielle institusjon: den store generalstab. Grunnleggeren er Gerhard Johann David von Scharnhorst, en bondesønn fra Westfalen. Han døde som prøissisk general, syvogfemti år gammel, av et sår som han hadde fått i 1813 i de europeiske folks befrielseskamp mot Napoleon. Denne krigen hadde vært hans verk. Selv i døden ble han seierherre over Napoleon. Gneisenau og Blücher fullførte to år senere, ved Belle Alliance, den seier, hvis åndelige og moralske forutsetninger var skapt av Scharnhorst. General von Gneisenau hadde vært Scharnhorsts venn og elev og Scharnhorst hadde selv foreslått rytter-generalen von Blücher til generalfeltmarsjal.

Forstand og vilje er seierens grunnvoller. Blücher var viljen, Gneisenau var forstanden og viljen på én gang. Scharnhorst, den skarpe tenker, visste meget godt hva han gjorde, da han gjorde Blücher, den uvørne, lystige rytterfører til generalfeltmarsjal, og samtidig bestemte Gneisenau til krigens „hjerne". Begge sammen var den ødeleggelsens idé som Napoleon ikke kunde holde stangen. Bondegutten Scharnhorsts karriere til organisator i den prøissiske armé var dog ikke en karriere ut fra intet. Skaperen av den nye tyske krigstanke hadde vært en særlings elev.

Drømmeren fra Steinhuder-havet

Slik kaltes grev Wilhelm, fyrste av Schaumburg-Lippe, generalfeltmarsjal av Portugal, av sine samtidige. Han var en av Fredrik den stores samtidige og våpenfeller og regjerte over et lite land i Westfalen, som for en stor del besto av vann, det såkalte Steinhuderhav, en stor sjø, åtte kilometer lang og fem kilometer bred. De tyske fyrster var dengangen suverene herskere, og dere undersåtter var deres eiendom. Mangen en tysk fyrste solgte derfor sine undersåtter som soldater til England. Grev Wilhelm kunde ikke gjøre dette, selv om han hadde villet det. Han hadde altfor få undersåtter. Da han var fylt av lidenskapelig kjærlighet til soldatlivet, gikk han inn i krigstjenesten på Fredrik den stores side. Han kjempet tappert og tok så til slutt avskjed. Englenderne hadde gjort ham til generalfeltmarsjal av Portugal, men han tålte ikke synet av de tiggende og fillete britiske leietropper i Portugal. Derfor vendte han tilbake til sitt land, en tynn, høflig herre med et litt skjevt og melankolsk ansikt og en stor stjerne på brystet.

De tolv begavedes øi

Den tenksomme mann forbauset sine undersåtter ved et fantastisk foretagende. Han lot lage en kunstig øi i Steinhuder-havet og bygget en festning der, „Wilhelmstein". På denne vannborg ekserserte han sine undersåtter, beskjeftiget sine tanker med krigskunsten og grunnla her også en liten skole i krigskunst. Dette den nyere tids første krigsakademi optok alltid bare 12 elever, men disse ble da optatt uten hensyn til fødsel eller formue. Fyrsten prøvde personlig enhver ansøker. I motsetning til på andre krigsskoler ble guttene her ikke innført i en enkelt våpenarts hemmeligheter, men i krigsvesenet overhodet og i dets systematikk. I året 1773 ble sønn av den westfalske bonde Scharnhorst optatt på skolen på „Wilhelmstein". Den anspenthet, som denne generte bondegutt fulgte undervisningen med, tiltalte fyrsten. Han gjorde den syttenårige til sin yndlingselev. Eleven utviklet sig likeså merkverdig som mesteren. Efter sin fyrstes død trådte Scharnhorst først i hannoveransk tjeneste som fenrik, og ble en meget forunderlig artillerikaptein, som da han var kommet tilbake fra sin første krig, skrev ned: „I denne krigen har jeg ikke lært noe . . Forøvrig kan ingen som har studert de militære vitenskaper riktig, lære meget i krigen." I disse kjølige og overraskende setninger, som nesten kunde stamme fra en motstander av krig, erkjenner man allerede korsikanerens senere motstander.

Napoleon forbanner krigskunsten

Den som vilde rive Napoleon ned av tronen, måtte elske de ting, som keiseren foraktet. Scharnhorst var den fanatiske systematiker, med forkjærlighet for tanken, den steile organisator, kort og godt mester i alle de ting, som Napoleon desto mer foraktet jo større hans fremgang var. Ved Regensburg, hvor han (1809) slo østerrikerne, hadde den store korsikaner gått så langt som til å påstå: „Man må aldri ønske å gjette hva fienden kan gjøre Min hensikt er alltid den samme." Hans hensikt var imidlertid å påtvinge motstanderen sin vilje.

Jo mer seierrik keiseren var, desto mer stiv ble hans kampmetode. Han strevet fremfor alt efter å komme fienden i ryggen ved hjelp av en grandios opmarsj. Når det var gjort, behøvde han ikke noen ødeleggelsesseier mer. Det var nok når han hevdet kampfeltet med en „ordinær" seier, og hadde avskåret fienden fra forbindelsene med hjemmet. Hva ble da annet å gjøre for motstanderen enn å be om fred. Jo eldre Napoleon ble, desto grovere ble hans krigskunst, og da han endelig lå leversyk og gulsottig foran Moskva, forbannet han til og med det beste som han hadde lært, nemlig krigskunstens høieste lov: „Denne elendige kunst, på det avgjørende sted å være sterkere enn motstanderen." Men hans ungsdoms triumferende ånd, hans vilje til absolutt ødeleggelse var brutt, og denne vilje levde da bare i Scharnhorst, som kongen av Prøissen i mellemtiden hadde kalt til reformator av den prøissiske hær.

Den prøissiske konge Fredrik Wilhelm III. hadde ikke bare gitt den hannoveranske oberstløitnant adelstitelen, men også de største fullmakter, som en prøissisk offiser noensinne har hatt, og Scharnhorst brukte sine fullmakter hensynsløst. Alle prøissiske regimenter, som hadde overgitt sig i løpet av den fransk-prøissiske krig av 1806, ble opløst. En undersøkelseskomité forhørte hver eneste offiser om hans forholden, av 143 generaler ble bare åtte i tjenesten, syv dødsdommer falt.

Dette var imidlertid de første betingelser for seieren

Dengang hadde Napoleon gjennem sine spioner fått rede på hva som foregikk i Prøissen. Han ante det allerede: Ødeleggesens idé løftet sitt hode. Den franske keiser vilde hugge av dette hode og forlangte at Scharnhorst skulde tre tilbake. Kongen føide sig, fordi han måtte det. Scharnhorst gikk offisielt av, men Napoleon fikk ikke rede på hva den teoretikeren i kamp, som så ut som en dikter, ellers hadde foretatt sig. Bak Napoleons rygg hadde han bygd op en ny, hemmelig armé, og dessuten hadde han skapt en institusjon, som — i stort format — var overførelsen av krigsskolen fra Steinhuder-havet til den prøissiske hær. Den nye sak het: Den store generalstab! Navnet gas også andre steder, men ikke selve institusjonen. I de andre land kalte man foreningen av de enkelte arméførere for den store generalstab. Til forskjell herfra var den prøissiske en selvstendig organisasjon med to store opgaver. Dette

Fortsettes side 34

Vi erobrer en bro

To dagers panservogn-kamp om en jernbanebro

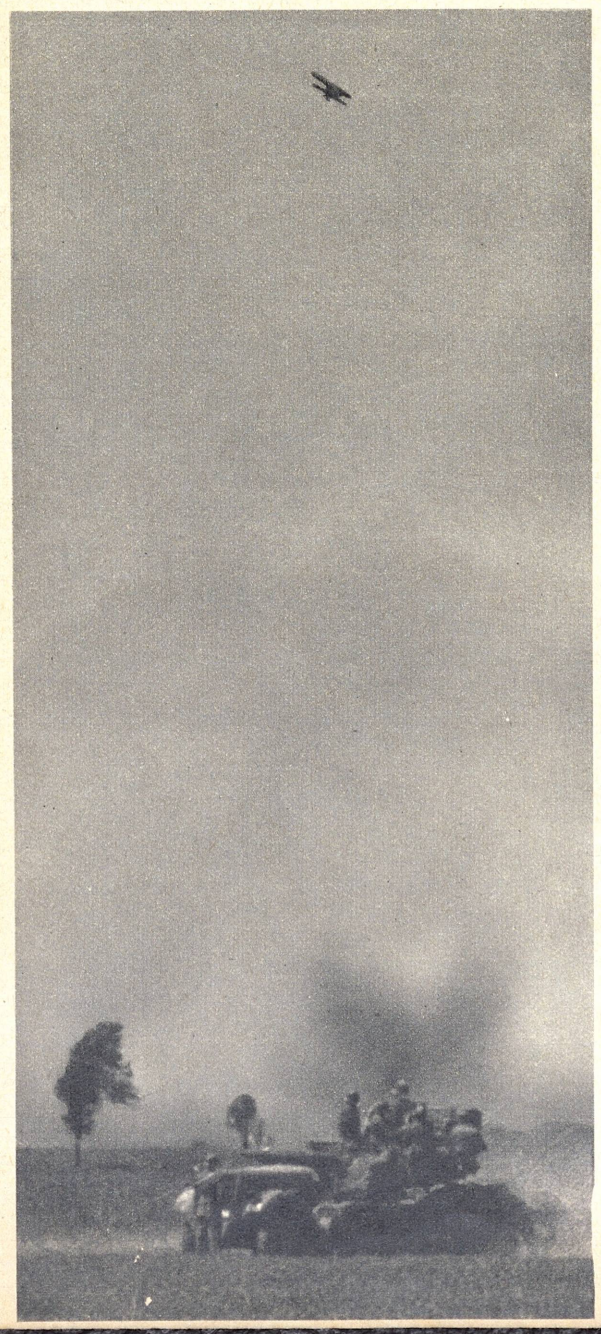
Beretning av PK-Arthur Grimm

Den dobbeltsporete jernbane Przemysl—Lemberg—Kiew, som er utbygd av sovjetrusserne, går ved Brodow 15 km. nord for Ostrog over elven Goryn. Vår panservogn-avdeling hadde fått i opdrag å ta denne broen ubeskadiget i besittelse og å lage et brohode. Utførelsen av denne befaling tok to dager, som stadig var fylt av de hårdeste kamper. Hele rummet nord for Ostrog var besatt av fiendens sterkeste krefter.

Klokken 3 om morgenen på den fastsatte dag støtte vår første panservognavdeling frem til angrep. Vår overraskende handling lyktes: foreningen av panservogner, infanterister og luftvernartilleri viser den meget sterkere fiende sig ikke voksen. Efter to dagers hårde kamper har vi utført vår opgave og over den erobrede bro rykker den tyske fremmarsj uopholdelig forover.

Han tenker for oss alle. *Vår kommandant tegner inn opdraget til stormingen av jernbanebroen på kartene sine. Gjennem mikrofonen ved brystet gir han sine befalinger i kortbølgesenderen. Foretagendet begynner*

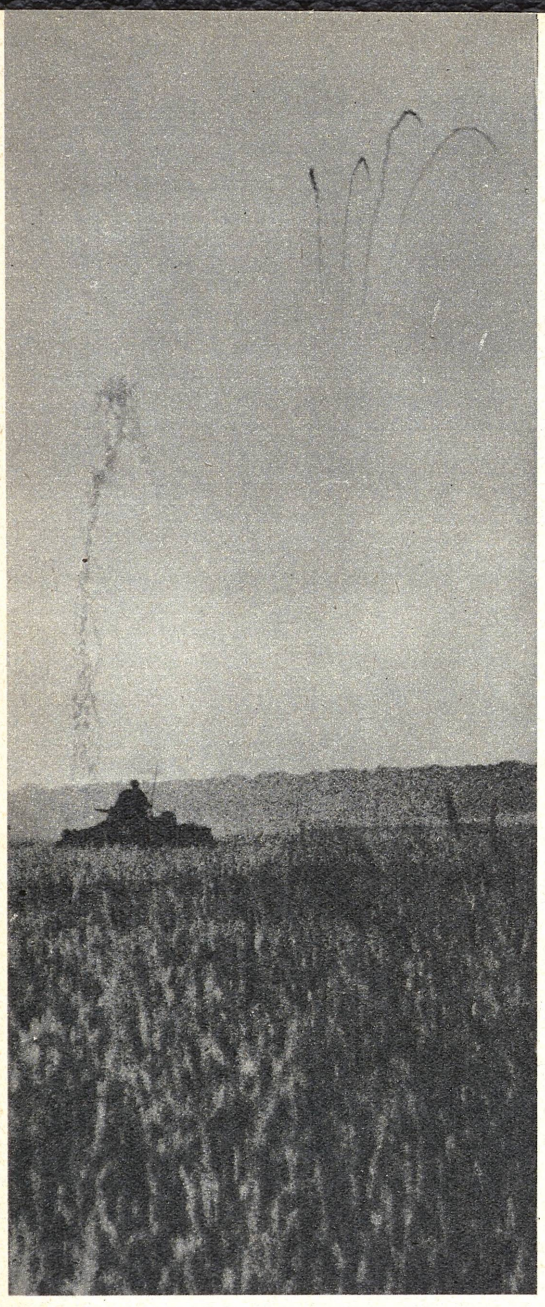
Den første dag

Sovjeterne vet hva som truer dem. *Neppe er vår fremmarsj begynt, da viser det sig en sovjetisk rekognoseringsflyver over oss. Han melder vår opmarsj*

Øieblikkelig begynner fienden å fyre. *Infanteristene, som vi tar med forover, sitter på kanten av våre panservogner. Fienden forsøker å opholde vår opmarsj ved forstyrringsild, men uopholdelig farer vi forover med våre uvante passajerer*

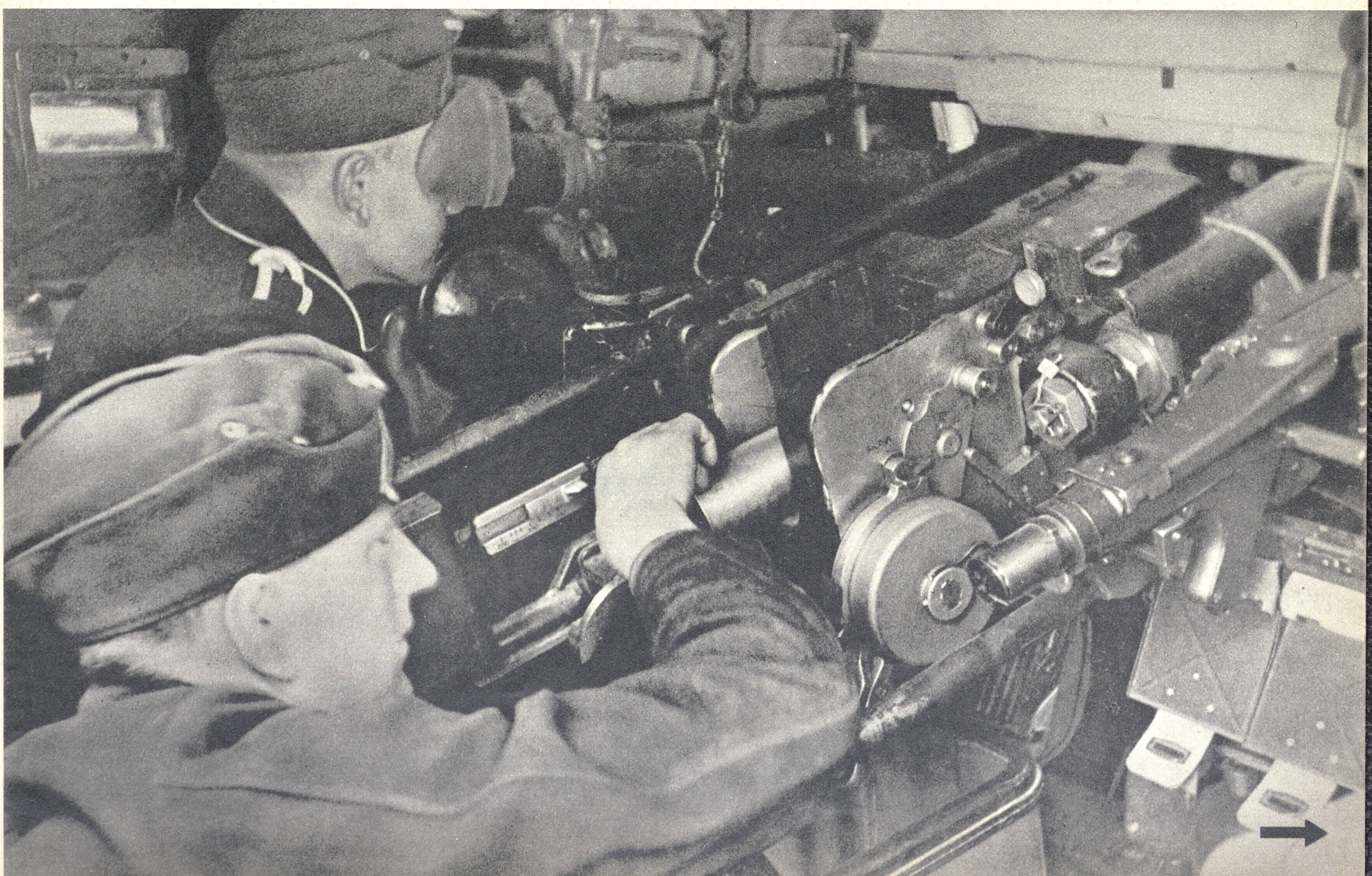

Rakettsignal: fienden angriper. *Vår fortroppsavdeling og våre rekognoseringsflyvere skyter op rakettsignaler. Vi vet at nå kommer de fiendtlige panservogner. En landsby som ble forsvart, har vi allerede tatt og nå . . .*

. . . frem til angrep i forskjellige retninger. *Mens vårt luftvernartilleri tar panservognene under ild, idet de enda befinner sig to kilometer vekk fra oss, ruller våre panservogner frem i vidstrakte flankeangrep og styrter sig over sovjet-panservognene, som allerede er kommet nær. Den første sovjet-panservogn overheller oss to ganger med jordfontener. Vår tredje granat treffer den „dødelig"*

Panserskytten, den personifiserte ro. *Under denne kampen lykkes det mig å ta et sjeldent foto: jeg fotograferer vår utkikksmann og kanonéren under kamphandlingen. Med rolig hånd overfører han de ansagte avstander til retningsapparatet*

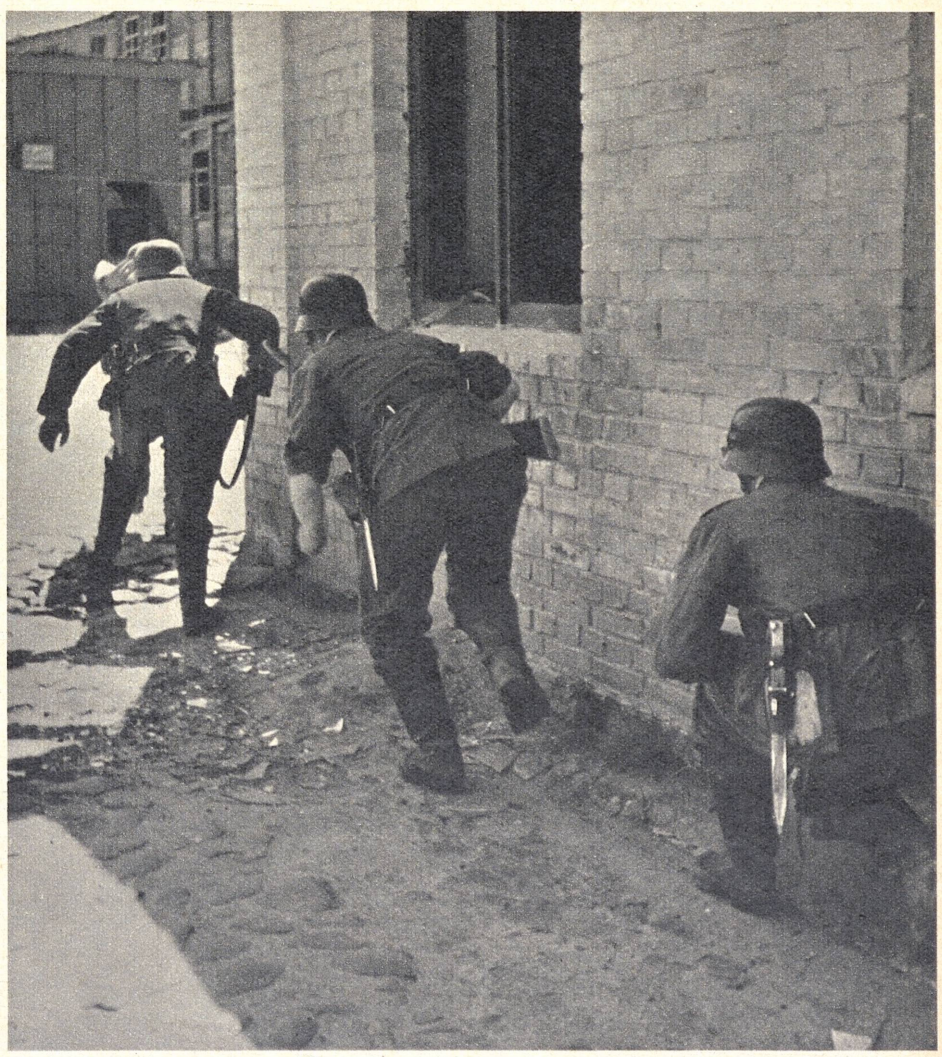

Den annen dag

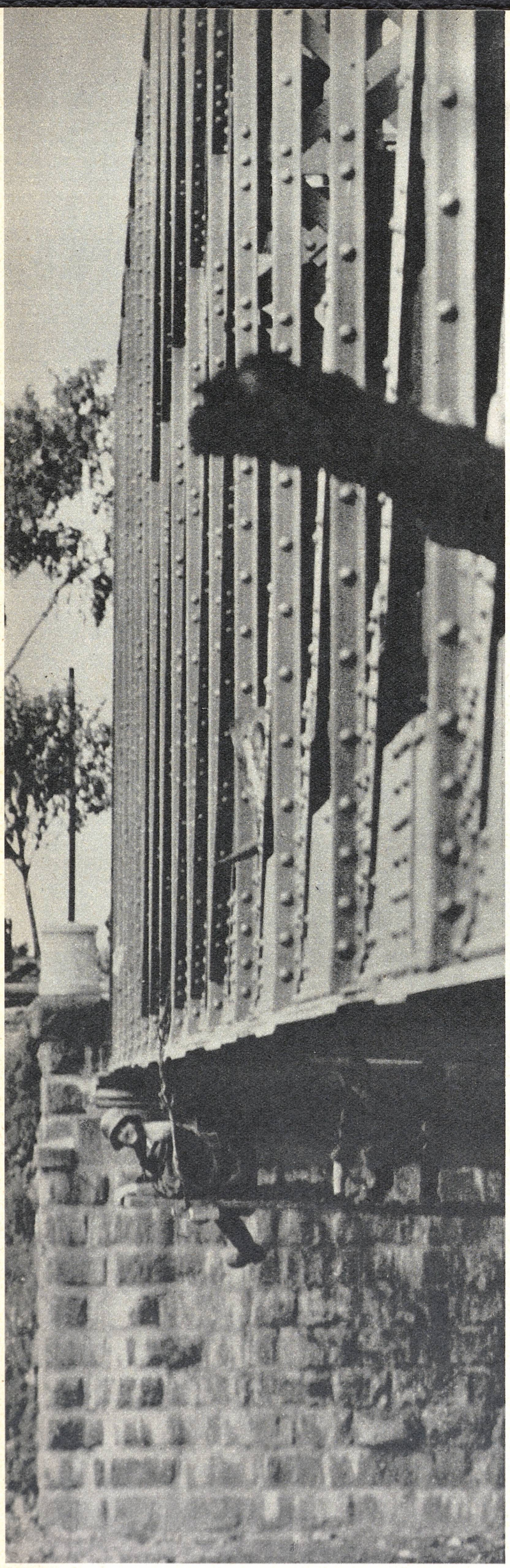
Den siste landsby før jernbanebroen blir inntatt. *Vi fordriver om morgenen den annen dag sovjetpanservognene, som har satt sig fast. Nå er vi allerede kommet til annen dag i kampen om jernbanebroen*

Fremover på banelegemet. *Bak den erobrede landsby støter vi endelig på jernbanelinjen, som fører til broen ved Brodow. Jernbanefyllingen er en god kjørebane for oss*

Infanteriet stormer utenverket. *Alle fiendens forsøk på å danne et hode foran den truede jernbanebro, bryter sammen i ilden fra våre forente artillerivåpen, panservogner og luftvernbatterier. I ly av artilleriilden går infanteriet forover og . . .*

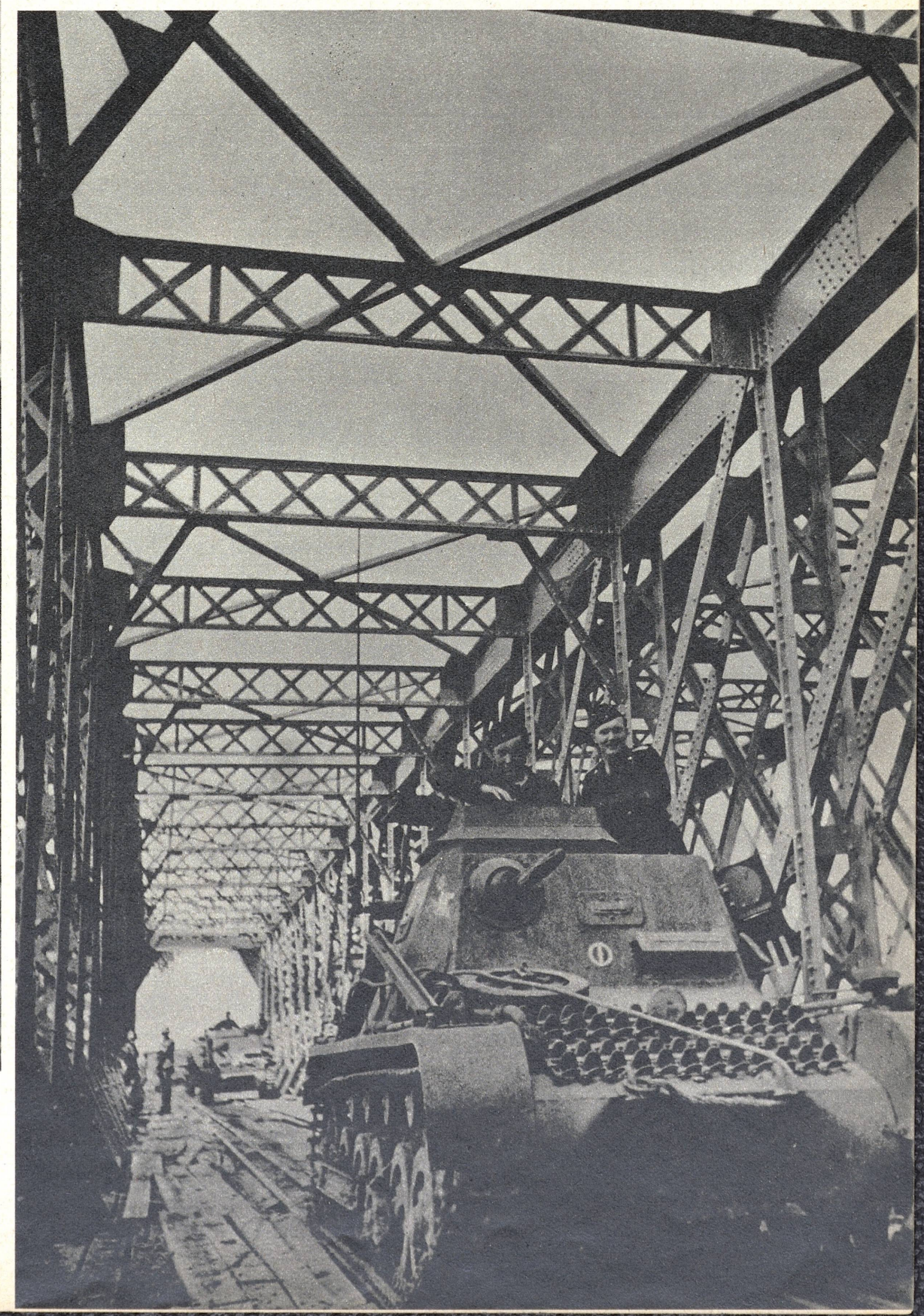

. . . forhindrer i rett tid sprengningen. *Noen pionérer er stormet forover sammen med våre infanterister og har straks skåret over kablene som førte til sprengkamrene. Den sovjetiske plan — å sprenge broen i luften, før vi kom frem, — er forhindret. Jeg fotograferer den sidste av de tyske pionérer, som opfylte sitt opdrag så hurtig*

Foran den reddede bro: Kamerater, unnsloppet ødeleggelsen. *I de siste tektninger om broen var en av våre panservogner blitt omringet av fienden. Vi har befridd den i siste øieblikk. Ved de første sigarettene forteller våre kamerater oss om sine oplevelser, men imidlertid er . . .*

. . . broen igjen i bruk. *Våre første panservogner ruller over den erobrede fiendtlige jernbanevei. Den tyske fremmarsj er sikret. Det gåi videre inn i Sovjet-russernes land*

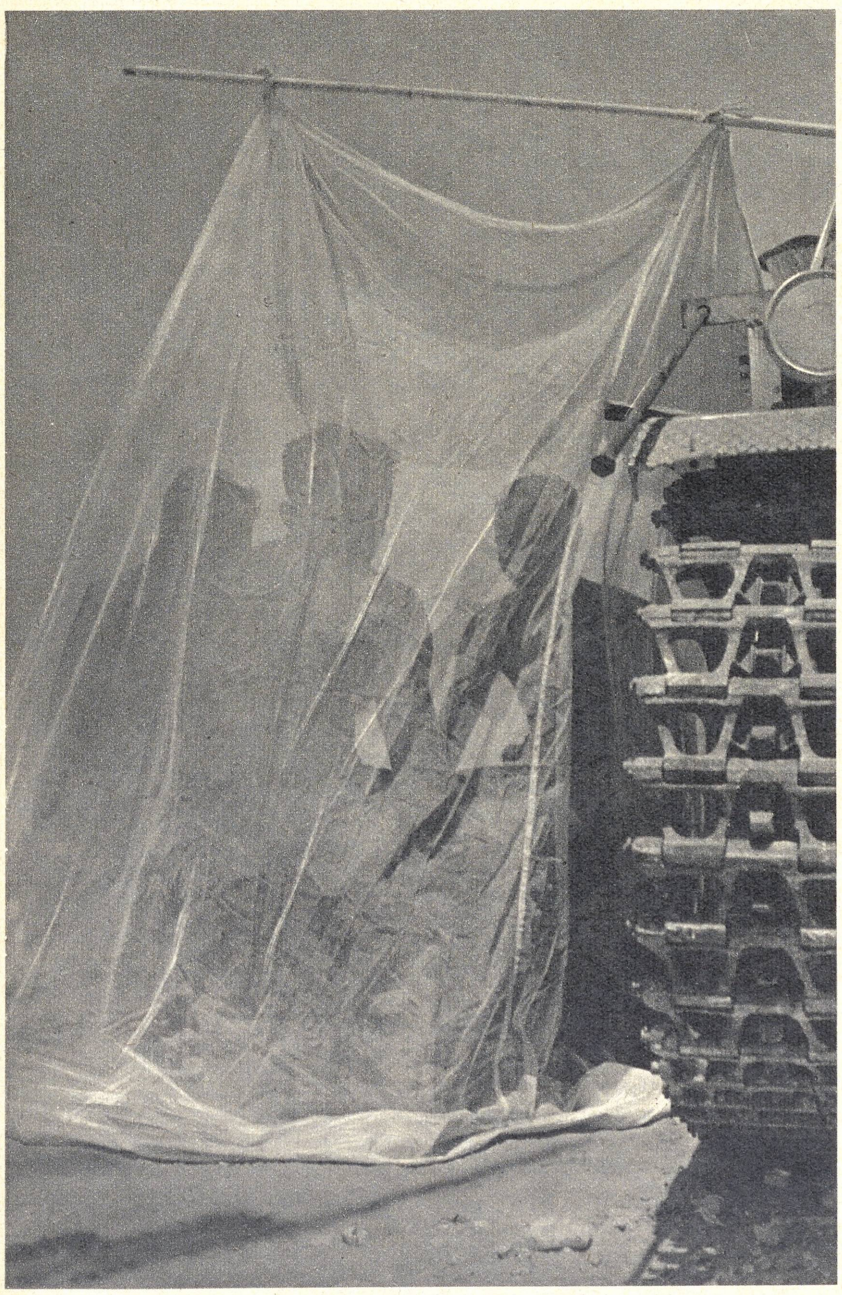

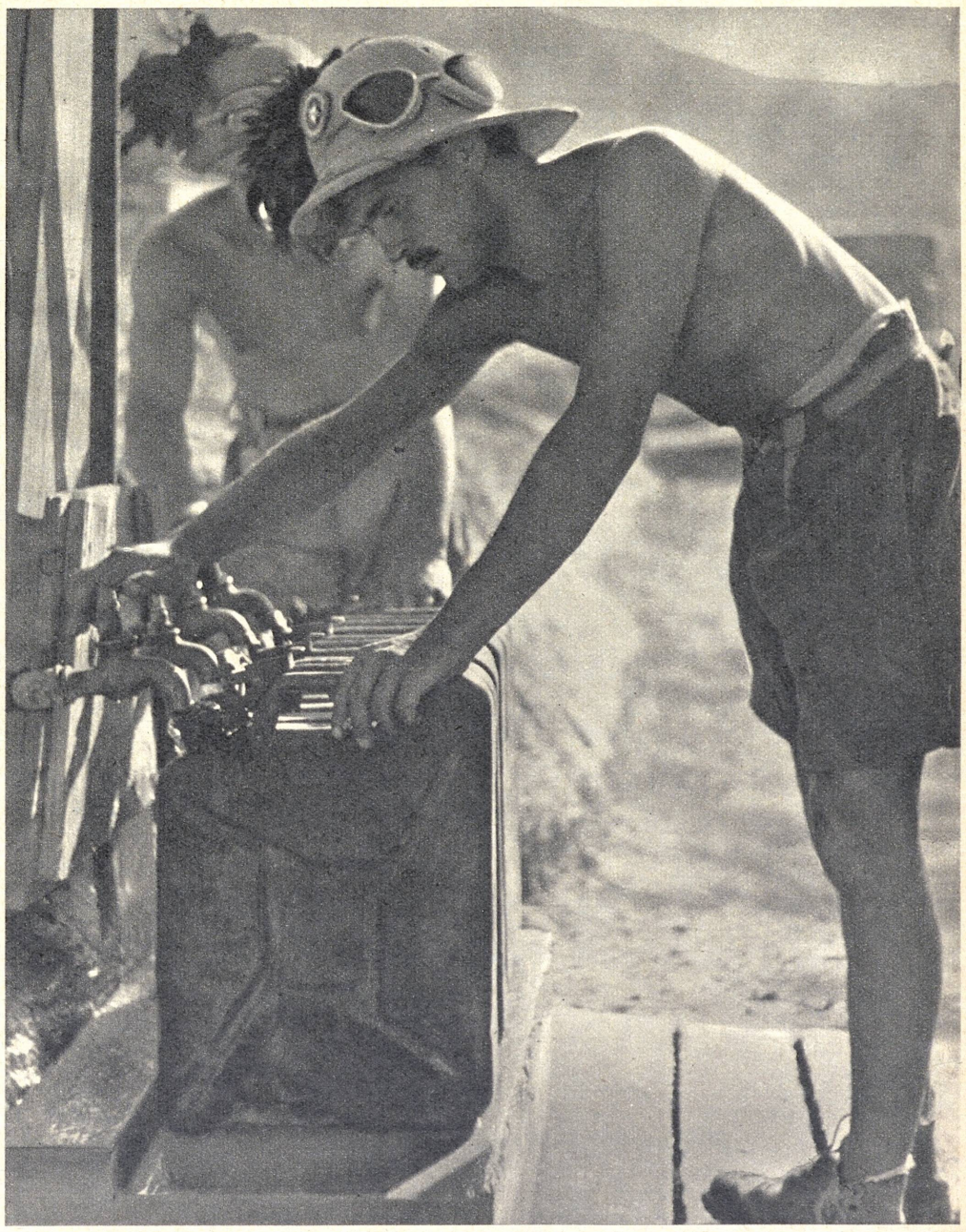
Ørkenens fire plager

PK-mannen Kenneweg, som opholder sig for „Signal" ved fronten i Nordafrika hos de kjempende tysk-italienske tropper, skriver til oss om sine bilder: „Jeg vet ikke hvilken av plagene er den verste. For det meste kommer de ikke enkeltvis, men overfaller en alle på en gang, og badet i sved, plaget af tørst og fluer, lungene fulle av støv, forbanner man all verdens ørkener"

Sand *Støvet ligger fingertykt på ansiktet. Vi kjører på den 80 kilometer lange karavanevei som går rundt Tobruk, gjennem ørkenen. Bilen kan her bare greie 10 kilometer i timen. Den slingrer som et skib i storm, faller ned i hull og farer mot klipper. Sanden smeller som styrtsjøer mot bil og mennesker. Den trenger inn i øinene, munnen og nesen, inn i ermene, under luen og i halsen. 8 timer varer denne kjøreturen. Da den er over, kjenner man ikke igjen sin sidemann eller sitt eget speilbilde. Slike karavanevejer finnes det mange, mange av i Afrika . . .*

Mygg *Heldigvis er vi utstyrt med gode fluenett. De kan lett slåes op og gir god beskyttelse under rasten og i kvarterene. Den øvrige tid er fluene uinnskrenkede herskere over oss. Vi verger oss nå ikke mer mot dem, overlater dem våre hender, armer og ansiktet og feier dem bare fort vekk, hvis vi vil stikke en matbit i munnen. Av og til springer en av oss op, danser rundt og fekter vilt: Pokker! En sky av fluer fyker da op. Men det hjelper bare for noen sekunder*

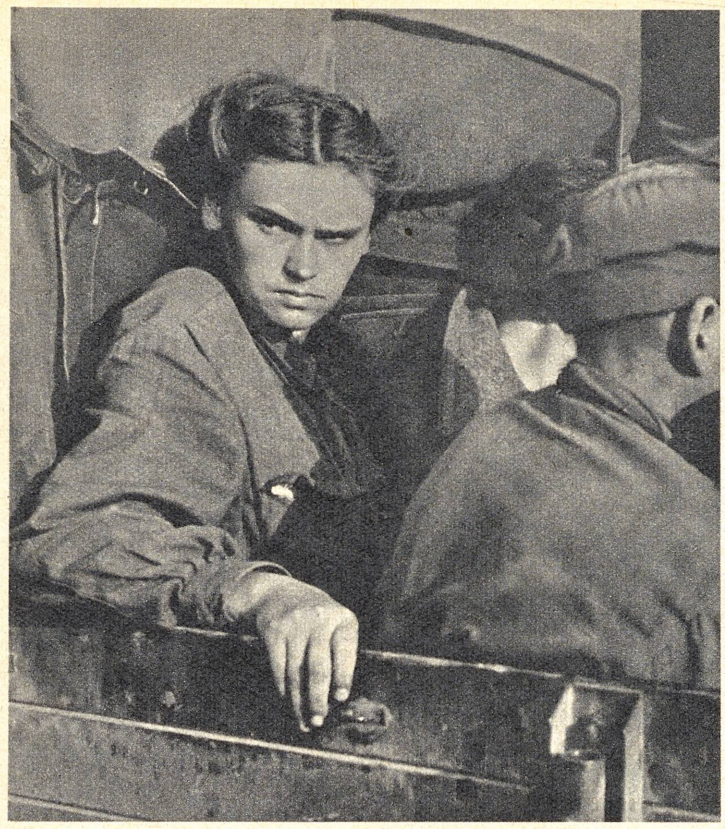
Tørst *Vannet her må man først venne sig til. Det har en saltgehalt på 5—13 promille. Det saltfattigste tar man til teen. Vannbeholderne blir merket tilsvarende, og vé den, som under ørkenkjøreturen bruker godt vann til å vaske sig med. Så lenge teen er varm, merker man nesten ikke saltet, man så meget desto mer når den er kold. Men om den er kold eller varm — den slukker tørsten dårlig, den øker den sågar, og om kvelden styrter man sig fortvilet over sin flaske med mineralvann. „Husker du enda det vannet vi hadde i Derna!" sier soldatene. „Du, det var godt, ikke sant?" Alle kilder her har forskjellig vann. Det kompani som tilfeldigvis ligger i en kløft, hvor det er virkelig godt vann, blir misunt av den hele front*

Hete *„Hvor varmt er det nå egentlig?" blir jeg alltid spurt om i brevene. Soldatene overdriver ofte, og de legger ikke så meget vekt på 10 grader mer eller mindre. Sannheten lyder: Ved kysten er det om middagen 40 til 45 gr., i ørkenen 4 til 5 gr. mer. Og i skyggen? Det finnes ikke noen skygge her. Mange ganger bygger man sig av stener og tepper en overbygning, for å ha litt skygge, men å ligge lenge under den er ikke tilrådelig om dagen. Heten trekker sig sammen der og man ligger som i et dampbad. Man kan også spenne ut en teltduk horisontalt og sitte der, men soldaten har ikke meget tid til å sitte slik om dagen. Det beste er at man venner sig til solen i badebukse og tropehjelm og profiterer av de vindkast som av og til kommer fra havet. Om natten er det betydelig kjøligere, mange ganger optil 20 gr., så man kan få sig en god og dyp søvn. Den som har hellet med sig, finner i sin stilling en av de gamle uttørrede vannhuler (bilde nedenfor). De er 5 til 6 meter dype, har et metertykt lokk med et lite hull og er deilige og kjølige, fri for fluer og tett mot sand. De er det eneste sted hvor man kan ta sig en kjølig drink — fri for ørkenens fire store plager*

Fotos: PK. Kenneweg

Et bilde, som stadig oftere viser sig for de forbundne tropper i øst: *den fangne kvinnelige „Sovjetsoldat". Hun tilhører en kvinnebataljon som er opstillet av Stalin — en ekte bolsjevistisk militær opfinnelse*

Den røde bølges strandgods, *som skulde overstrømme Europa: en tilfangetatt Usbeker, som bare kan underholde sig med sin kvinnelige „kamerat" ved hjelp av et halvt dusin russiske ord*

En heltinne av gips. *Dette „minnesmerke" står foran den Smolenske kvinnebataljons kaserne. Det har foruten den gode smak bare en fiende: Forvitringen som allerede er tydelig fremskreden*

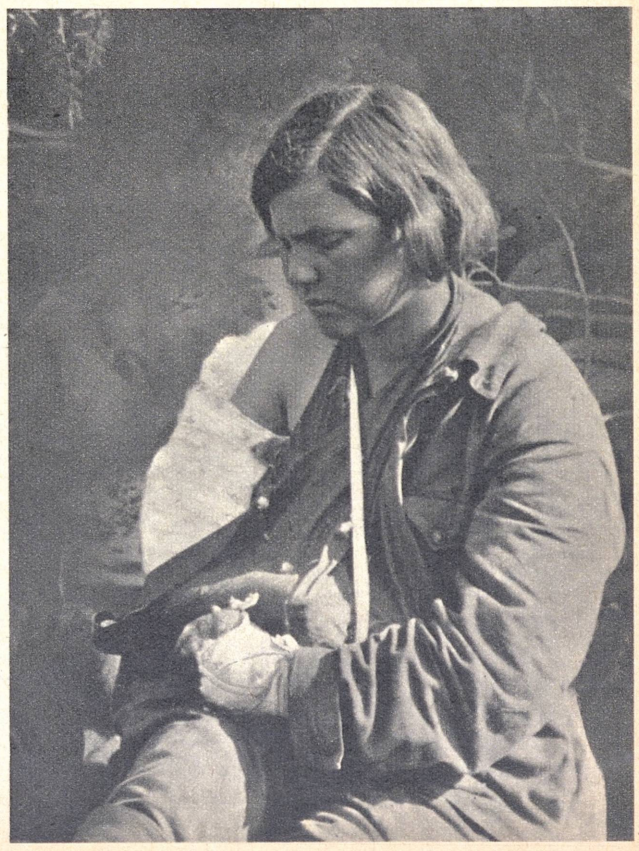
Fotos: PK. Schödl
PK. Greiner, PK. Brecht
PK. Springmann, PK. Gehrmann

Stalin sender kvinnene i ilden

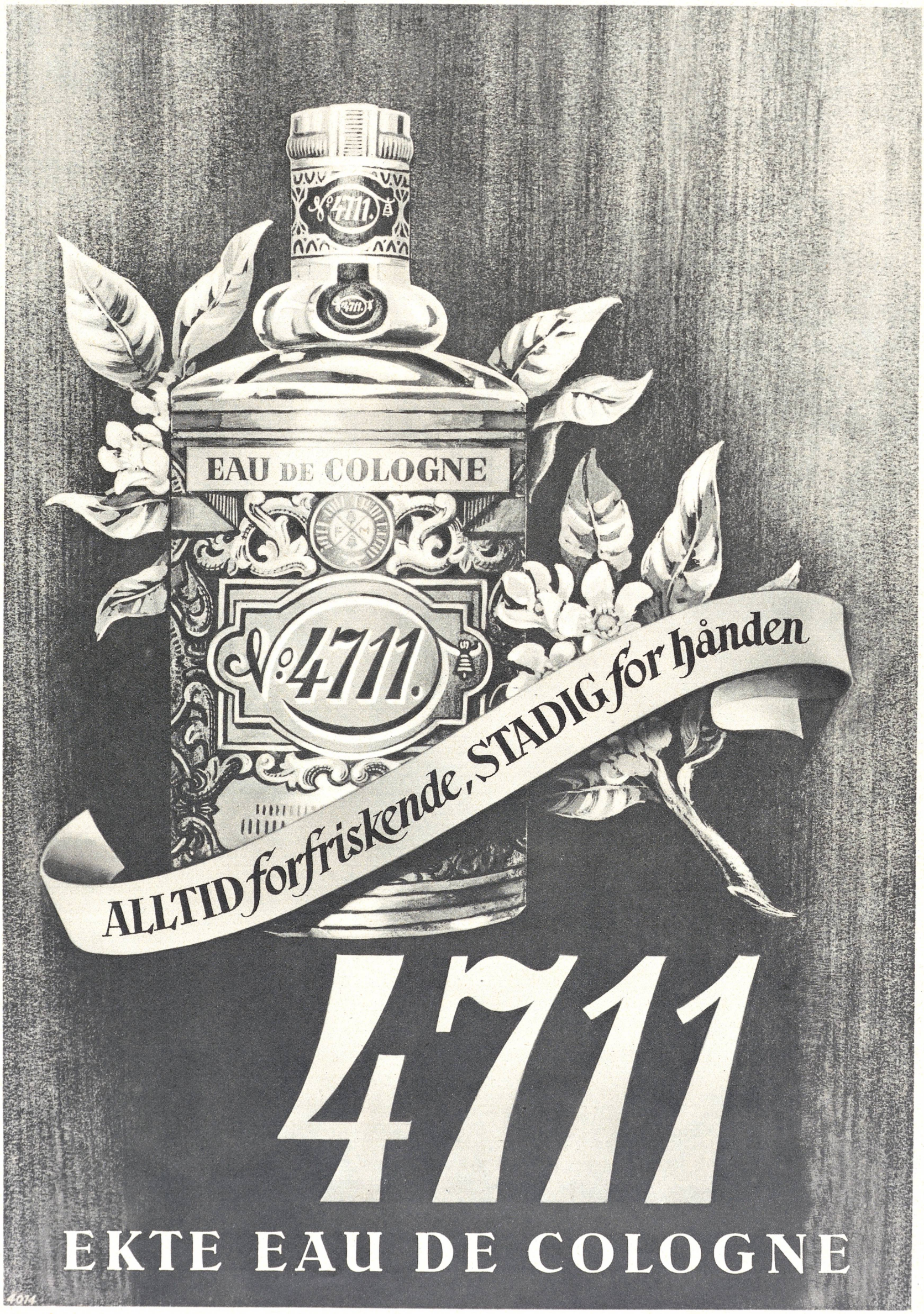
Smolensk „Amasone"-bataljons endelikt

„Den røde tsars amasoner", *som er bedradd for sin kvinnelighet, reflekterer på kvinnekasernens korridor over sin skjebne*

Såret og sjelelig utbrent — *slik venter disse fanger på å bli transportert til leiren*

N°4711.
EAU DE COLOGNE
N°4711.
ALLTID forfriskende, STADIG for hånden
4711
EKTE EAU DE COLOGNE

Det er ganske enkelt - når man først er kommet på idéen!

Hva gjør den tyske soldat når han under fremrykningen kommer til en myr?

Når man kan komme frem med ski over tilsnedd terreng, så må man også med lignende hjelpemidler komme frem over en myr, mente de opfinnsomme pionerer. Av myke seljekvister flettet de simpelthen en bredbunnet sko — og dermed var „myrtrugen" opfunnet!

Det går skritt for skritt frem over den seige, farlige myr. Disse „myrtruger" forhindrer at man synker nedi, og mann efter mann kommer efter befalingen over til fast grunn på den andre siden av myren

Disse flettverksskoene blir bundet fast på samme måte som ski, bare med den forskjell at bindingen er enklere forarbeidet og av ståltråd. Bredbenet kommer man med disse tingester over det lumske myrlend

Fotos: PK E. Bauer

PETER ECKART:

Flukt med hunden Skyth

Ikke langt fra Dolma Bagtsches hvite søileprakt satt vi i den lille tyrkiske restauranten, min tilfeldige bekjente, hr. Ivanoff fra Petersburg og jeg. Hr. Ivanoff hadde forsikret mig om at han for lenge siden hadde glemt å føle sig som russisk emigrant. Vel femten år var nå forløpet siden hans annen flukt. Imellemtiden hadde han skapt sig en levevei i Europa. Om han ikke forføide over millioninntekter som engang hans i Petersburg velansette familie hadde gjort, så hadde allikevel skjebnen ment det godt med ham.

„Derborte" — herr Ivanoff pekte ut i solglansen, som lå over det blå Marmarahav, „ligger Skyth begravd. Den ga sitt liv for mig. Jeg var neppe halvvoksen dengangen." Dernede, han viste i retning av det smale strede som skiller Europa fra Lille-Asia. „Om de tror det eller ei. Syvogtredve flyktningsskib krysset der i åtte dager, uten å kunne finne innløpet inn til Bosporus. Da blinket den solstråle op, den eneste, bare i sekunder lysende himmelske stråle, som reddet tusener fra død og fortvilelse. Selv det mest oplyste menneske kan av og til ikke verge sig mot høiere makters styrelser. Min Skyth var et dumt, enfoldig dyr, en bulldog. Et dyr som fradømmes enhver forstand. Den ligger begravd på Prinkepo."

Hr. Ivanoff fortalte bulldoggen Skyths historie, mens andre gjester tok plass ved småbordene som sto på fortauet, drakk kaffen sin og slentret videre.

Baronesse Osten-Sacken stammet fra den umåtelig rike fyrsteslekt Tenischeff. Graden av deres fornemhet kan enhver se på at de i 1912 i Petersburg hadde to limousiner, på et tidspunkt da slike selv ikke for monarker var noe selvfølgelig. Til praktstykkene i deres palass som lå i Kamennij Ostrow, hørte en eldgammel avgudsfigur, som den avdøde fyrste hadde brakt med hjem fra den russisk-japanske krig. Hun hadde forkjærlighet for og holdt et kobbel av vidunderlige rasehunder. Den gammelkinesiske figur ble skyld i at hun måtte skille sig av med det allervakreste dyret, en prisbelønnet bulldogg. Dette dyr, som hun ergerlig sa, gjorde sig selv hos sine artsfeller forhatt på grunn av sitt djevelske vesen. Den sloss og bet rundt sig uophørlig. Skinnsyk inntil vanvidd og enestående i sin hengivenhet som en tyrannisk kvinne, fortærtes den unge bulldoggen av kjærlighet til sin herskerinne, som den ikke lot noen komme nær. Allerhelst sprang den lynsnart op til henne for å slikke hennes nese eller munn i farten. Den handlet så overraskende — så uten den logring med halen og blunking med øinene, som er vanlig hos dens artfeller, — at baronessen ofte ble dødelig forskrekket. Hun fortalte med blandede følelser om den unge hundens tusen gale streker. Hun hadde gitt den navnet Skyth. Skyth, uttalt på russisk: Skiff, syntes henne å være det eneste rette navnet, for å antyde at bulldoggen har de sydrussiske steppefolks vilde forslagenhet, som de gamle grekere har berettet om i beundring og frykt.

Da Skyth var blitt et halvt år, kom det en egenskap til syne, som sammen med dens utøilete lidenskapelighet truet med å bli farlig for fremtiden. Hadde Skyth bitt til, så gas det ingen makt i verden, som vilde ha vært i stand til mot dens vilje å løse dens kjever, som var krampaktig lukket. En av dens søsken og senere en vakker mynde måtte bøte med livet på grunn av denne egenskapen, selv om Skyth ikke var det minste mordlysten. For den var særlingens ensomhet nok, den som — mer fryktet enn elsket — vandrer ukjent, som et vesen der er kalt til noe utover det alminnelige, blant sine egne.

Skyths skinnsyke var skyld i tapet av den verdifulle kinesiske avgudsfigur. Baronesse Osten-Sacken sto ofte beundrende foran den nesten tredve centimeter høie figur, og Skyth var ikke oplagt på å tåle slike forbindelser uten innvendinger. Uten det ringeste varsel sprang dyret op i skulderhøide med sin herskerinne, grep i farten figuren og bet den i stykker. Blødende fra lepper og nese ga den først slipp på restene da kjevenes krampe litt efter litt hadde gitt sig.

Baronessen fant at målet var fullt. Uten at hennes mor, enkefyrstinnen Tenischeff — hvis bebreidelser hun fryktet! på grunn av tapet av et så verdifullt minne — fikk rede på det, sendte hun bulldoggen på en rasehunde-utstilling og bød den frem til salg. For oss så det dengang ut som et lystig tilfelle at hennes mor, fyrstinne Tenischeff kjøpte hunden for tusen rubler og gå datteren den. For baronessen kan det mer ha sett ut som en dårlig vits, da hennes egen mor igjen brakte henne den synderen inn i huset igjen, som hun nettop var blitt av med. Et videre tilfelle — dengang holdt man meget for tilfelle; man var liberal og oplyst — vilde at min far var i huset som advokat for familien Osten-Sacken, og av høflighet kunde han ikke avslå en så kostbare gave som en hund til tusen rubler. Hennes iver efter å få det ufordragelige dyr ut av huset straks og uten ophold, fikk baronessen til å sette Skyth inn i en av sine innelukkede biler og kjøre den hjem til oss straks. Far skjente; han kunde ikke like hunder. Mor og vår tyske guvernante var redde. Skyth knurret rasende mot dem. Ikke på noen måte vilde den la sig berøre av noen. Men mig sprang den dog opad og kjærtegnet mig. Den hadde truffet sitt valg i første minutt. Også jeg elsket den hvite silkefellen, som var prydet med svarte flekker, og de brune dyreøine, som kunde se på en utfordrende, bekjennende, hatende og lokkende. Vi ble venner. Dengangen var jeg syv år.

„. . . Jeg hørte et skrik, ikke fra Skyth, men fra rødegardisten, som buldoggen fløi i strupen på . . ."

To eller tre år senere — det må allerede ha vært krig — hendte noe som syntes å bevise avgjørende at min Skyth sto i forbindelse med hemmelige makter. Russeren er ikke noen dyrevenn. Han slår og plager de dyrene, som han ikke må skåne av egoistiske grunner. Det vilde aldri ha falt en russisk kusk inn å gjøre en bue for ikke å kjøre over en hund. Så var det ikke med vår Skyth. Dyret hadde en uvanlig forkjærlighet for hester. I Zarskoje Selo, hvor vi pleide å tilbringe sommerferiene, lurte den mange timer på hoppene fra den keiserlige hoffstall, for å springe op og slikke dem på snuten. Også i Petersburg jaget den med lidenskap efter hesteforspann. Således hendte det at den en dag kom foran trikken. Vognføreren bremset hårdt, noe som før fortalt egentlig var unaturlig for en russer. Våre trikker dengang var forsynt med et slags fangnett. Skyth kom ikke under hjulene, men på dette nettet. Da jeg løftet den ned fra nettet, så den listig på mig med sine brune øine som var så store som måkeegg. Den antydet at det ikke kunde hende den noe. Den hadde skytsengler med sig, og om deres tilstedeværelser overalt kan de fantasiløse tobente skapninger vanskelig gjøre sig en forestilling.

Om sommeren 1918 var Petersburgs sentrum stivnet hen i bannet av en tung skjebne. All orden var ødelagt. I de fornemme gater, hvor engang utenlandske diplomater, industrimagnater og spissene i hovedstadens verden hadde bodd, løsnet murpusset på de vanrøktede husfasader. Blikkrør gjennemboret vinduene, som var stengt med planker og bord, og blåste trerøk ut i den kvalme luften. Mobben hadde på må få slått sig ned i de forlatte herskapshusene. Gjennem en av disse gater, som engang ble foretrukket av utenlandske representanter, gikk jeg hjem med Skyth. Dengangen var jeg tretten år gammel. Mochowaja Witza, hvor engang fornemme ekvipasjer hadde holdt foran sterkt oplyste portaler, var menneskетom. Jeg og Skyth, som gjettet alle mine følelser i usannsynlig, finfølelse, var tynget av den sorg, som hvilte over vårt liv. Ni måneder sovjetherredømme hadde vært nok til å gjøre menneskene om til skygger, ødelagt av frykt og sult.

En rødegardist rullet imot oss gjennem den menneskетomme gate. Jeg sier: han rullet imot oss, for han var fullstendig beruset. Han bar en slags uniform. I beltet hang revolver og håndgranater.

Fra skulderen til hoften slang et belte med maskingevær-ammunisjon. Spekket med våpen og full av smuss brummet han forbandelser mot mig. Jeg hadde matrosdress og pussede sko — bevis nok forat jeg hørte til den avskyelige bourgeois-klasse. Han fór på mig, enda han nesten ikke kunde stå. Å vike unna eller flykte vilde ikke ha nyttet. Hvis han hadde skutt efter mig, vilde ingen ha brydd sig om en gutt som lå der og blødde. Naturligvis var jeg redd. Mitt blikk krysset Skyths store brune øine. Tydelig spurte dyret mig om hva jeg mente om denne landstryker, som stinket av brennevin, — mens den lot høre en nesten uhørlig kort knurring. — Jeg hørte et skrik, ikke fra Skyth, men fra rødegardisten, som hadde fått hunden i strupen og nå lå på ryggen med armene utstrakt. Skyth hadde sprunget på ham uten varsel og revet ham overende. Jeg tilstår at jeg var redd for at jeg skulde bli bevisstløs av frykt. En heftig eksplosjon må ha brutt min lammelse samtidig med hundens bitekrampe. Skyth fløi høit op i luften. Jeg så tydelig hvordan den rodde i luften med benene og gjorde det kunststykke å komme ned på alle fire ben igjen, selv om eksplosjonen slynget den voldsomt op i luften og forvandlet rødegardisten til en livløs masse. Grufullt og komisk var det.

Så gikk vi, Skyth og jeg, begge tause; for det var ikke min hunds art å øde sine krefter i hyl og triumfbrøl.

Det var heldig for oss at befolkningen litt efter litt hadde lært å overvinne sin nysgjerrighet og gjemme sig, hvis det gas sammenstøt noe sted. Vi kom i god behold frem til mine foreldre. Rødegardisten døde upåaktet og uhevnet ved de sakene, som var bestemt til mord og voldsdåd, som han hadde hengt på sig.

Jeg må nå fortelle om Olga. Selv om hun ikke var født til å utføre heltedåder, har hun dog ikke fortjent å forbigåes i fremstillingen av den nakne og usminkede virkelighet.

Vi kalte Olga vår „livegne". Hun hadde et enfoldig, flatt ansikt, sparsommelig, jordfarvet hår, små og usigelig gode øine, som til enhver tid var ferdig til å løpe over både av glede og av sorg. Hennes mor hadde virkelig vært livegen. Min egen mor hadde fått henne med sig da hun giftet sig, som en slags utstyrsjuvel. Bondebefrielse og ophevelse av livegenskapet hadde ikke forandret hennes liv på noen som helst måte. Lidenskapelig nøt hun tårene av lykke, som hun følte ved å være blitt huset Ivanoffs uavhendelige eiendom. Mor var hennes avgud, og mig forgudet hun. For min far hadde hun en overtroisk respekt. Av Skyth ble hun foraktet på grunn av sin ydmyke undergivelse. Skjønt den fikk sin mat av henne, straffet den henne med den ringeakt, som herskernaturer føler overfor de ufri sjeler. Da vi, min redningsmann Skyth og jeg, åndeløse og opskaket kom hjem fra vårt eventyr, tok Olga imot oss med ansiktet badet i tårer. „Vår stakkars lille mor!" jamret hun. „Vår lille far og den unge herre!"

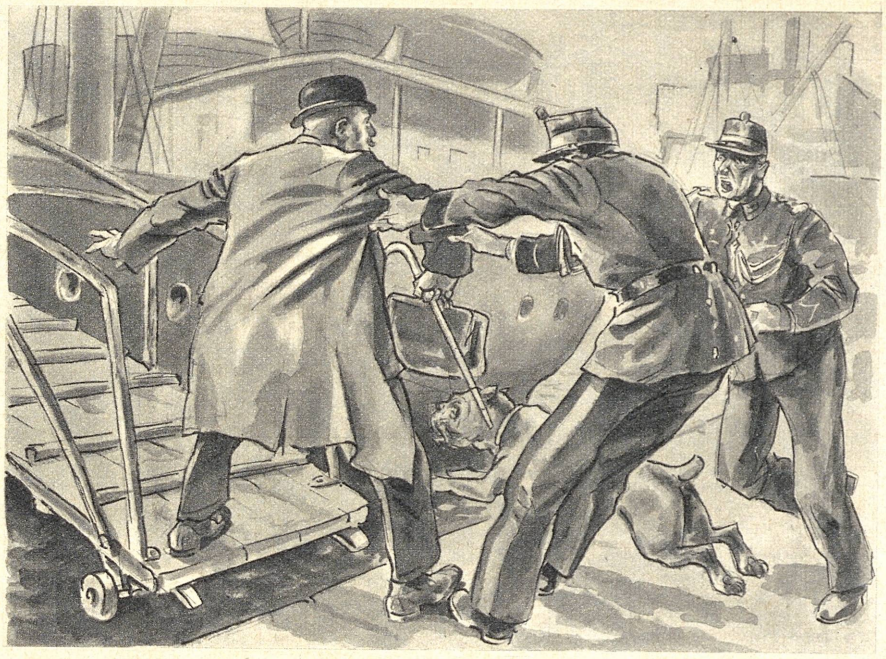
„. . . Stasjonskommandanten, en rødneset tidligere lokomotivfører, som vilde ha utmerket sig som en Gogolsk komediefigur, lot som om han var døv . . ."

Oppe var det ophisset virvar. Skjønt varmen trengte røken tilbake, så at den fylte værelset, brente min far papirer i kakkelovnen. Mor trykket mig inn til sig. Den tyske guvernanten løp forstyrret gjennem værelsene. Grunnen til alt dette, var slik at også jeg fikk tårer i øinene, skjønt jeg skammet mig like overfor Skyth. Jeg kunde slett ikke få til å fortelle vår oplevelse med rødegardisten; for det som imellemtiden var hendt, var altfor forferdelig til at en rødegardist, som hadde henrettet sig selv, var verd å nevne.

Kort sagt: I avisen som var kommet den aftenen, hadde far — med nøiaktig oplysning av bolig og personlige forhold — lest at advokat Ivanoff uten å være til stede var blitt dømt til døden av Moskva-domstolen. Min far, som arbeidet med tallrike utenlandske agenturer, hadde ført en juridisk brevveksling med den engelske konsul i Moskva. Ved en husundersøkelse i det engelske konsulat hadde man beslaglagt denne brevveksling. Dette hadde vært nok til å stemple min far som høiforræder og som fiende av det suverene russiske folk. Et tilfelle var det — dengang trodde vi ganske visst allerede ikke mer på det tilfeldige i livet —, tilsikkelsen altså, vilde det at min far skulde få rede på sin dødsdom på grunn av forbrytelse, gjennem avisen og ikke først ved Tsjekaens nakkeskudd.

Jeg lærte å beundre min far. Med korte anvisninger ledet han ikke bare pakkingen av vårt innbo; han forsikret oss også at Tsjekaens agenter ikke kunde lese, og at det kunde vare lenge, før dødsdommen, som var offentliggjort i avisen, vilde komme til Petersburger-eksekutivkomitéens kunnskap.

Sent om aftenen kom sendemannen for en utenlandsk makt til vårt hus som var fullt av hastige fluktforberedelser. Hans navn vil jeg helst ikke nevne. Sammen med ham fikk vi også besøk av en direktør for det Mellemeuropeiske Sovevognselskap, som likedan som min far hadde grunn til å forlate Petersburg i all hast. Begge herrene låste sig inne med min far i hans arbeidsværelse. Den neste dag fikk vi diplomatpass fra den utenlandske legasjon, som får i alle år hadde arbeidet sammen med i intim forbindelse. Passene lød på våre riktige navn Ivanoff, men det var spesielle kurérpass, som kanskje lovet oss beskyttelse. Bare dristighet lovet godt resultat. Min far og hans venner satte det analfabetiske, i like høi grad blodtørstige som feige pakk meget lavt, som hadde gjort mor Russland æreløst og omvandlet det til et slaktehus.

„. . . Far sto med en fot på landgangen og strevede for å få den armen løs, som toll betjenten holdt fast. Langt bortefra kom uniformerte menn løpende til . . ."

Det „Mellemeuropeiske" stilte oss en ekstra-sovevogn til forføining, og den ble hengt til det regulære tog til syden. Tsjekaen, dengang politi og forløper for det forbannede GPU, ga oss en sikkerhets-livgarde av to tungt bevæpnede og temmelig nøkterne tsjekister. Den røde eksekutivkomités medlemmer, hvis opgave det egentlig vilde ha vært å henrette den lovmessig til døden dømte hr. Ivanoff, hjalp oss med å laste inn vår personlige eiendom. Den røde Zars bødler begynte sammen med oss reisen i ekstra-sovevognen. Mor var redd for dem; angstfullt lukket hun øinene, hver gang en av mennene spurte om hva vi befalte. Skyth hatet tsjekistene, men hvis jeg noensinne hadde næret tvil om denne vidunderlige hunds overnaturlige begavelse — på denne reisen forsvant de. Skyth hadde i sitt seksårige liv bare kjent hat eller grenseløs hengivenhet. Likeoverfor tsjekistene ble det en ny, til da ukjent figur ut av den. De kloke øinene, hvor tapperhetens ild hadde lyst i det svømmende brune, fikk den sløve glans av godmodig enfoldighet.

Den brakte talende trang til beskyttelse og blind tillit til uttrykk, så at tsjekistenes æresvakt falt inn i den rollen av harmløse „hedersmenn", som hunden ga dem. Jeg behøver ikke si at Skyth åpenbarte for mig sin listige sjels avgrunner, når den lot mig se dypt inn i sine melankolske tenkeøine. Ivrig smigret den for Lenins håndlangere. Det som vi ikke brakte over våre hjerter: å bedra disse udyrene med smiger, det gjenemførte den listig og med hell.

Olga forsto i sin naturlige enfoldighet Skyth ikke mindre. Med et uttrykk av rørende takknemmelighet så hun på hunden og forholdt sig som den. Hjertet lærte henne å forstå et instinktsikkert dyr og å efterligne det ivrig. På denne måten sto vi over de tre dagene, som vi tilbrakte i sovevognen — den dødsdømte kontrarevolusjonær, hans familie og hans drabanter. Et uforsiktig ord vilde ha vært nok til å avsløre oss. Men Guds velsignelse og bulldoggen beskyttet oss.

Ved Ukraines grense holdt vognen, som til slutt var ført videre alene av et lokomotiv, på fri strekning. En ordrik rådslagning mellem lokomotivfører, fyrbøter og tsjekistene. Ikke fullt en verst fra oss lå landsbyen Orscha; den var i tyske troppers hånd. Tsjekistene vegret sig for å kjøre videre. Tross fars innvending ble vognen skjøvet tilbake, til den igjen sto på den stasjonen, som var den siste som var forblitt i russisk hånd.

Stasjonskommandanten, en rødneset tidligere lokomotivfører, som vilde ha utmerket sig som en Gogolsk komediefigur, lot som om han var døv. „Barin, de vil drepe oss", gjentok han vel femti ganger. Stivt og urokkelig trodde han på at tyskerne derover i Orscha vilde skyte hver eneste en som våget sig over til dem. Far brakte et offer. Egenhendig hadde han pakket ned gammel fransk konjakk, som han pleide å by sine forretningsvenner i Petersburg. Tre dager på rad ga han den tidligere tredjeklasses lokomotivfører av sin konjakk. Endelig hadde han fått inngitt ham et slags flyktig mot. Med et rangeringslokomotiv ble vår sovevogn skjøvet til Orsha. Det var ingenting å se til tyskerne. Kanskje hadde de hele tiden bare eksistert i fantasien. Alt ble hurtig avlastet og stilt på stasjonen. Vår godt påvirkede beskytter vendte uten mén tilbake til det røde område. Da vi lette efter det eneste hotell i Orsha, så vi med forbausede øine butikkvinduer, hvor det var utstilt sekker fulle av sukker. Noe så eventyrlig hadde vi ikke sett på år og dag. Natten tilbrakte vi søvnløst i et fullstendig nedluset hotell. Så reiste vi i rene vogner, som ble besørget av den tyske besetning, til Kiew og videre til Odessa, for der å vente på bedre tider og den ønskede triumf av en motrevolusjon, som ble tålt av tyskerne.

Men tegnene på det tyske sammenbrudd blir stadig tydeligere. Odessa kom i stor forvirring. Det begynte en kamp med alle mot alle, da de tyske tropper trakk sig tilbake. Franskmennene besatte Odessa — og måtte rømme det igjen. Dag og natt ble det skutt. Ingen visste, hvem som kjempet mot hvem. Storrussere kjempet med maskingeværer og håndgranater mot ukrainer, begge igjen forent mot bolsjevistene.

Fortsettes side 46

To verdener

Sovjettroppene setter sine „kameraters" hus i brann, før de rømmer landsbyene

De tyske soldater tar — umiddelbart efter besettelsen av en landsby — fatt på å redde befolkningens hus og hjem fra flammene

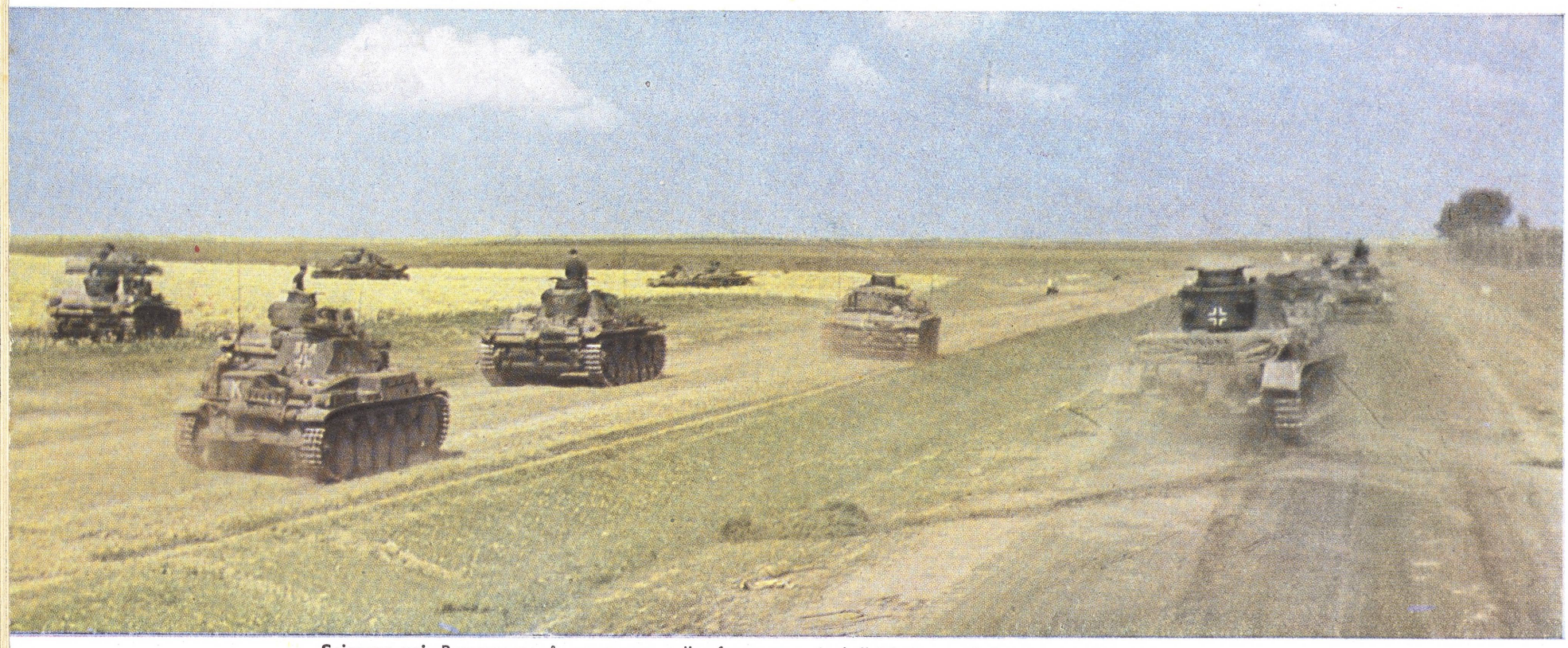
Fotos: PK. Gøhring

Panservogner bryter igjennem Stalin-linjen

og infanteriet følger tett efter

På farten til spissen av sin divisjon har panser-generalen forlatt bilen sin i noen få minutter for å gi nye befalinger til offiserene for noen innsatsavdelinger

Seierens vei. Panservogn på panservogn ruller fremover — innhyllet i støv — på den store „rullebane" inn i det vidstrakte østen. Ødelagte sovjetiske panservogn-kjemper står langs de tyske enheters fremmarsjvei

Gatekamp i Schitomir, Seigt og innbitt forsøker sovjet-troppene å holde sig i byen, og gate efter gate, husblokk efter husblokk må rives fra dem under innsats av tunge infanterivåpen

Bilde til høire: **Truffet av en tysk antitank-kanon** er en sovjetisk panservogn brakt til å stanse, og likeledes er sovjetiske lastebiler — fullastet med bensin, satt i brann Foto PK. Emil Grimm

Med pauker og trompeter marsjerer Tivoli-garden taktfast flere ganger om uken i sommermånedene gjennem Københavns verdensberømte og vakre fornøielsespark. Garden består av gutter i alderen 7 til 15 år, som blir valgt omhyggelig ut blandt tallrike aspiranter hver høst, og så høitidelig optatt i korpset. Denne gutte-garde er tradisjon i den danske hovedstad

Fotos: Barbara Lüdecke

Københavns lilleputt-garde

Således er altsammen dobbelt så morsomt! De røde og hvite uniformer er nøiaktig kopi av den danske gardes.

Som i et riktig militærorkester låter basunene, slik som man øvde det i de mange og lange høstaftener.

En søndag i Marseille

Alle fotos: André Zucca

En lysende blå himmel, en farveglad by full av sol, en jungel av kaier og skib, en luft full av hyl fra skibssirener og fra den grelle skingring av kjøretøiene på gatene — det er Marseille. 150 meter høi ser Notre-Dame de la Garde over virvarret av hus og plasser, mastene og seilene — og Marseille brer sig ut for dens føtter, tillitsfull og mektig, stolt og yppig på samme tid . . .

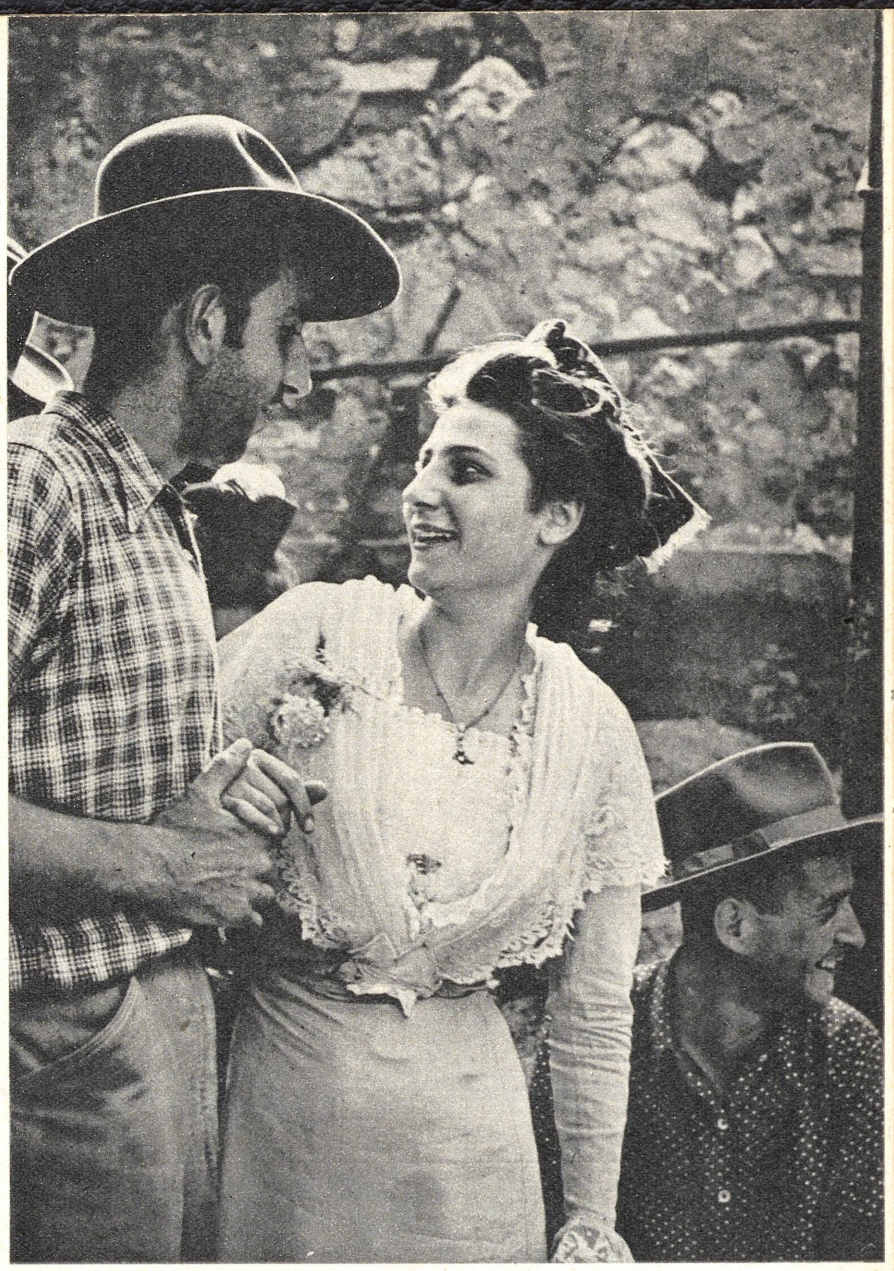
En festlig søndag: På sin Arena du Prado mottar Marseille marquis' de Baroncellis ryttere. Mennene fra Camargue ved Rhone's munning er kommet for å vise urgamle provencalske leker — landet finner tilbake til troen på hjemlandets jord, og sine tradisjoner

Trommeslagere og blåsere er kommet sammen med dem. Lett og tiltalende klinger rytmene av de gamle overleverte dansemelodier over arenaen — i stor omkrets lytter menneskemassene forundret, men snart nynnes refrenget med, klapping og bifall braker løs, alle venter spent . . .

Sammen med rytterne er også døtrene fra Arles kommet, vakre unge damer, som med sin harmoniske holdning synes å bevare arven fra den romerske keiserresidens. Som en elegant liten fane vaier det på deres høit opsatte hår en liten hette, blomstret silke faller helt ned til anklene, mens det ligger et verdig gammelt kniplingssjal over deres unge og friske skuldre. Før de trer inn på arenaen kommer naturligvis en siste, kokett granskning . . .

. . . likeså følger et siste håndtrykk med „ham". Forhåpentlig ilirter han ikke med de andre; lekene på arenaen gir anledning nok til det! Der er leken med lommetørklene . . .

. . . det gjelder å rive fra motstanderen et lommetørkle som han har bundet løst om armen. Guttene med de kjempestore hattene rir godt, turneringen varer lenge. Men når tørklet er røvet, da begynner pikenes hjerter å banke — for vinneren vil som hyldest overrekke det til den skjønne, som han liker best

Ferskenleken: I strak galopp går det ut på å gripe frukten hurtig. Slank som et lys og lokkende bøier et pikelegeme sig mot rytteren, og når den rette kommer, hever hun sig på tåspissene — mens hånden med frukten på tallerknen i andre tilfelle trekkes tilbake

De virkelige seierherrer er nettop her igjen pikene! Og her til og med i dobbelt betydning, for av rytteren, som fikk tak i frukten, venter man selvfølgelig at han overrekker henne en til å spise op! Alle disse leker er fulle av galanteri, dekorative og muntre

Folkedanser lever op igjen. „Courdellos"-leken en bånd-dans. Et tiltalende bilde som lar arleserinnenes festlige drakt komme riktig til sin rett. Og interessant er det at den samme dansen er velkjent på mange steder i Europa. Overalt svinger pikene sig i ringdans og svinger båndene

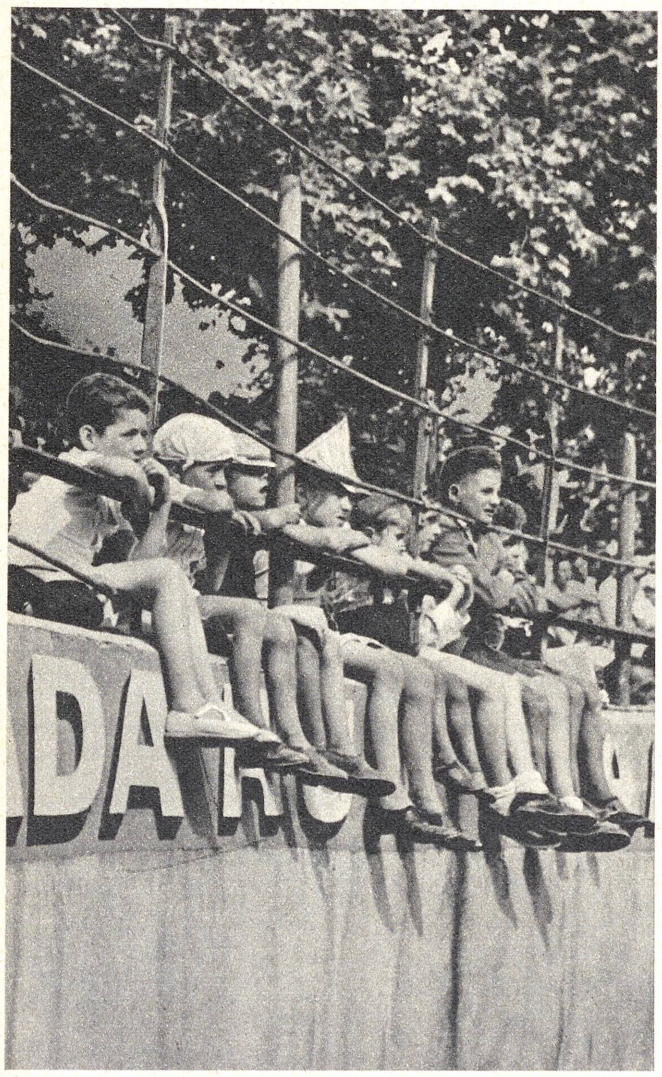
Og her: en glødende tilhenger av den gamle franske skikk! Et håndkyss som takk til marquis de Baroncelli, den fornemme ivaretager av de provencalske tradisjoner. Er festen nå slutt? Nei, vi er jo i Marseille . . .

Enhver sin egen matador. *Leken med en vill tyr danner avslutning på festen. Hver marseiller har rett til å gå mot tyren — hvis bare han kan løpe! Det gjelder å rive en kokarde av tyren med en liten stålkam. For enkelte dumdristige lykkes det, men altsammen er . . .*

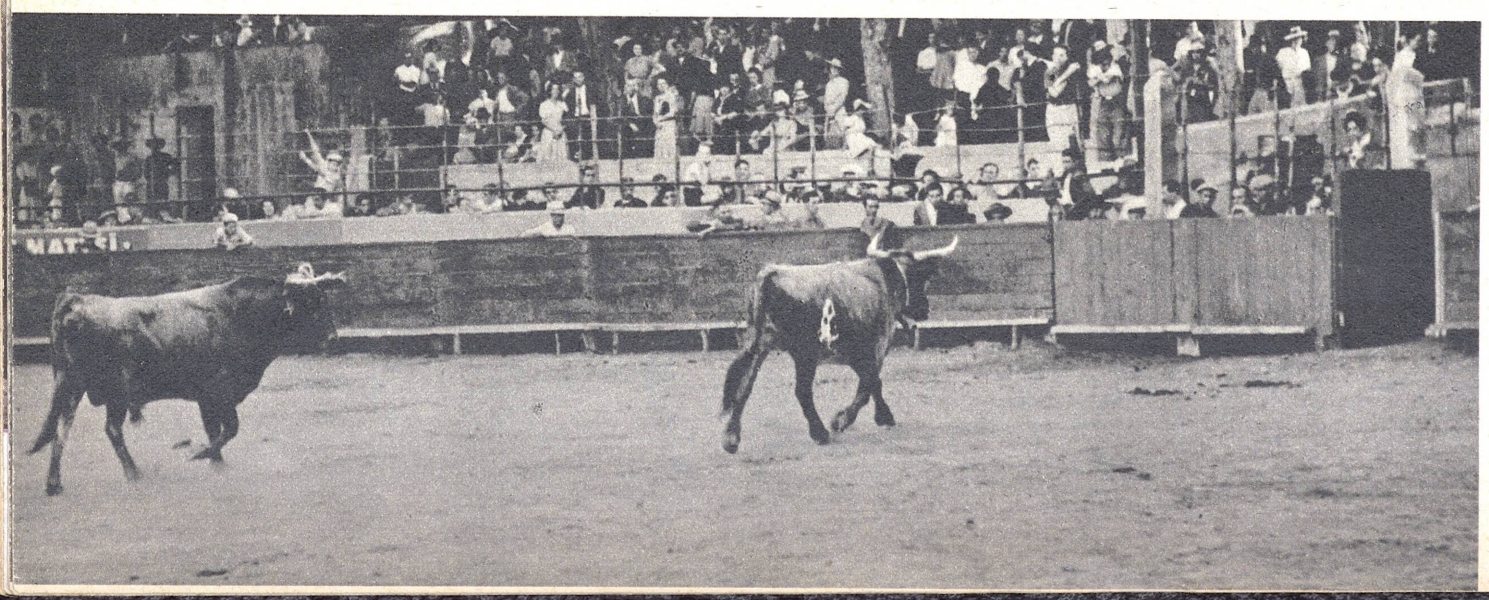
. . . en spennende konkurranse i løp og høidesprang! Med gjallende rop styrter guttene fra alle sider i vill fart forbi tyren og omringer den. Tyren står ubesluttsom, farer plutselig løs, og alle løper, springer over den reddende barriere. Brakende farer tyrens horn inn i treplankene, og så begynner leken på nytt, men suser igjen — på respektfull avstand — forbi

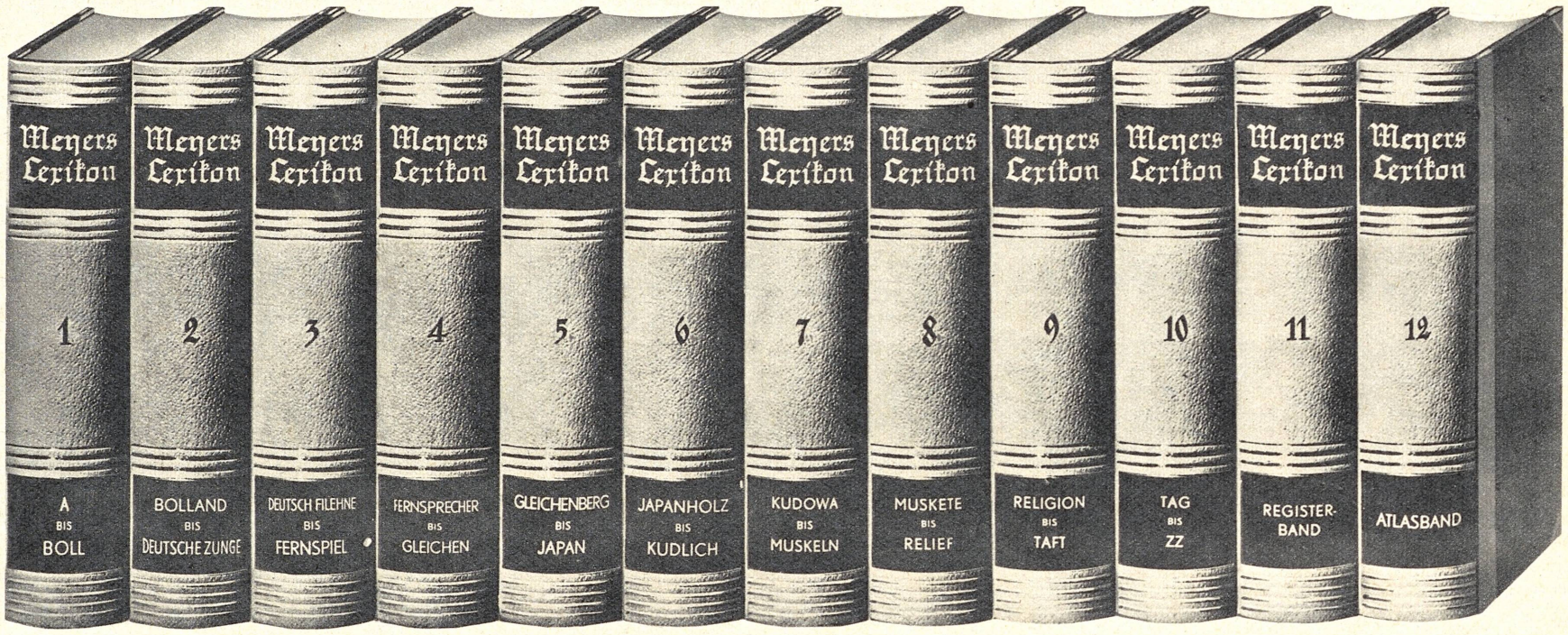
„Å! Å!" i første „losje" sitter ungdommen og ser på det larmende skuespill. Høilydt latter lyder hver gang amatør-matadorene med fantastiske sprang bringer sig i sikkerhet

En av de modigste går tyren i møte med et rødt tørkle. Men den elegante svingning, som han har beundret så ofte hos ekte matadorer, forvandles i iveren til et hastig kast, som legger tørkleet som en mantille over tyrens skuldre. Men allikevel — mannen risikerer sine lemmer, og han får et kraftig bifall

Men til slutt drives det en gammel ku mot tyren, og den nøler ikke med å trave rolig efter den inn i stallen. Den følges av vilde rop. Å! „Marius" kan denne aften og enda mange andre fortelle de villeste ting om sin strålende kamp med tyren

MEYERS LEXIKON

utkommer nu i fullstendig ny utgave.

8. (SISTE) OPLAG I 12 BIND

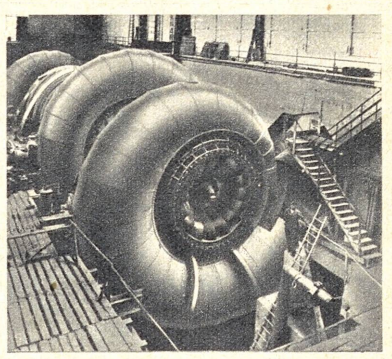
Bare et stikkord:

Monroedoktrin(menrō-),am 2.12.1823 vom Präs. der Ver. St. v. A. Monroe abgegebene Erklärung, die besagt, daß die Ver. St. v. A. sich von europ. Angelegenheiten fernhielten, daß daher aber auch die europ. Mächte kein Recht hätten, in Amerika zu intervenieren oder neues Gebiet zu erwerben, ferner, daß die Ver. St. v. A. die Durchsetzung dieses Anspruches auch zugunsten der süd- und mittelamer. Staaten übernehmen würden . . . Im Interesse der Ver. St. v. A. wurde aus der M. das Recht für die Union abgeleitet, oberster Schiedsrichter in allen amer. Streitigkeiten und auch in Streitfällen zw. amer. und europ. Staaten zu sein. Die in der M. ausgesprochene Zusage der Nichtintervention in Europa und damit auch die M. haben die Ver. St. v. A. im Weltkrieg gebrochen, um das auf seiten der Entente investierte, vorwiegend jüd. Kapital zu retten. Auch die Einmischungsversuche des Präs. Franklin D. Roosevelt in europ. Angelegenheiten zugunsten der westeurop. „Demokratien" stellen flagrante Verletzungen der M. durch ihre eigenen Verfechter dar. Lit.: Edington, „The Monroe Doctrine" 1904; Th. Roosevelt, „American Ideals" 1898 . . . (insges. 36 Zeilen).

Vi kan her bare bringe et eneste stikkord fra det omfangsrike verk. Men allikevel vil det kunne fortelle Dem noe nytt om et begrep, som De idag ofte hører, og hvis betydning og oprinnelse De kanskje hittil ikke kjente så nøie. Hvis dette ene stikkord utdyper Deres viden, hvor nyttig må da ikke dette leksikon være for Dem. Med sine

300000 stikkord og påvisninger,
over 20000 bilder

og ca. 400 for det meste flerfarvede kart, omfatter det hele verdens viden. Den som søker en hurtig og grundig undervisning på alle områder, finner i „Meyers leksikon" det ideelle opslagsverk. For verkets pålitelighet garanterer dets over 100 årige utgivelse.

Montering av en spiralturbin på 29500 HK ved en fallhøide på 58 m.

Foreldelse er utelukket,

da de nyeste hendelser og endringer i de bind som alt er utkommet, blir tatt hensyn til ved tilsvarende stikkord og i form av et gratis tilleggshefte.

Den berømte flykonstruktør prof. Willy Messerschmitt.

Det er det billigste store tyske leksikon.
(utkommer kun på tysk)

Pris for alle 12 bind:

a) I kunsthalvlær RM. **180.—**, minus 25% eksportfradrag RM. **135.—**
b) I ekte halvlær RM. **240.—**, minus 25% eksportfradrag RM. **180.—**

25% eksportfradrag får De ved betaling i utenlandsk valuta eller fri riksmark, også i clearing. Riksmarksedler, sperrede tilgodehavender, og frimerker kommer ikke inn under denne rabatt.

Utførlige lese- og bildeprøver med farvebilder fra alle 12 bind uten kjøpetvang mot innsendelse av vedstaende kupong. Meyers leksikon kan fåes mot små månedsrater uten pristillegg.

Tollfri innførsel og lette betalings anvisningsmuligheter

FACKELVERLAG
Avd. Eksportbokhandel, Stuttgart N 478.
Verdens største „Meyers"-forhandler.

Til Fackelverlag, Abt. Exportbuchhandlung, Stuttgart N 478

KUPONG

Send mig gratis og uforbindtlig lese- og bildeprøver av „Meyers leksikon" med farvebilde av alle 12 bind

Navn:..... Fornavn:.....

Stilling:.....

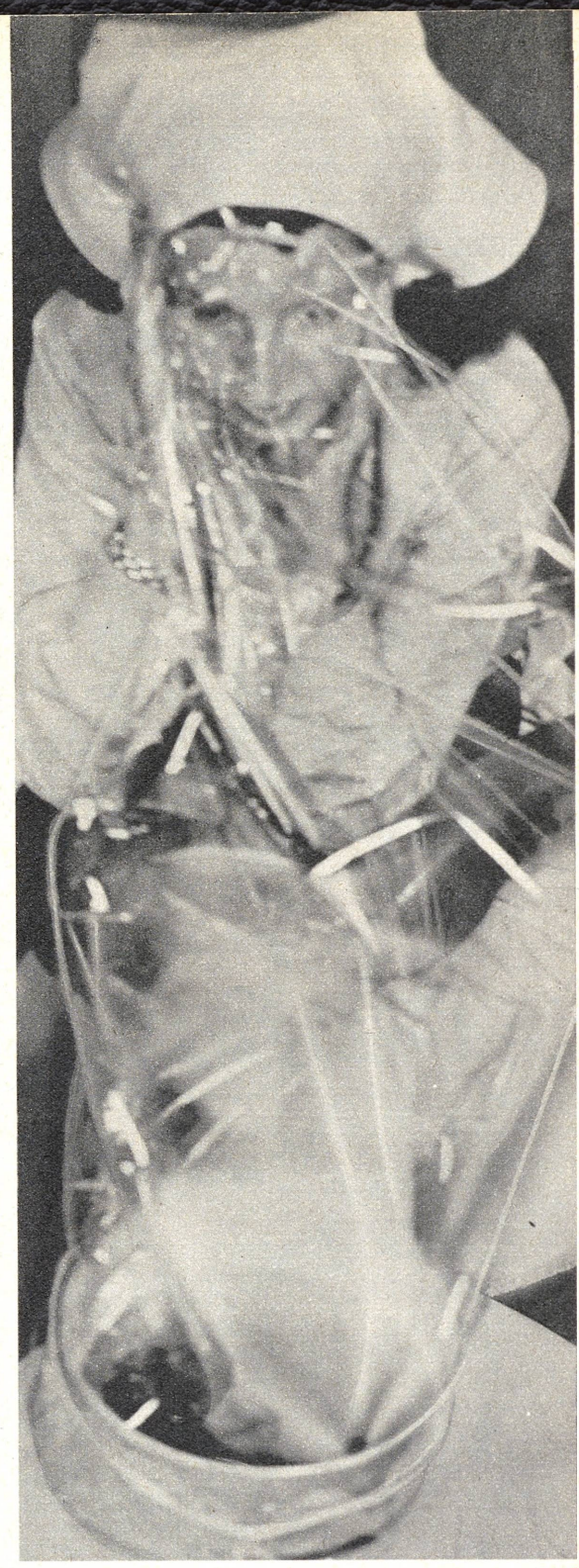
Adr:.....

Den moderne heks: av halm, bær og urter kan man brygge alle slags trylledrikker, som har vidunderlige virkninger

Av kastanjer kan det lages en foririskende ansiktsmaske. De skrelte kastanjer blir malt, det fine melet har da en vidunderlig foryngende virkning! Av urter og tørrede bær kan det også opbevares forråd for vinterkosmetikken

Skjønnhet

plukket på marken

Melet av en kastanje — opblandet med kaolin — er nok for en Maske. Med en myk pensel blir den smurt på nedenfra og opover. Man merker, hvordan porene trekker sig sammen, og til avkjøling kan man senere legge på vatt, som er dyppet i urteekstrakt. Huden blir straks silkebløt

Et vidundermiddel i urtevitenskapen: Av ekstrakten av peppermynte, kamille, kløverblomster, eller vassarv lages et hudrensende dampbad. Når man forbinder skål og hode med en cellofanpose, stiger den velgjørende damp konsentrert op i ansiktet

Tre resepter:

Dampbad til rensning av huden. *1 spiseskje rosmarin, 1 spiseskje gyllenlak og 1 spiseskje arnika blir i en stentøikrukke overhelt med 1 liter kokende vann. 5—6 minutter blir ansiktet utsatt for denne helsebringende damp. — Andre sammensetninger er: stedmorsblomster og kjerringrokk 1 spiseskje av hver, eller kamille og lindeblomst — 1 spiseskje av hver*

Hudnæring. *10 gramm kvedekjerne legges 24 timer i 90 gramm koldt rosenvann eller destilert vann, bør stå 24 timer. Da filtreres det gjennem et klæde og 1 knivspiss Nipagin (konserveringsmiddel) tilsettes. Med denne hudnæring gnis ansikt og legeme inn efter rensningen*

Ansiktsmaske. *1 kastanje skrelles og malt i mandelkvernen. Kastanjestykkene blir tørket i solen og pulverisert i morteren. Det utvunne kastanjemel blir så rørt til en tykk grøt med en spiseskje Kaolin (porselensjord) og 1 spiseskje vann. På det vel rensede og innsmurte ansikt smøres så grøten på med en tykk pensel. Øienpartiet må ikke innsmøres. Efter 10—20 minutter vaskes den inntørrede maske av med en svamp*

Den „hemmelige" vitenskap om skjønnhetsurtene ved veikanten og bruken av dem, gir en velpleid, ren, fin hud — helt uten noen heksekunst!

Fortsatt fra side 5

Roosevelt – jordklodens keiser?

forente staters hensikt å gjøre hele Afrika avhengig av deres velvilje, for sluttelig å sette det ikke bare under økonomisk, men også under politisk og militær kontroll.

Når man videre hører at amerikanske ingeniører, teknikere og spesialarbeidere bygger flyplasser og mannskapsrum i Bathurst på afrikansk grunn (i britisk Gambia, søndenfor Dakar), at inngrep i Liberia alt er anmeldt. Foruten den allerede fullbyrdede besettelse av Grønland og Island, bygger amerikanske fagfolk flystøttepunkter også i Nordirland, så det fremgår med all ønskelig tydelighet at Amerika vil tvinge ikke bare Tyskland eller Italia, men hele Europa — sågar England innbefattet — under sit herredømme. Det gjør sig håp om å kunne bevise at Europa er avhengig av Amerika ikke bare med hensyn til sin ernæring, men at det også militært sett kan holdes i age av det. Europa — England innbefattet — skal gjøres til en lydig handelskoloni av Amerika og herunder vil det — fra Washingtons synspunkt — ikke bli gjort noen forskjell på de enkelte europeiske stater.

Når man sluttelig legger merke til USA's betingelsesløse understøttelse av Sovjetrussland, hvis angrepshensikter overfor hele Europa forlengst ligger klart i dagen — og som hvis de hadde lykkes, hadde ødelagt Europa som et kulturelt begrep — så åpenbarer de samlede europeiske stater sig som et skjebnefelleskap som har å forsvare sine felles livsrettigheter mot en felles fiende og undertrykker.

Med samme konsekvente hensynsløshet som over Atlanterhavet griper USA over Stillehavet efter Asia. Her er det Japan og de med det forbundne eller vennligsinnede makter Mandschukuo, Nanking-Kina, Fransk Indo-Kina og Thailand som er utsatt for et stadig stigende amerikansk trykk. Også her forsøker Roosevelt å trekke den kvelende ring stadig tettere sammen. Under opbydelse av alle krefter og midler, om de nå er av militær, politisk eller økonomisk karakter, fortsetter Amerika sin innkretsning av Japan som den førende makt i Østasia.

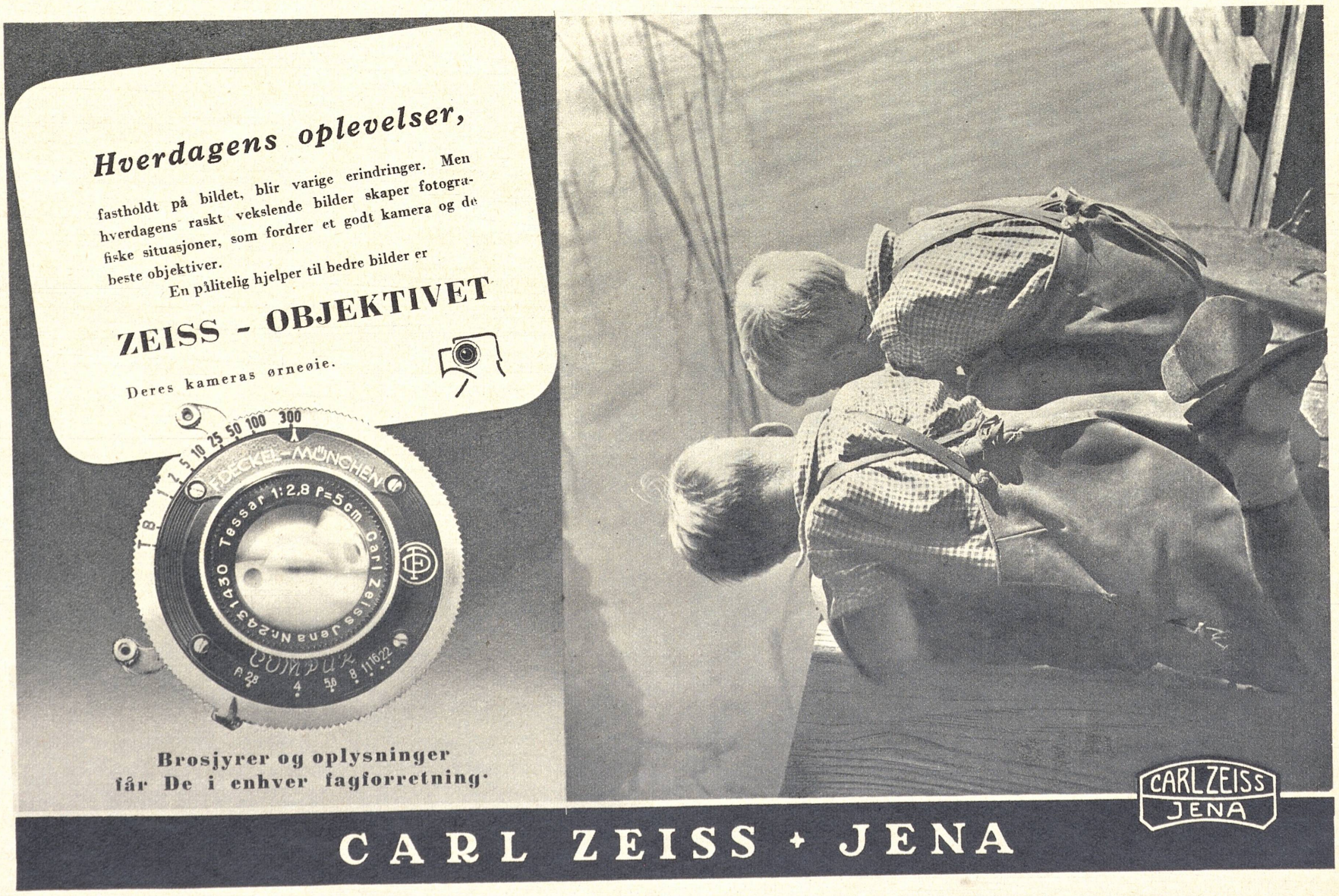
Efter at den av Europas krigsmakt hårdt truede bolsjevisme har flyktet over i et lignende vasallforhold til amerikanerne som det britiske verdensrike allerede har gjort, har Roosevelt fått anledning til å omklamre Japan også fra nord, noe som hittil bare ufullkomment var lykkes ham. Alaska, hvis vestspiss på få mil nær nærmer sig den ytterste østspiss av Nordøst-Sibirien, og som dessuten med den langstrakte kjede av Aleutene skyver en slags bro over til Nordøstasia, var allerede for lang tid siden utbygget til en viktig basis for det amerikanske luftvåpen og marinen. Krigshavnen Dutch Harbour på den store Aleutenøi Unalaska ble utbygget til et motstykke i nord til den store Pearl-Harbour på Oahu, den viktigste øi i Hawaiigruppen. Hawaii danner det sterkt befestede kjernestykke i den amerikanske opmarsj i Stillehavet.

I den nordlige del av Stillehavet kommer man imidlertid ikke så lett videre, fordi Aleutene og Alaskas sydkyst forringes i sin brukbarhet av hyppige storme og tett tåke. Amerikanerne som heller ikke vil gi Sovjet sin hjelp helt gratis, vil nu at bolsjevikene skal avgi støttepunkter til dem i Nordøst-Sibira. Da de i en avtale med Sovjetrussland allerede formelt har tilsagt det sin støtte, kan man med sikkerhet gå ut fra, at de allerede har satt sig fast i Kamtschatka, ved kysten av det Ochotskiske hav, ved Amurmunningen, ja kanskje til og med i Vladivostok, eller at de i ethvert fall snart vil gjøre det. De kan føre luftformasjoner dithen over det asiatiske fastland uten i det hele tatt å berøre japansk interesseområde. Dermed vilde de stå like foran portene til det japanske kjerneområde. Herunder må det også nevnes at den nordlige del av den langstrakte øi Sachalin, som ligger foran munningen av Amur, er sovjetrussisk, mens den sydlige del er japansk.

I den midtre del av Stillehavet har den amerikanske hegemonibestrebelse fra Hawaii til Filippinene, som broen fra Hawaii til Filippinene, som USA for syns skyld har lovet å få friheten i 1946, og som i dag går videre til Thailand, Singapore, Nederlandsk- og Britisk India, blev systematisk forbedret. Støttepunktene på øiene Johnston og Palmyra — sydvest og syd for Hawaii — blev ferdigbygget allerede 15. august. På de videre sydvestlig liggende øier Howland og Enderbury (tilhørende Føniks-gruppen) blir der arbeidet. Det amerikanske flåte- og flystøttepunkt Tutuila (Samoa) er allerede gammelt og for lenge siden utbygget, det fullstendiggjør sammen med det britiske Fiji broen over til Nyseeland og Australia. Lenger i nord blev øiene Midway, Wake, Marcus og Guam i retning mot Filippinene stadig mere utbygd.

På Filippinene blir det arbeidet med høitrykk på den videre utbygning av støttepunktene Corregidor og Cavite i Manilabukten samt andre støttepunkter. Amerikanske bombefly fløi til Java, for Nederlandsk-India er for lengst sunket ned til å være bare et verktøi for den amerikanske politikk. På Borneo blir der anlagt flyplasser for å dekke Singapores stilling i det sydkinesiske hav fra flanken. Singapore selv vilde i krigstilfelle bare ha den mulighet kanskje å kunne forsvare sig med amerikanske flåte- og luftstridskrefter.

Det er en offentlig hemmelighet i det fjere Østen at der eksisterer et militærforbund mellem USA, England, Britisk- og Nederlandsk-India, Tschungking-Kina, Australia og Nyseland. I rammen av dette samarbeide som står under ledelse av USA, har Amerika bevilget 40 millioner dollar til flyplasser i Sydvestkina. I Kweiyang og på andre punkter i det sydvestlige Kina vil USA og England holde 600 fly klare og beordre 200 piloter dit. Videre har Hopkins, Roosevelts spesielle utsending i Moskva, forberedt avslutningen av et militærforbund mellem Sovjetunionen og Tschungking. Videre skal Moskva forplikte sig til med amerikansk hjelp å fullføre

bygningen av den fra Turksib østover mot Indreasia førende jernbane helt frem til Lantschau i Kansu tvers igjennem Hsinkiang.

Ved Burmas grenser mot Thailand, Indokina, og Kina opstår der flyplasser, bensinlager, hangarer, og mannskapsboliger, som bygges med amerikanske penger og av amerikanske ingeniører. Forsterkningene av de engelske garnisoner i Singapore, Malaistatene og Burma tyder sikkert på at anglo-amerikanerne forbereder en aksjon mot Thailand, som vilde bety en lignende undertrykkelse av en liten stat, som det allerede er skjedd i Irak, og som i India og Egypt fra flere år tilbake er karakteristisk for britisk politikk. Indokina har unndratt sig det anglo-amerikanske grep idet den franske regjering i rett tid kom til enighet med japanerne og anmodet dem om å komme til landet og sørge for beskyttelsen av de egne og japanske interesser. Også Thailand heller, som det fremgår av de av dette land i den siste tid fullbyrdede politiske handlinger, over til Japan.

Det er en selvfølge, at Tschiangkaischek, den seige forsvarer av det resterende Kina, ikke for sin egen skyld blir tilgodesett med transportfly og nå nylig atter med lån (10 millioner pund sterling og 50 millioner dollar). Han er anglo-amerikaneres kontinentale sverd i rygen på den japanske stilling i Sydøstasia, som under ingen omstendighet må få komme til ro. I virkeligheten dreier det sig for amerikanerne om å åpne det kinesiske marked med sine uhyre muligheter for deres handelsimperialisme, for å kunne utbytte det. Hvis de amerikanske planer lyktes, kunde Tschiang gå av så snart han hadde gjort sin skyldighet. Akkurat som England alltid har holdt Europa i avmakt med sin slue „likevektspolitikk" idet det alltid stillet sig på den svakere makts side mot en fremstrebende overmakt, således opererer tydeligvis også USA i dag i den store kamp om Asia: de understøtter den svekkede Sovjetunion og den allerede i de fjernestliggende sydvestprovinser borttrengte Tschiangkaischek, for å kverke Japan, som det efter sine ytelser og sine krefter tilkom å ta ledelsen i det fjerne Østen.

Og hvorfor? Flukt fra sine egne problemer!

På samme måte som i Europa vil USA også i det fjerne Østen med alle midler forhindre, at de derværende stater sig i mellem kommer til enighet om en fornuftig ordning av sine berettigede krav. En slik utvikling vilde nemlig føre Amerika tilbake til sig selv. I Roosevelt eget land venter spørsmål og opgaver på en løsning, som ikke kan opnåes ved hjelp av gamle tilvante metoder; da er det lettere å blande sig inn overalt og å gjøre verden til en slagmark for amerikansk imperialisme av Roosevelts pregning.

Om enn landene i det britiske verdensrike frivillig lar sig fornedre til vasaller av Washington, så må dog kulturens gamle hjemstavne, Europa og Asia, ikke bøie sig under hin amerikanske herreklasses hegemoni, som kun vet å uttrykke alle verdier i dollar og som holder sitt Film-Hollywood for å være en kulturprestasjon av høieste rang.

Fortsatt fra side 11

Den tyske skole eller: den store generalstabs tilblivelse og idé

var forberedelsen til krigen og utdannelsen av egnede offisersemner for den store generalstab. Ved siden av det gas også det prøissiske krigsakademi. På akademiet og i generalstaben lærte offiserene igjen å tenke i den fredrisianske idé om ødeleggelsen: Prøissen er lite og kan bare gå imot sterke fiender, når det tenker tanken om ødeleggelse og bare lever i denne tanken.

Den største militærmakts tilblivelse

Krigskunstens historie beviser at bare slike hærførere har kunnet anvende ødeleggelsens idé, som rådde over utdannede og intelligente tropper. nemlig slike tropper, som ved opdragelse og egen forstand var i stand til å mistro instinktet på kampfeltet. Instinktet driver menneskene på slagmarken sammen til en stor hop, men forstanden holder dem fra hverandre og lar dem følge førerens befalinger.

Scharnhorst skapte en ny soldattype og med denne soldat den største militærmakt på kontinentet.

Den prøissiske hær hadde inntil da vært en hær av leietropper. I Europa hadde bare det revolusjonære Frankrike innført verneplikten. Den franske folkehær forsvarte Frankrikes frihet og sine revolusjonære mål og den trodde også å kunne gjøre dette, da Napoleon allerede var blitt keiser. De franske soldaters begeistring og pågåenhet kastet alle leietroppers taktikk overende. Leietroppene kjempet i lange, tynne linjer og fyrte bare på befaling. Disse slanke falankser ble i revolusjonskrigene plutselig brutt igjennem av de franske dype staffelartige kolonner og dertil kom at kolonnene også var omgitt av skyttertropper, som førte krig ganske på egen hånd. De kastet sig ned og fyrte når de holdt det for riktig. Denne nye krigsånd var ikke noen leietropper voksen. Scharnhorst avskaffet derfor leietroppene og innførte den alminnelige verneplikt. Bare en fri mann er det gitt å kjempe med begeistring mot undertrykkerne. Scharnhorst satte derfor sammen med likesinnede menn en sosial og politisk reform igjennem hos kongen av Prøissen: livegenskapet ble ophevd, kommunenes selvbestemmelsesrett og bøndenes frie grunnbesittelse ble innført.

Krig mot analfabetismen

Til disse nye rettigheter kom en ny plikt: enhver prøisser måtte besøke folkeskolen. I løpet av kort tid var analfabetismen utryddet og Scharnhorst kunde endelig gå over til å skape den nye soldat, som var en fri intelligent borger, for hvem det ikke gas prylestraffer mer og som ikke kjente noen klasseforskjell i tjenesten eller i sin ære. Med denne i all hemmelighet utdannede armé reiser Scharnhorst sig mot Napoleon, han oplever de

første slag, blir dødelige såret og dør i seierens morgenrøde, grekeren Epaminondas' devise tro, at slagtenkerens plass er i den første rekke. Da Napoleon er beseiret, sier Scharnhorsts yndlingselev, den senere krigsfilosof Clausewitz: „Man kan ikke se alt det uten uophørlig å tenke på Scharnhorst."

Skaperen av den store generalstab hadde innpreget sine elever: „Krigsteorien er kjennskapet til alle eventualiteter, fremfor alt til våpnene, terrenget og transportmidlene." Scharnhorst hadde satt igjennem forbedrelsen av artilleriet og løsningen av infanteriet.

Clausewitz arbeidet for den samme tanke hos kronprinsen og gjorde en av krigsakademiets beste elver, kaptein von Moltke til en av de største terrengspesialister. Da Moltke endelig ble sjef for generalstaben, forbedret han jernbanevesenet og telegrafen, artilleriet og infanteri-bevæpningen.

Således var Moltke

Gjennem general von Clausewitz' filosofiske skrifter om krigen ble den fordom overvunnet hos det oplyste menneske i Tyskland, at krigen var en sak for rå mennesker. To generasjoner av historieforskere beskjeftiget sig med oldtidens krigere.

På grunnlag av disse forskninger skrev da kavallerioffiseren Schlieffen, som generalstabssjef Moltke igjen hadde kalt til generalstaben og som senere var blitt Moltkes efterfølger, sin studie over „Cannae". Schlieffens forbilder var Moltke, Gneisenau og Fredrik den store. Minnet om dem la han som helligdom de tyske soldater på hjertet. De hadde vært ødeleggelsens menn, ødeleggelsen av de fiendtlige arméer.

Ikke skaperen av den store generalstab, David von Scharnhorst, ikke general von Clausewitz, filosofen, men først Hellmuth von Moltke, som med sitt bleke, smale ansikt mest lignet den gamle Fritz, ble den største representant for den tyske skole. Han forente i sig Napoleons vilje med filosofene Scharnhorsts og Clausewitz' ånd. All viden og enhver vilje var forenet i ham. Til minne om ham sa hans elev, grev Schlieffen: „Denne dådens mann, var da han ble kalt til å gjøre noe for udødeligheten, allerede 65 år gammel. Han kom fra skrivebordet fra arbeidsværelsets ensomhet . . . Han var en kartenes og passernes mann, pennens . . . Han kan ikke skryte av (som Napoleon), å ha gjort en 19 år lang miltær-promenade gjennem Europa, men han har greid å inneslutte tre stolte arméer i løpet av seks uker . . . Han seiret ikke, han ødela!" To slag var det fremfor alt, som har gjort navnet Moltke kjent på hele jorden, slaget ved Königgrätz og slaget ved Sedan. I begge tilfelle seiret ødeleggelsens idé. Med navnet Moltke er dette ordet forbundet:

„Marsjere adskilt, slå til forenet!"

Uten å kjenne slaget ved Cannae så nøie som sin senere elev Schlieffen, var Moltke kommet på en hannibalsk, eller hvis man vil være nøiaktig, på en gresk tanke ved sin kritiske iakttagelse av de napoleonske felttog. Napoleon hadde hatt mange uheld, fordi det ikke var lykkes ham å ha tilstrekkelig tropper på slagfeltet på det avgjørende tidspunkt. Napoleon lot sine arméer marsjere på en hærvei til like før målet, og først da skilte han dem, for å føre hver hæravdeling til dens plass.

Moltke, — ved skrivebordet sitt — regnet ut, hvilken lengde et marsjerende armékorps har på en vei og han kom til det overraskende tall av syv til åtte kilometer. Vilde man bringe nok et armékorps på marsj på den samme vei og fra det samme sted, så kom det annet korps først til å avmarsjere den neste dag. Den øvrige tid var nødvendig for å la det første korps passere. Ut fra denne skrivebordserkjennelse dro Moltke den slutningen: Hvert armékorps må ha sin egen vei. Altså: Arméene marsjerer adskilt og forenes først på kampplassen til det store slag. Oversatt til hannibalsk tenkemåte: det er viktig å vite på forhånd, hvordan jeg vil opstille min armé. Vet jeg dette, setter jeg igang opmarsjen. Alt jeg har av krefter må være til rett tid på kampplassen, det øvrige avgjør motet og lykken!

I sigarrøken forsvinner tvilene

For å omsette så enkelt utseende tanker i handling må man nøie kjenne alle troppebevegelsens enkeltheter og må ha sørget for eksersisen av det tilsynelatende uvesentlige. Troppen må kjenne hvert eneste håndgrep som er nødvendig for bevegelsen, og man må vite nøiaktig på sekundet hvor meget tid den enkelte behøver. Et uhyre skrivebordsarbeid er nødvendig for å stille op de tusen små kjennsgerninger og komme til et sluttresultat.

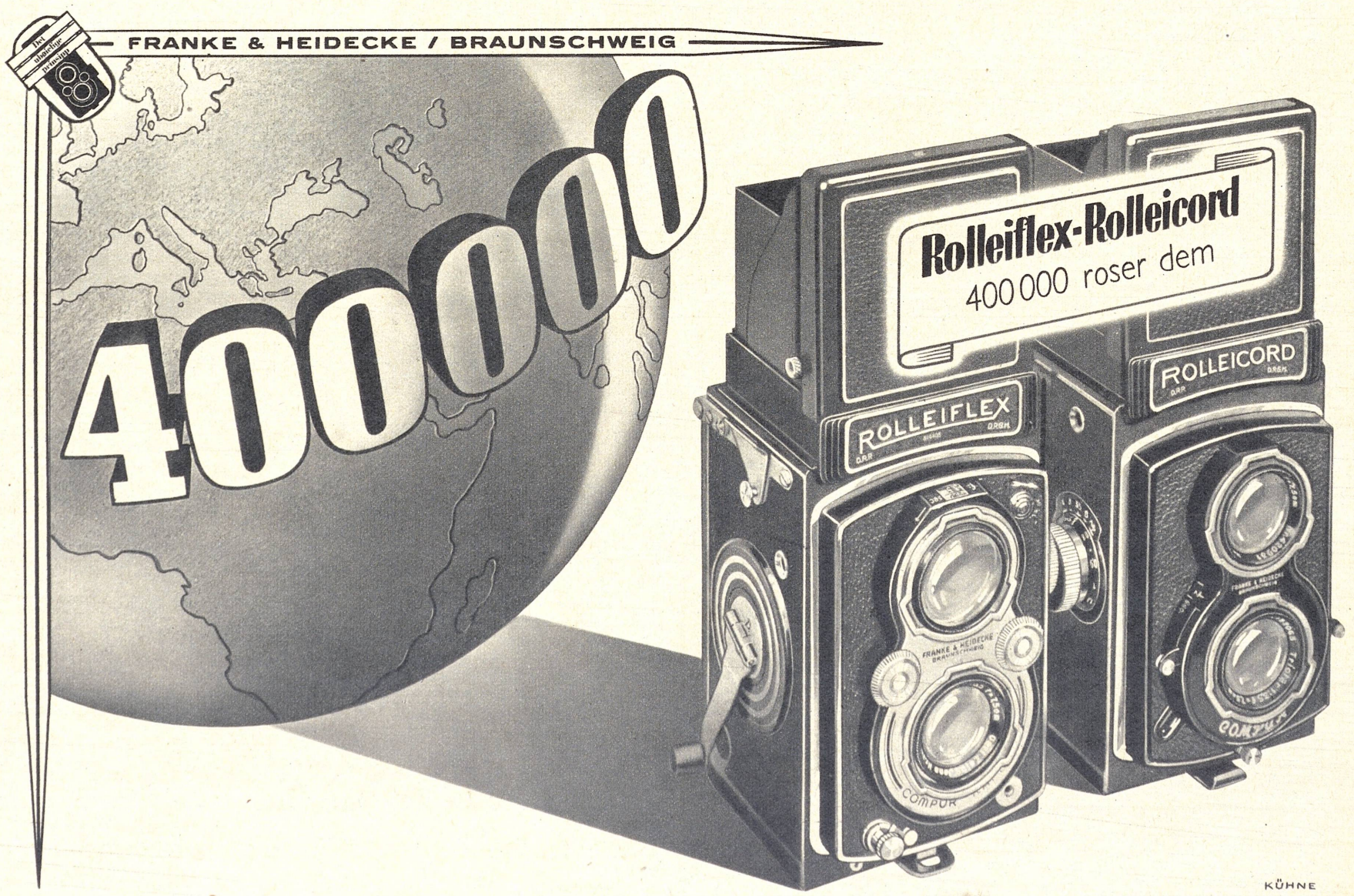
Med passeren og regnestaven hadde Moltke ytet dette forarbeidet. Da så den første av hans store ødeleggelsesseire, slaget ved Königgrätz, var innledet ved opmarsjen, ble dog kongen av Prøissen tvilrådig, om man virkelig kunde opnå en seier ved at man delte op en hær i flere deler og transporterte disse enkelte deler ad forskjellige veier til slagfeltet, for der å være sikker på at det opdelte og kompliserte maskineri vilde føie sig sammen av sig selv. Kongen sendte Bismarck til Moltke for å forhøre sig om operasjonenes stilling. Bismarck kom tilbake og sa: „Jeg tror det står godt til, riktignok sa han ikke noe, men han tok den beste sigaren i etuiet mitt."

Seierens åsyn

Moltke avventet seieren med matematikerens ro. Denne ro brakte hans motstandere til fortvilelse. I sin roman „Sammenbruddet" skildrer Emile Zola hvordan de franske underhandlere, som hadde forhandlet om våpenstillstanden ved Sedan, vendte tilbake til sitt kvartér. En av dem sa forbitret om Moltke, at denne mannen ikke så ut som en soldat, men som en kjemiker.

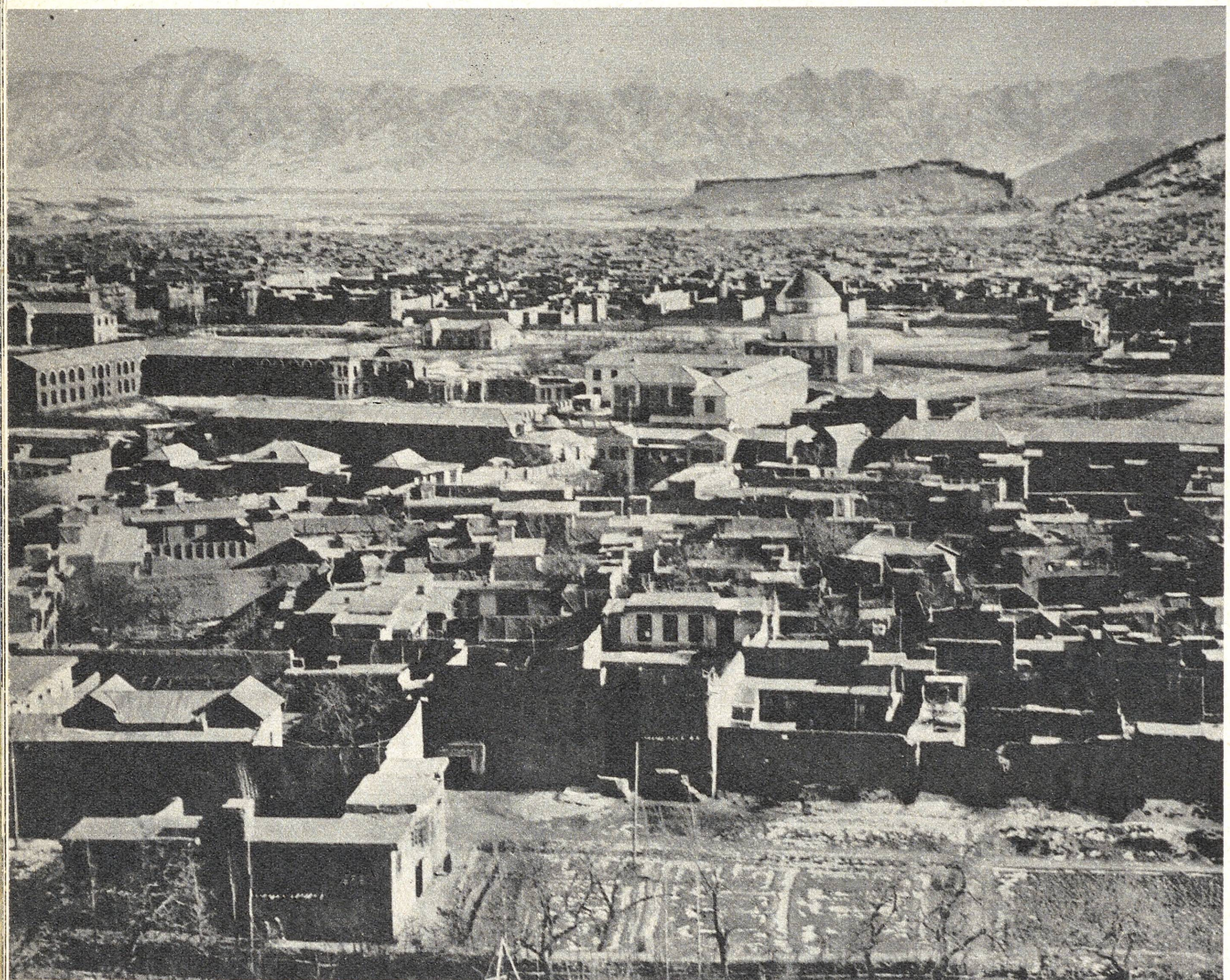
Dette var sannheten. Femti år før vilde man ganske visst ikke ha sagt at Moltke så ut som en kjemiker. Dengang vilde man ha sammenlignet ham med en filosof. Men det vilde ha vært på en tid, da man satte op de hvite minnesmerker over prøissiske soldater ved siden av det lille templet på Unter den Linden i Berlin. De synes den besøkende gåtefulle og i virkeligheten forkynner de ikke noe annet enn: Den tyske krigs åsyn er et åndens åsyn; ånden er sterkere enn enhver annen makt!

Fortsettes i neste nummer

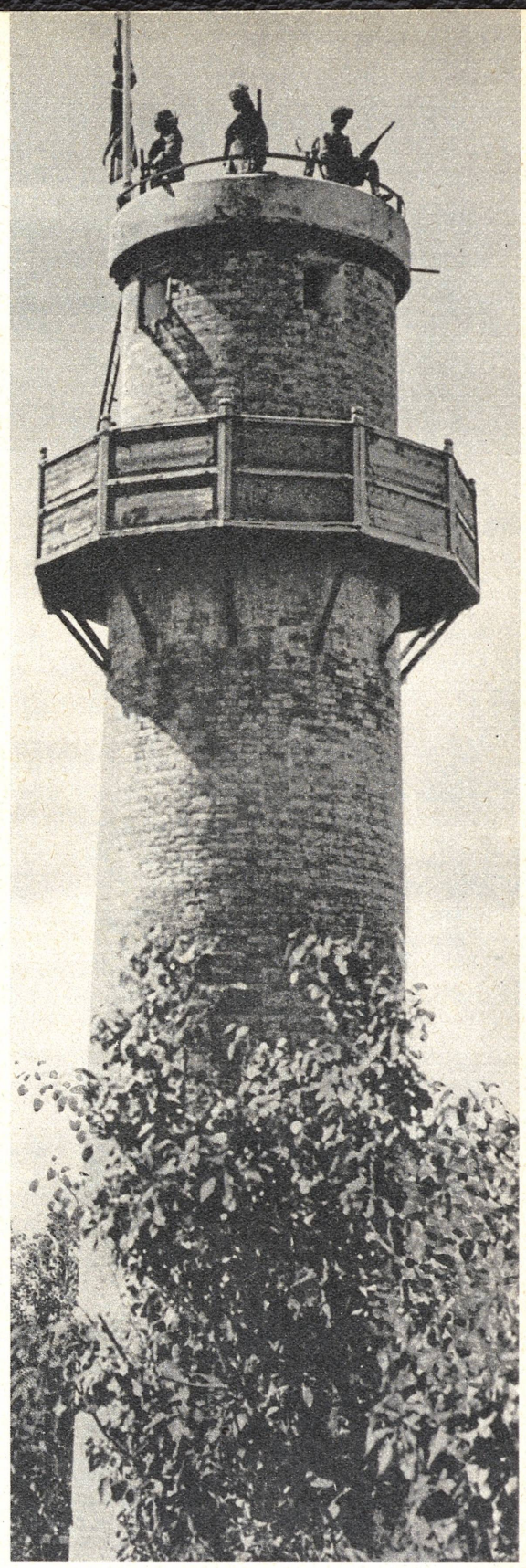

Truende uvær over Afganistan

Et land som ikke vil stå under formynderskap

Dette er Kabul, *hovedstaden i afganernes kongerike. Byen ligger ved Kabulfloden i en dal ved foten av Paghman-fjellene som allerede Darius' og Aleksander den stores krigsskarer beveget sig over. De fleste moderne bygninger i denne by med dens 80 000 innvånere stammer fra årene 1919—1923, Amanullahs regjeringstid*

Britiske vakttårn, *besatt med indiske leietropper overvåker ,,ingenmannsland'' mellem India og Afganistan. De tjener som utkiksposter for en kjede av engelske forter ved landets sydgrense*

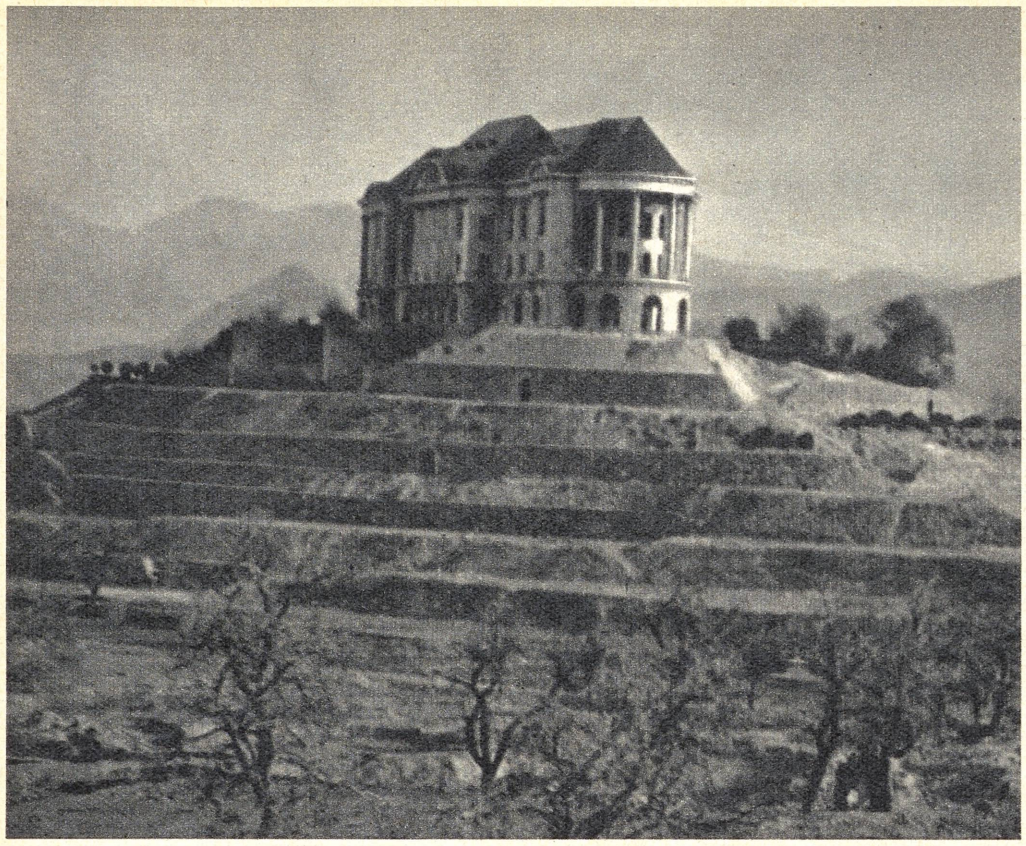
I begynnelsen av august 1941 hørte man stadig flere og flere stemmer i England som mente å kunne stille en militær aksjon fra Storbritannias side i utsikt i den sentrale del av østen. Samtidig mistenkeliggjorde — på samme måte som det skjedde i Teheran overfor den iraniske regjering — den britiske sendemann i Kabul overfor den afganske regjering de tyskere som opholdt sig i landet for å være „en trusel mot India". Den afganske regjering tilbakeviste kategorisk dette innblandingsforsøk

Alle afganere er fødte soldater, *om de nu bærer uniformen for almindelig verneplikt eller de er kledd i de ville bjerges sønners maleriske drakt*

Bamian, buddhismens gamle kultussted, *tjente som tilfluktssted den gang da Islam erobret afganernes land. De Buddhastatuer som er innhugget i fjellveggene var en gang rikt utsmykket; inntil de munkeelever som bodde her forlot fjellabyrinten og tok de rike skatter med sig*

Et villfarelsens minnesmerke: *slottet som den tidligere kong Amanullah vilde bygge som glanspunkt i den til regjeringsby utsette by Dar-ul-Aman — og som aldri ble fullført. Amanullah ble styrtet på grunn av sin altfor hastige reformiver; han etterfulgtes senere av far til den nåværende hersker, Mommad Zaher Schah*

Uavhengighetens fane *blir — siden den store frihetskrig mot England 1919 — ført forbi herskerens tribune av en ærverdig ,,Risch safid'', en ,,høitstående hvitskjegget mann''*

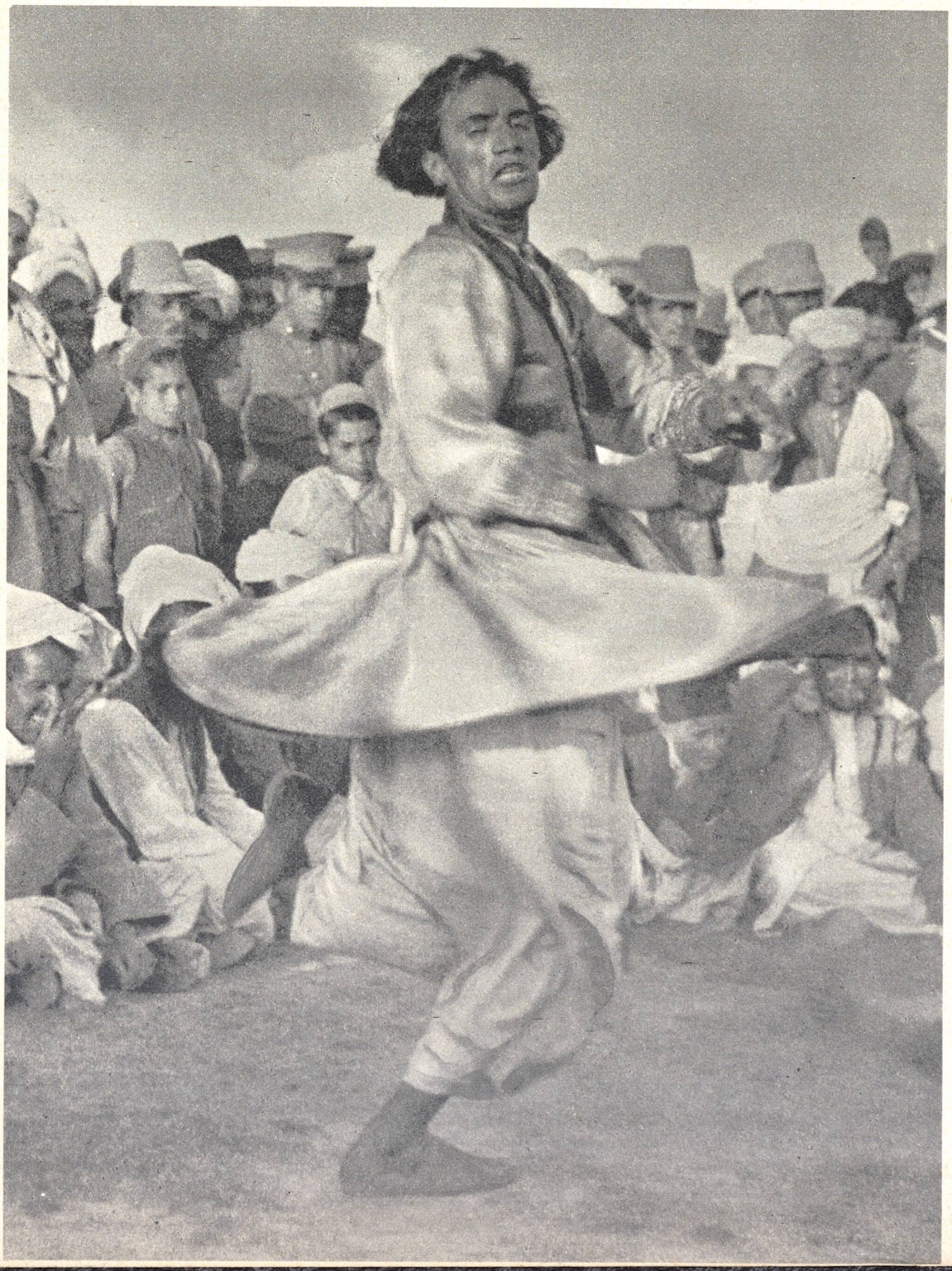

Å gå på jakt med falk er en afgansk nasjonallidenskap. *Jakt av enhver art er noe som ligger for den frihetselskende afganer. Falken, som høit oppe fra luften styrter sig ned på sitt bytte, er gjenstand for en rent ut symbolsk beundring*

Nomader på alle veier — *således ser det ut på landet i Afganistan om høsten. Om vinteren blir det knapt med beite på fjellet; derfor trekker karavanene fra utenkelige tider ned mot dalen om høsten*

Grensevakt ved Kyber-passet. *Fjellbeboerne i Afganistan overtar selv å sørge for landets og de reisendes sikkerhet. På vårt bilde ser vi disse „Khassadas", som disse bevæpnede skarer kalles, i en fredelig meningsutveksling med en britisk tank-kavalkade*

Når dansetrommen lyder. *Den siste krig som Afganistan førte mot englenderne gjorde det uavhengig av det britiske formynderskap — siden blir der hvert år på årsdagen for fredsslutningen avholdt en såkalt „Dachaschne Istiklal", en „frihetsfest". Til de rytmiske trommedrønn svinger danserne sig i en krets i stadig mer ekstatiske hvirvler, som også river tilskuerne med sig.* Fotos: Tschira-Bilderdienst

Vil du være med?

I et sprang flyr legemene i været — og det ser ut som om pikene vilde holde utkikk efter en partner. Og selv om de ikke opdager noen, det hemmelige håp har de alltid . . .

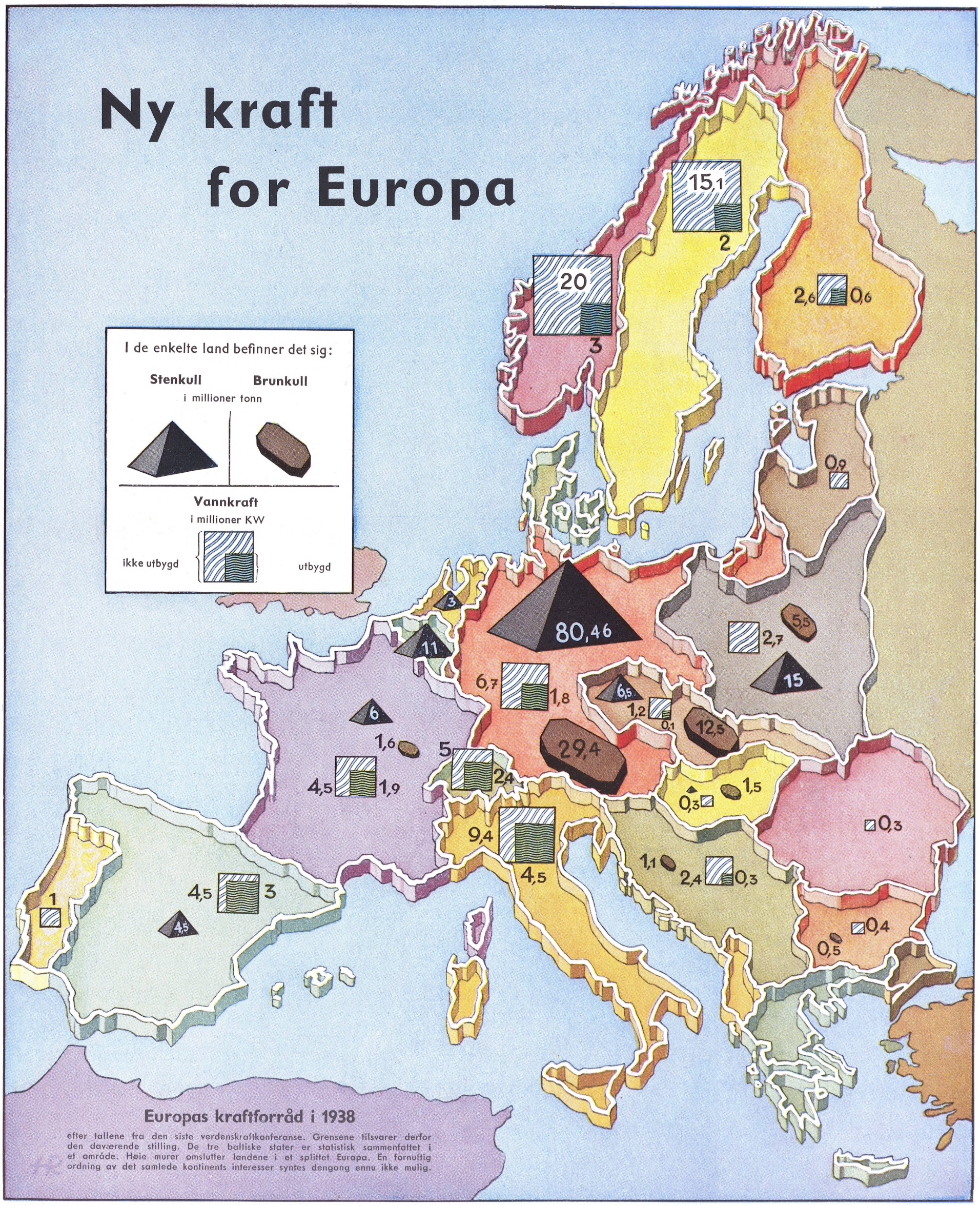
„Så du, hvor langt jeg svømte?" Det sier munnen, men i øinene står spørsmålet: „Hvorfor har du latt mig svømme så langt alene?"

Og her . . . Forsiktig! To badenymfer lokker: „Vil du ikke være med?" Men vé dig hvis du ikke kan svømme og dukke bedre enn de! Da er det slutt, hvis man da ikke er lur nok til å la sig . . . redde av dem! Fotos Kuron

Ny kraft for Europa

Europas kraftforråd i 1938

efter tallene fra den siste verdenskraftkonferanse. Grensene tilsvarer derfor den daværende stilling. De tre baltiske stater er statistisk sammenfattet i et område. Høie murer omslutter landene i et splittet Europa. En fornuftig ordning av det samlede kontinents interesser syntes dengang ennu ikke mulig.

Er Europas kraftkilder uuttømmelige?

Ja og nei. — Nei, hvis Europa videre fremover øder kull — en av dets verdifullste jordrikdommer — i rovdrift. — Ja, hvis Europa endelig erkjenner tidens bud: å utnytte vannkraften, som stadig fornyes, til siste dråpe og forvandle den til elektrisitet, forat kullene kan bli fri til andre, mer verdifulle formål. Skandinavias og Alpenes vannkraft er hovedreservoarene, hvorfra Europa kunde øse uhyre elektriske energier. Å bygge dem ut, vil gjøre gigantiske arbeider nødvendig, men kjempemessig vil også velsignelsen for Europas kommende slekter bli

Europas livsårer er jernbanene; dets nerver er telefon- og telegrafledningene, dets sener er de tynne kabler i høispenningsledningene, som strekker sig i store buer vidt og bredt over landet: kraftens formidler.

Spenninger på optil 400 000 volt fører de ut over marker og skoger, gigantiske energier langt utover landet. I fabrikkene og husene durer motorene, drevet av fjern kraft, og ovnene gløder, ophetet av fjern „glød", lampene stråler, oplyst av lys fra det fjerne.

Som i en vel avstemt, vel avveiet likevekt synes Europas kraftkilder og behov å utlignes over disse senestrenger. Det europeiske fastland uten Sovjetunionen frembringer og forbruker årlig 220 milliarder kilowatt-timer. Hittil er ikke noe behov på kraft blitt udekket noe sted. Fremstilling og forbruk er like store og alt synes å være i beste orden.

Det bare ser slik ut! Iallfall for mennesket av idag. Om ti—femten år vil Europas strømbehov være blitt minst tredoblet. Det kan ikke betviles. Om ti—femten år vil kraftforbrukere av uhyre størrelse være avhengig av Europas senestrenger, og man må forsyne dem med den nødvendige drivkraft.

Men med hva slags kraft?

Europas kullagre er ikke uuttømmelige. Man borer allerede enkelte steder i dybder på tusen meter. Under de voldsomste anstrengelser og med de mest moderne maskiner bryter man op de sorte diamanter. Med mer enn 70 kilometers hurtighet i timen trekker man dem op i dagslyset, som øser man av et osean.

Man øser i virkeligheten av en liten sjø . . .

Kull er en kostbarhet!

Om noen hundre år kan det være slutt med Europas kull, og man vil komme til dypt rystet å måtte innse at man har ødet Europas verdifulleste jordskatter i rovdrift. Også i våre beste maskiner blir bare fra 25 til 30 % av den kraft som er i kullene, utnyttet; resten forsvinner op gjennem skorstenen. Men det er overhodet stor synd å brenne op kullene. Skatter av uerstattelig verdi går tapt for menneskeheten på denne måten, for den kjemiske industri kan utvinne mange verdifulle ting av kullene: fra lægemidler til automobilringer, fra parfyme til båtslakk, fra bensin til smørefett.

Tusen meter under jorden strever imidlertid menneskene i sitt ansikts sved for å skaffe stadig nye, stadig større mengder, delvis også til ingen nytte!

Det sløses med vannkraften

Imidlertid styrter mektige vannmasser ubundet og ofte bare anstiftende ulykke, fra Europas fjell ned i dalene. Milliarder av kilowattimer svinner unyttet bort . . .

Den rovdrift på den ene side og denne grenseløse ødsling på den annen side, kan Europa ikke lenger tillate sig. Utbygning av vannkraften til siste dråpe — det vil derfor måtte være de neste ti-års parole. Demninger og kraftverk av gigantiske format må anlegges.

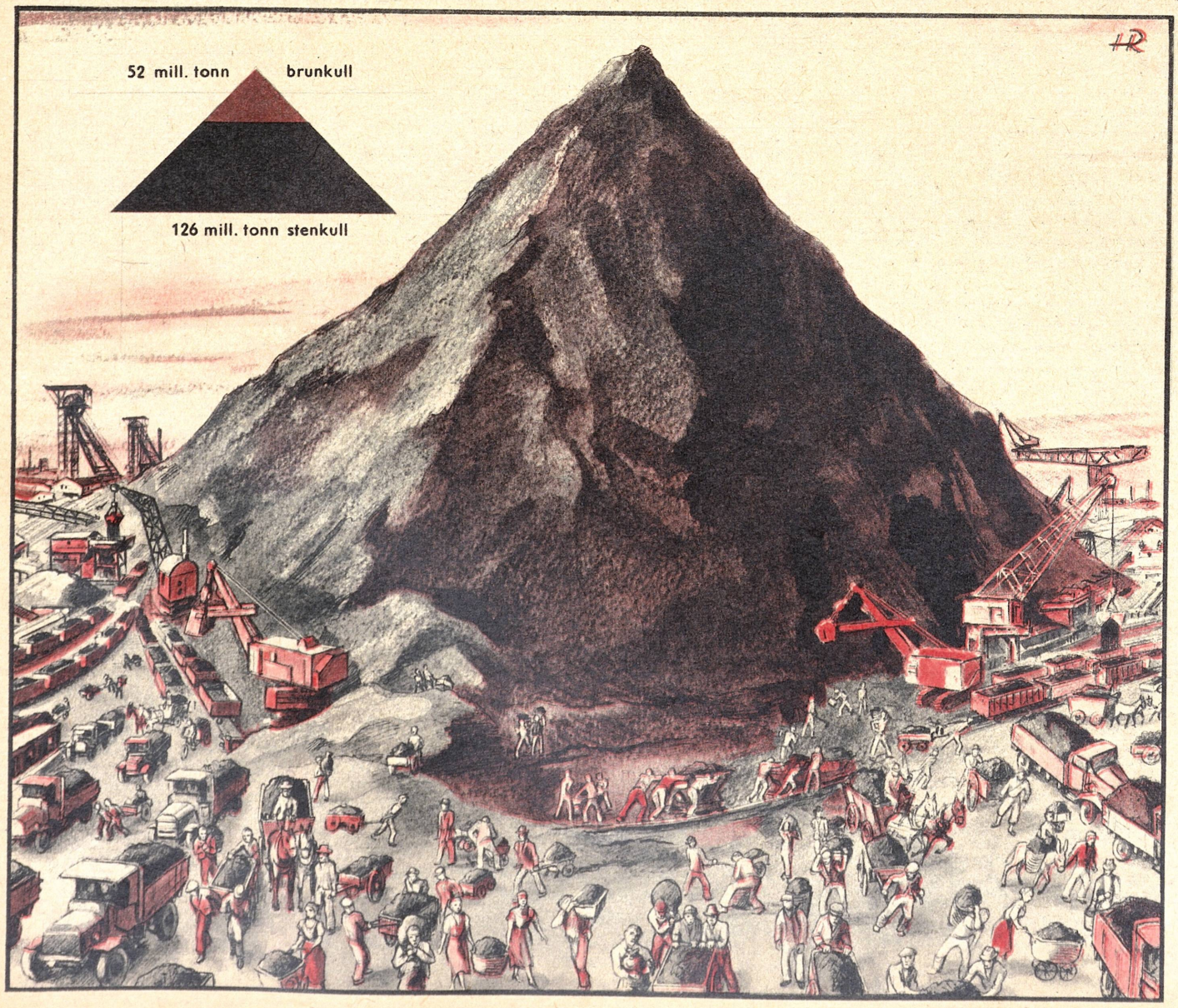
Storrums-drift forlanger store, jevne utviklingsveier og store forholdsregler. De kan ikke stå tilbake for de enkeltes små og smålige interesser; den felles interesse står høiere.

„Men hittil," så vil kanskje mange tenke idag, „hittil er det dog gått bra slik som det gikk; man har fremstilt strømmen så billig som mulig, har levert den prompt og beste kvalitet, altså med konstant spenning, med pinlig nøiaktig pulstall.

Ganske visst: man har hittil fremstilt strømmen så billig som det på noen

Europa, her er din krafts evige kilder! *Mange milliarder kilowatt-timer bruser bort hvert år i Europas store vannfall og vannløp. Årlig ødelegger disse ubendige vannmasser vidstrakte landstrekninger. En klok, forutseende vann-planøkonomi vilde ikke bare fremme elektrifiseringen og dermed Europas sivilisasjon, og hjelpe til å spare kull, men den vilde også forebygge mange ulykker og skader som idag opstår på grunn av oversvømmelser og rivende høivann; for kraftverkenes demninger og elveløpenes regulering sørger samtidig for en utligning i Europas samlede vann-husholdning. Hittil er dog bare ca. en fjerdedel av det europeiske fastlands vannkraft utbygd (eksklusiv Sovjetunionen)*

Tegninger: R. Heinisch

Europas kullforråd er uhyre . . . *Men uavlatelig holder menneskene på med å ta fra denne rikdom, — for så igjen å øde den, for ved kullbrenningen ødes ikke bare den største delen av dens varmegehalt, men samtidig ødelegges også alle de verdifulle stoffer, som den kjemiske industri kunde utvinne av kullene. Kullberget ovenfor viser Europas besittelse av sten- og brunkull (eksklusiv England og Sovjetunionen.) På bildet er brunkullene tilsvarende sin mindre varmeverdi bare inntegnet med en tredjedel av sin vekt*

måte var mulig. Man har bygget kraftverk tett optil Europas kullager. Rent kapitalistisk sett var det en god vei å gå, for ved kullgrubene hadde det dannet sig store forbrukssentrer, industrier og byer. Man behøvde ikke først transportere kullene møisommelig og med store utgifter med jernbanen, man brukte dem der hvor de kom fra.

Likeså kunde man for størstedelen selge den usynlige kraft som ikke kan veies, på stedet. Vannkraften derimot lå for det meste nettop der hvor man aller minst trengte dens energi.

Den store feiltagelse

Men hvis man så tenkte kapitalistisk, hvorfor har man da ikke fremfor alt utnyttet den vannkraften som var gratis? Svaret pa dette nærliggende spørsmål er overraskende: fordi denne elektrisitet for det meste vilde hat vært dyrere. Dyrere, selv om kraften selv bokstavelig talt faller ned fra himlen. Anleggsomkostningene er ved vannkraftverkene nemlig meget høie, den investerte kapital skulde amortiseres i løpet av kort tid! Men idag derimot tenker Europa ikke bare i store rum, men også i store tidsavsnitt.

På noen steder så saken dog gunstigere ut. Det var vannkraftverk, som kunde utbygges særlig billig. Hva gjorde det, at en eller annen privat finansgruppe plukket rosinene ut av kaken, at man for eksempel søkte sig ut det beste sted i et elveløp og derved gjorde den kanskje ti ganger så store rest av denne vannkraft urentabel? Den tanken at vannkraften er et helt folks eiendom, vilde den gangen hat syntes absurd.

Således opsto slagordet om vannkraftverkenes urentabilitet. Det ble med tiden til et elektrisitets-fremstillernes evangelium.

Det var en vranglære! For det forutsatte stilltiende at man til da virkelig hadde fastlagt strømprisen på grunnlag av „fremstillingsomkostningene". Men i virkeligheten var denne målestokk gal, fordi det — sett ut fra nasjonaløkonomisk standpunkt — slett ikke kommer an på vannkraftverkenes kapitalistiske rentabilitet, men på å sette inn den uuttømmelige vannkraft, som stadig fornyes, istedenfor våre svinnende kullforråd. Helt bortsett fra at kullene med tiltagende dybde og med den nødvendige forbedring av lønningene i bergverksdriften stadig blir dyrere og rentabiliteten allerede derved forskyves stadig mer til fordel for vannkraftverkene, er man idag klar over at vannkraften også må utbygges når det er forbundet med høiere utgifter.

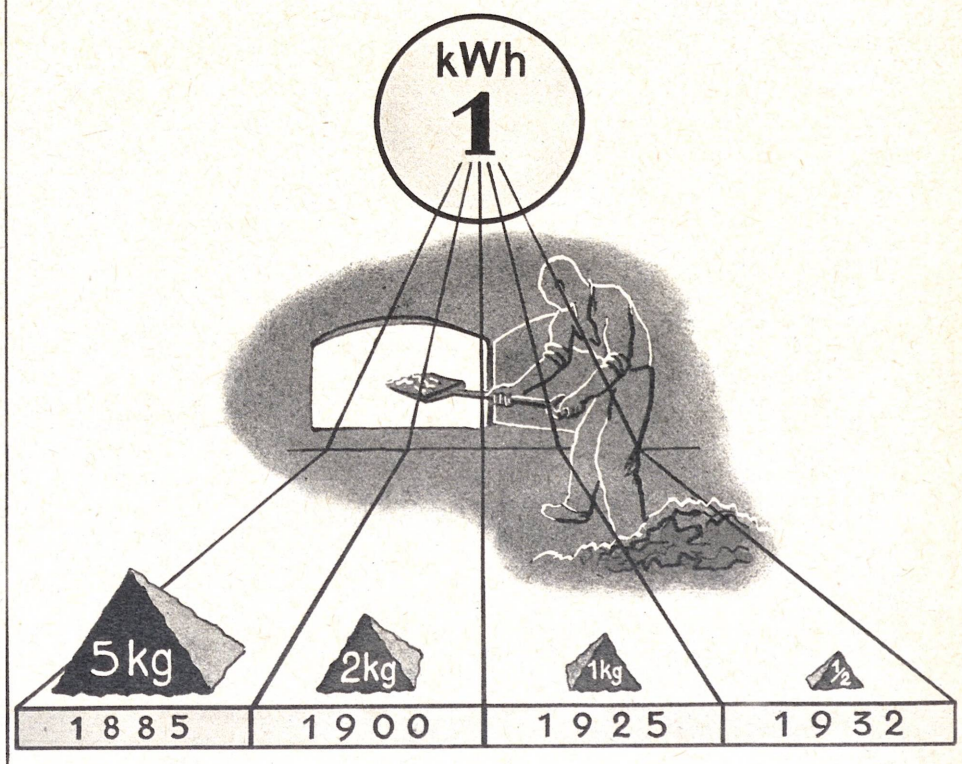
Nasjonaløkonomien som trenger kullene til kjemisk grunnstoff, vil måtte bære denne merutgift.

Slike nasjonaløkonomiske overveielser kom tidligere i bakgrunnen for de privatøkonomiske. Denne usunne og i lengden fordervelige utvikling ble av det trangsynte småstatvesen i de europeiske land overhodet — unterstøttet på det beste. På denne plattform fordret ethvert lite land for sitt „folk' det som det i virkeligheten holdt tilbake for sitt folk og overga noen aksjonærer til utnyttelse efter rovdriftens prinsipp.

Kraft-transporter som ikke optar noe volum

Besittelsen av kull- og vannkraft er fullstendig ulike fordelt på det europeiske fastland. Små land med et stenkullforrad på mer enn 1.3 tonn pr. hode står overfor store land med bare 0.00002 tonn. Ved siden av land med 7 kilowatt utbygningsdyktig vannkraft pr. hode gis det andre uten noe vannkraft overhodet. Her er land som er velsignet med begge energikilder i rikelig mål, der er fattige stakkare, som på en overbefolket jord hverken har nevneverdige kullforråd eller vannkraft. For dem alle må det på godsutvekslingens vei muliggjøres en uinnskrenket utligning av deres kraftsoverskudd og kraftbehov. Høispenningsledningen er veien til det. Den skaper en hurtig, volumfri kraftutligning i Europa. Den avlaster jernbanene. Den er en art betalingssamkvem uten kontanter i Europas energiøkonomi.

Kilowattbehovet på det europeiske

Hvor meget stenkull trenger man for å fremstille en kilowatt-time? *Den økonomiske utnyttelse av kull er stadig blitt øket. Her ser man utviklingen siden året 1885: Mens man dengangen enda måtte forbruke 5 kilo kull for å fremstille en kilowatt-time, er bare et halvt kilo nødvendig med våre mest moderne maskiner. Men: også nå går stadig 70 prosent av den varme som kullene inneholder, tapt . . .*

fastland uten Sovjetunionen kan til sine tider settes til ca. 75 millioner kilowatt. Overfor det står ca. 68 millioner kilowatt utbygd eller utbygningsdyktig vannkraft. Ca. 90 prosent av det samlede kraftbehov kan denne del av Europa altså tilfredsstille av sin vannkraft.

Vekk fra kullene

Riksminister dr. Todt, som langt utover Tysklands grenser er kjent som bygger av riksautostradene, som bygger av Vestvollen og skaper av „organisasjonen Todt" og har ry som en forutseende og handlekraftig organisator, har i disse dager utvetydig foreskrevet den tyske elektrisitetsøkonomi: Den tyske vannkraft skal utnyttes fullt ut; kullene blir først og fremst forbeholdt kjemiske anvendelsesmetoder!

Denne beslutning er toneangivende for hele Europa. En så avgjort bortvenden fra kullene som „strømkilde" betinger imidlertid at det samlede høispenningsnett i Tyskland blir bundet sammen i vid utstrekning. Det betinger samleskinnen for Det Stortyske Rikes område, hvor alle elektrisitetsverk pumper inn sin energi og hvorfra alle strømforbrukere blir forsynt. Bare på denne måte kan man overkomme alle eller i det minste nesten alle forekommende belastningsmaksimums med den vannkraft som faller ujevnt ut på grunn av værpåvirkninger; for jo mer forskjelligartet strømforbrukere kan leveres fra en slik samleskinne, desto bedre utjevner de vekslende belastninger sig allerede ut av sig selv, og desto lettere er det å opfylle deres vekslende fordringer.

Selv bortfallet av et helt kraftverk, som vilde ha en katastrofal virkning for dets forsørgningsdistrikt, hvis det sto alene, det kan ordnes, uten av strømmen uteblir bare et sekund.

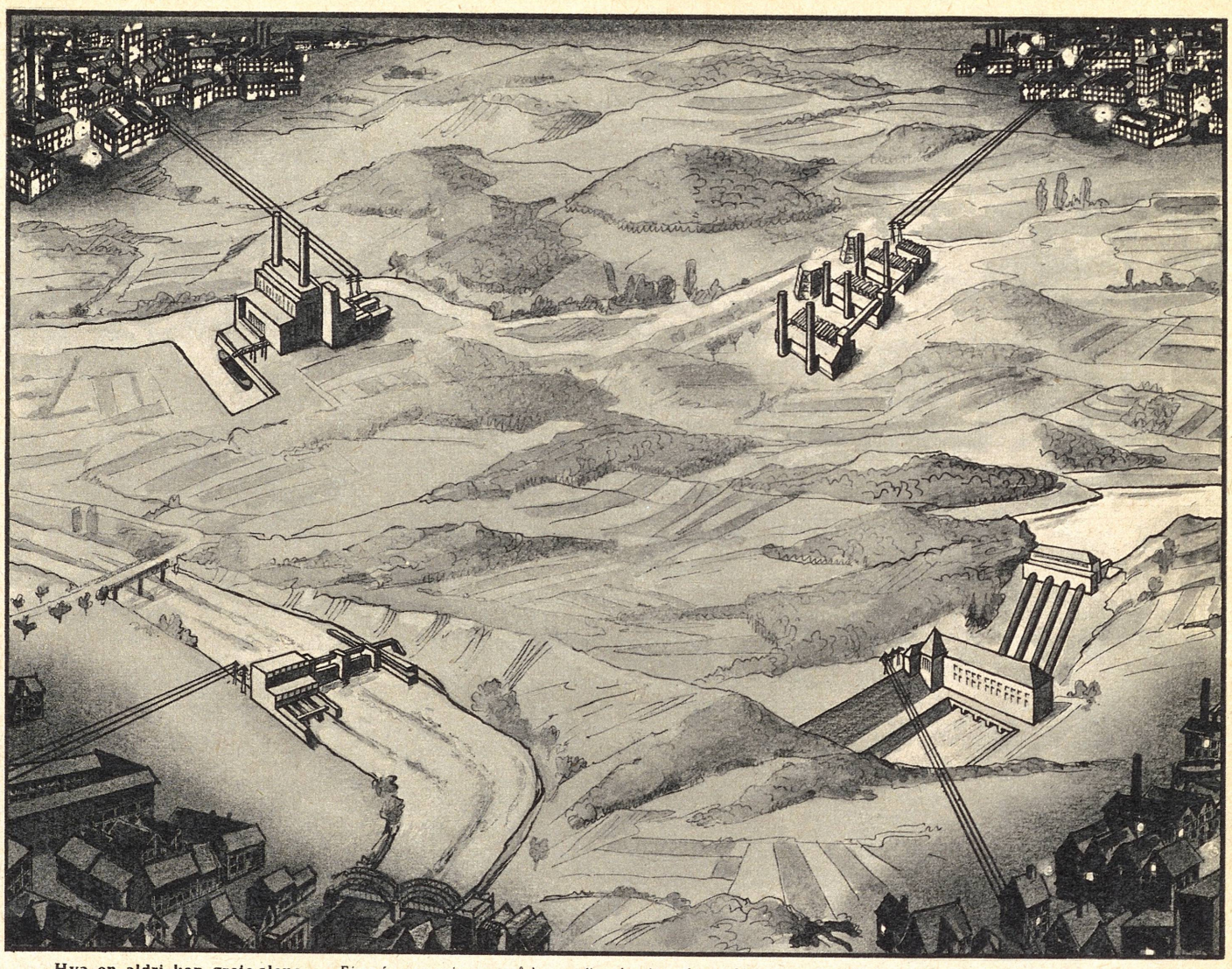
Samkjøringen, som i lite format allerede lenge praktiseres med hell i mange av Europas forsørgningsdistrikter, er altså grunnforutsetningen for en elektrisitets-økonomi, som fullt ut skal nytte sin vannkraft og styres efter veloverveide synspunkter. En ensrettet forsørgning av hele Europa er fullstendig utenkelig uten den. De tekniske midler til anvendelsen av den som omfatter Europa, er gitt og praktisk prøvd.

Hvis man nå engang antar, at Europas samlede elektrisitetstilvirkning skulde oprettes på vannkraft såvidt mulig i riktig erkjennelse av totalstillingen, hvor er da denne krafts hovedkilder å finne?

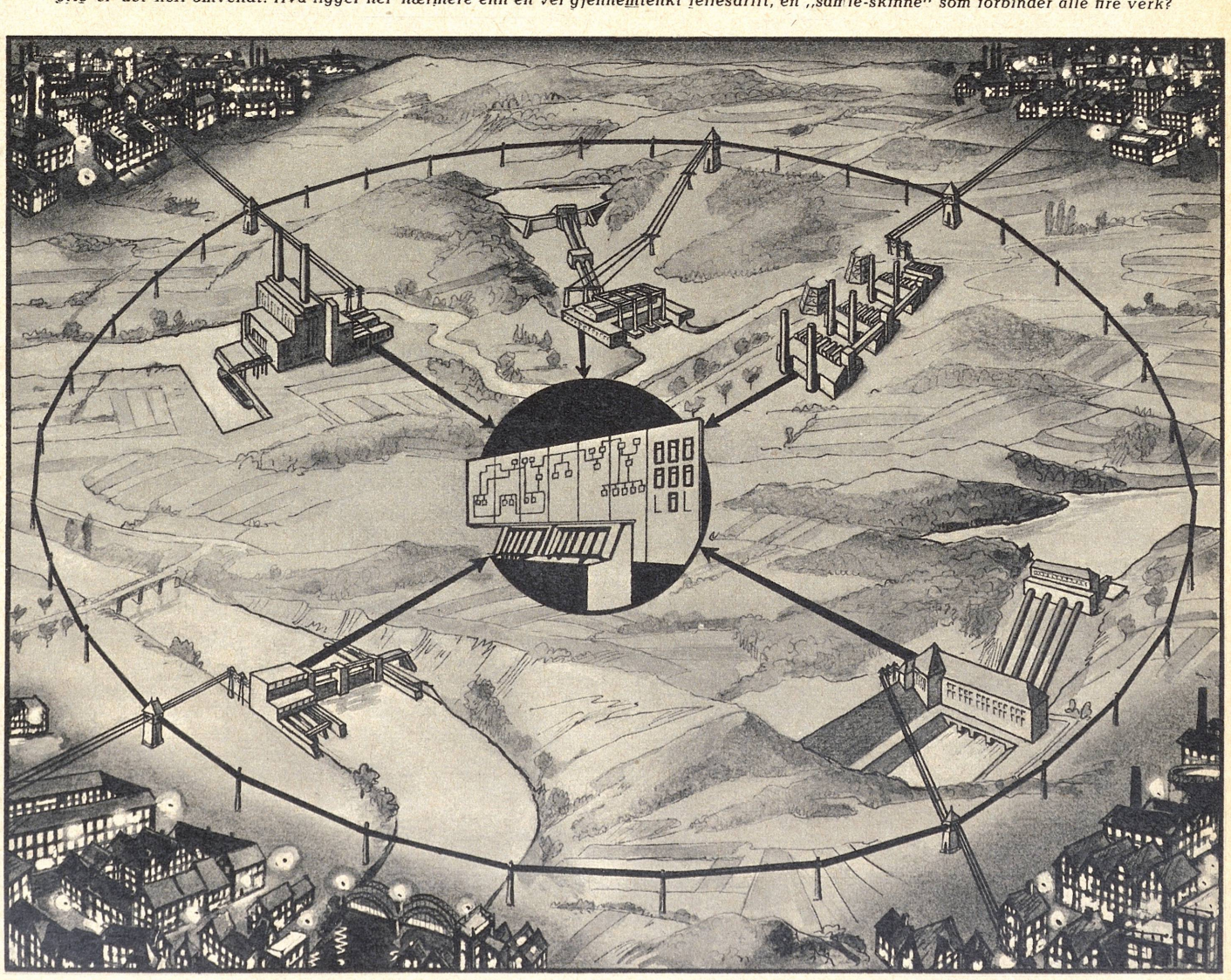
Europas store kraft-reserver

De ligger i Skandinavia og i Sentral-Alpeområdet; altså på to steder i Europa hvorfra man måtte fordele den elektriske energi på delvis meget lange ledninger over hele Europa, De egentlige forsørgningsområder for de to energisentrer gir sig da selv i følge sin geografiske beliggenhet. Danmark, Nordtyskland, Nederland, Belgia og en del av Frankrike vilde altså importere strøm fra Skandinavia, Italia, Sydtyskland, Frankrike og Spania kan få elektrisitet fra Sentral-Alpenes vannkrefter.

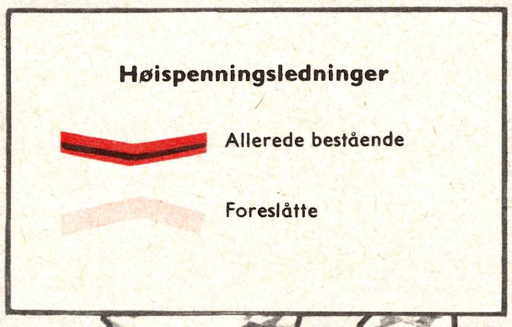
Vel å merke: i store trekk! Selvfølgelig — for det vilde jo være

Hva en aldri kan greie alene . . . *Fire forsørgningsområder og fire kraftverk i enkeltdrift. Stenkullkraftverket (ovenfor til venstre) og brunkullkraftverket (ovenfor til høire) er vel i stand til å levere den fremstillede strøm til enhver tid, men bare hvis de er utbygd for den største, bare sjeldent forekommende topplast; men mange timer om dagen — efter det med årstiden vekslende strømforbruk — blir maskinene neppe utnyttet og forrenter sig ikke. Elvekraftverket (til venstre nedfor) og demningsverket (til høire nedenfor) kan bare levere strøm, hvis det er vann der. Hva naturen gir av vann og Europa trenger av strøm, er dessverre ikke i overensstemmelse. Ofte er det nettop da lite strøm nødvendig, når det er meget vann, vannet flyter altså unyttet over demningene. Og ofte er det helt omvendt. Hva ligger her nærmere enn en vel gjennemtenkt fellesdrift, en „samle-skinne" som forbinder alle fire verk?*

. . . for forente krefter lykkes det lett. *Ved fellesdriften arbeider alle fire kraftverk på en felles samleskinne, hvorfra også alle strøm forbrukere får sitt levert. Ved hjelp av denne sammenslutning kan det opnås at vannet som er til stede, alltid kan utnyttes fullt og helt. Resten av den nødvendige strøm leverer da de elastiske kullkraftverk. For å utligne korttidige toppbelastninger godt, bygger man kanskje enda et lite pumpe-akkumulatorverk, hvis demning man fyller med overskuddsstrømmen fra et annet kraftverk i tider hvor man trenger mindre strøm — ved hjelp av høipumper, — for så å la det flyte igjen gjennem turbinene til strømfrembringelse i tider med større strømbehov. Et sentralt sjaltested (bildet i midten) sørger for et planmessig samarbeid av alle parter*

Den europeiske samleskinne. *Tanken på fellesdriften er idag allerede noe helt selvfølgelig i ethvert sterkt elektrifisert land. Men ved de fleste landsgrenser ophører de store utligningsytelser: Broene er ennå ikke slått. Hvis det skal opnås en fornuftig utnyttelse av den europeiske vannkraft må man sette de enkelte lands samleskinner sammen til en stor europeisk samleskinne. — De mørkerøde linjer viser de allerede bestående viktigste elektrisitets-ytelser i Europa. De lyserøde linjer viser, hvordan man kunde tenke sig den fremtidige dannelse av et europeisk strømforsyningsnett*

meningen med en vidtgående sammenknytning av de europeiske elektrisitetsnett, altså å skape en europeisk samleskinne — vilde en belastningsutjevning være nødvendig snart i den ene, snart i den andre retning. Slik at av og til vilde også engang Italias sydligste by få sin strøm fra Norges nordligste vannkraftverk, Frankrike levere strøm til Belgia og Spania, Tyskland strøm til østen og sydøsten i Europa, og en lignende utjevning vilde også finne sted til de andre land.

Vårt kontinents sener

Tapene i hoved-tilførselsledningene er så meget mindre, "jo høiere den spenningen er som man kan gi dem. Man er derfor optatt med å øke spenningene på disse ledninger så langt det er mulig. Disse grenser setter isoleringsstoffene for oss. En vekselstrøm løper to hundre ganger i hvert sekund gjennem alle spenninger mellem null og det 1.4 dobbelte av sin nominelle spenning, derfor kan man bare belaste en ledning, som er driftsikker ved spenninger på optil 560 000 volt, med en vekselstrøm på 400 000 volt. Ledningen kan altså ikke utnyttes fullt ut. Det ligger da nær å tenke at man kan omgjøre den først høitransformerte vekselstrøm til likestrøm på 560 000 volt, så å sende denne inn på den lange leveringsledning og så igjen omgjøre den ved ledningens ende til den ellers mer bekvemme og praktiske vekselstrøm. De tekniske midler til det — like- og vekselretter — er i grunnen skapt. De tap som optrer i dem, er ved disse høie spenninger forbausende små. Anvendelsen av dette synes altså å kunne gå godt.

Teknikerne er vel rustet til løsning av disse store opgaver. Den sterke tilskyndelse, som dr. Todt har gitt den tyske elektrisitetsøkonomi med sin befaling, byr dem mulighet til å bevise det.

Det vil vise sig, om man også i det øvrige Europa vil forstå beveggrunnene og de ytterste virkninger av denne forholdsregel og om det nye Europa ut fra sin nye samfølelse vil opbringe handlekraften til å trekke de eneste riktige slutninger herav . . .

Nytt fra legeverdenen . . .

Den egyptiske øiensykdom beseiret!

Trachom, den egyptiske øiensykdom, som er utbredt over hele jorden, mest i Sentralasia, er nå kommet inn blant de sykdommer som kan helbredes og unngås ved hjelp av nye tyske medisiner. Tallrike tilfelle endte tidligere med fullstendig blindhet. Selv om de europeiske klinikker også hittil kunde greie ondet, så er man nå i stand til å ta sykdommen ved roten ved hjelp av sulfonamidpreparater.

Behandlingen er enkel, billig og mer resultatrik enn alle forholdsregler hittil. Det kan altså ventes at man med dette middel en dag kan starte storangrep mot denne fryktelige sykdom i de forpestede land.

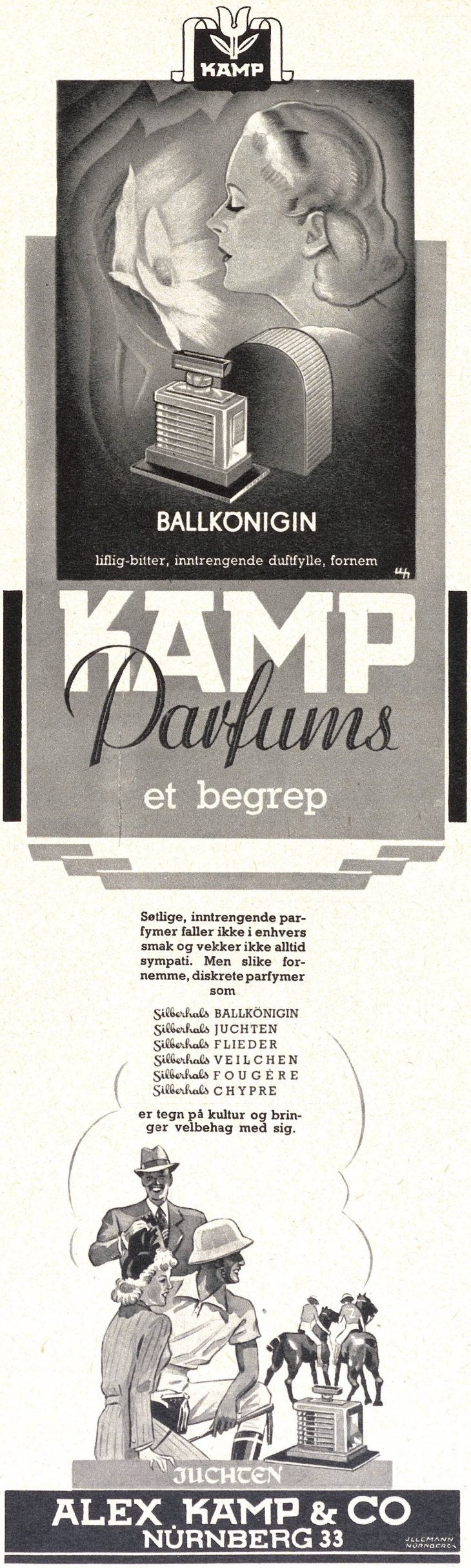

Det finnes mennesker, om hvilke man må spørre sig, hvorfor de egentlig går på museum eller på kunstutstilling. Tydeligvis vet de det ikke selv — for når de er der, vet de ikke hva de skal gjøre. Å se på kunstverkene finner de snart kjedelig, egentlig vilde de meget heller gå igjen, men siden de har betalt inngangspengene, blir det utnyttet så godt som det går. I et særlig godt valgt hjørne blir det altså gjespet eller lest . . . og dermed er jo det virkelig formål for en utstilling utmerket opfylt

Hvem kjenner ikke dem?!

Hvem kjenner ikke dem, disse spissborgere? Ikke noe land kan rose sig av å være uten dem. Spissborgerne bor både i de allerminste landsbyer og i storbyene. Overalt kan man finne dem, et hinder og som en skrekk for idealismen og godviljen. En Balzac kjempet mot dem, og avslørte hele deres latterlighet og smålighet i dusinvis av romaner — og i hvert land finner man bevis på de samme kamper. Spissborgerens „tykke hud" har overstått det hele godt. Men allikevel — i det nye Europa er det stadig mindre plass for ham. Hans indolente livsopfatning og likeledes hans manerer vil forsvinne, og hans bedrøvelige slekt med ham.

Den som er en riktig spissborger blir uberørt av alt som hender. Det er det samme om han foretar en reise, eller bare ser på en moteutstilling, han sleper sin atmosfære med sig og føler sig tilsvarende og overalt „som hjemme"! Men latterlighet dreper ham ikke — det gjelder å bekjempe ham

Fortsatt fra side 22

Flukt med hunden Skyth

Russere, jøder og grekere fylte gatene og restaurantene, og herfra kom det drukne skrik og ikke sjelden også skudd. I Odessa kunde vi altså ikke bli. Far greide å bevege en greker, en handelsmann ved navn Papandopulo, til å ta oss med på sin 21-tonns-dampjakt til Konstantinopel.

Greske handelsmenn hører gresset gro, men selv ikke Papandoupulo visste hvorfor og med hvilken frontfordeling man dengangen kjempet i og omkring Odessa. Imidlertid lyktes det oss virkelig enkeltvis og langsomt å komme ombord på jakten, mens en torpedobåt som som lå i havnen, fyrte på gaten — og en avdeling greske tropper på en fransk flyktningsdamper. Det er mulig at grekerne skjøt inn i byen og at den panikken som hersket på transportbåtene, var fremkalt av skudd, som kom fra ukjente retninger. Far og jeg forsøkte ubehjelpelige og nervøse å løse fortøiningen, som jakten var festet til bollverket med. Den eneste matrosen som hr. Papandopulo hadde kunnet opdrive, arbeidet imellemtiden fortvilet med å få op dampen. Mor, Olga og guvernanten var skjelvende gått nedenunder. Mens folk på den nærmeste transportbåten sprang over bord i dødsangst, gikk under eller svømmende reddet sig inn til bredden, hvor de først riktig kom inn i skuddlinjene fra mange våpen og nasjonaliteter, snek jakten sig ut av havnen. Med sneglefart kom vi ut på åpen sjø. Hr. Papandopulo forsikret oss troverdig at hans vakre jakt var et godt fartøi, det beste mellem her og Stambul, hvortil vi vilde sette kursen. Dessverre hadde han bare den ene matrosen; dessuten var damprørene rustet til og sprukne; istedenfor 12 atmosfærer trykk opnådde vi knapt 4. Været var vakker; Svartehavet gjorde alle anstrengelser for å motsi sitt notorisk dårlige rykte. Dypblå og speilblank lå sjøen der. Det var ikke noe kunststykke å vike unna minene, som vi så på lang avstand. Bare om natten vilde vi måtte kaste anker. Da vårt vanrøktede fartøi alt ved middels vindstyrke ikke vilde være i stand til å holde kursen, snek vi oss langs kysten. Skulde en av de fryktede stormer, som raskt kunde komme på, overraske oss, så vilde en skjebne som uunngåelig vilde bli skjebnesvanger, iallfall ikke treffe oss mellem miner og høi sjø. En stranding forekom oss å være den mest behagelige måte å dø på.

Gammel som menneskehetens historie er den erfaringen at det fullstendig uventede hender — tross alle de redsler som alt er utstått i fantasien. Krysseild i Odessas havn, eksplosjonsfare fra en skjendig ødelagt dampkjele, minefelter — mange høist dramatiske stadier hadde vi overstått da et uskyldig fiskernett kom inn i jaktens propell, så at den trosset maskinens stamping og stønning, og nektet å gjøre videre tjeneste. Foran Donaumunningen rett overfor det romanske Sulina, gikk vi hjelpeløst rundt i sirkel. Rasende fiskere kom til, skjelte oss ut, dukket, truet oss, som allerede hadde oplevd altfor meget til å kunne få øie på det komiske i situasjonen. Vår eneste matros viste sig til slutt som en storartet dykker; — mens hans damptrykk sank ned til null, befridde han propellen for nettets lenker. Min far beroliget og holdt de rasende fiskere skadesløse. Hr. Papandopulo strakte hendene anklagende mot himlen, som ble formørket og forkynte dårlig vær. Efter å ha fått rikelig skadeserstatning, sparte ikke fiskerne på gode råd. På mange timers fart vilde det ligge nett utenfor kysten, påsto de. Og sjøgang vilde det også komme.

Sjøkart hadde vi om bord, men hverken min far, hr. Papandopulo eller matrosen forsto sig på dem. Konstantinopel måtte opgis som mål for reisen. Motløse satte vi kurs mot Sulina, skjønt vi visste at rumenerne anså flyktninger fra Odessa for tilhengere av mellemmaktene og brakte dem til konsentrasjonsleirene i Donau-deltaet. Mens vi dro nedover elven i et langsomt tempo, gled „Sicilia" fra Sociat à Italiana stolt og rakende himmelhøit op over oss, forbi. Det var en Middelhavspassasjerdamper, og med den var vi det siste fredsår vendt tilbake fra en vinterreise til Neapel. Far rådslo lenge med hr. Papandopulo. Under „Sicilias"s høie hekk la vi til i Sulinas havn.

Mens hr. Papandopulo og hans matros, som likeledes var utstyrt med gresk pass, bar vår baggasje ombord på „Sicilia", og mens mor, Olga og guvernanten fikk beskjed om å gå over til det italienske skibet i skumringen som snart vilde komme, og under de to grekeres beskyttelse, holdt far utkikk fra jaktens akterspeil. Beundringsverdig rolig gjorde han mig opmerksom på at de rumenske tollere neppe ga akt på kvinner og barn. Tyskere som traktet efter å vende hjem til sitt fedreland fra fremskutte poster på de tidligere seiersfronter, — de ble holdt særlig øie med. Menn! Hjemvendende krigere og fanger! het deres parole. Kvinner og barn var skrap, som folkekatastrofens storm feiet vekk foran sig, og som man ikke ønsket å legge merke til — det være sig av ridderlighet eller på grunn av orientalsk flegma.

Hvordan far og jeg, som dengang nettop hadde fått de første dun under nesen — hvordan vi skulde komme videre, det var ennå et stort spørsmål. Hr. Papandopulo hadde forsikret oss at kurérpasset ikke vilde nytte os det aller ringeste. Tvert i mot — Kurérpass gas det mer av i Asias tryllekrets enn drivminer mellem Sebastopol og Stambul.

Fra jaktens akterspeil så vi hvordan våre damer uantastet nådde ombord på den reddende damper opover „Sicilia"s leider. Mørket falt på. I et uforlignelig sammensurium av gresk, tyrkisk og tatarisk plapret hr. Papandopulo løs. Damperen, sa han, vilde

Signal nr. 18, 2. årgang, 2. septembernummer 1941. / Utkommer hver 14 dag Fungerende sjefredaktør: Heinz Medefind / Forlag og trykning: Deutscher Verlag, Berlin SW 68, Kochstraße 22-26 All rett forbeholdes
All rights reserved Entered as second-class matter at the Postoffice of New York, N. Y.

legge fra om få minutter, vi måtte springe over i det øieblikk, hvor leideren ble løftet og trukket inn. Hvis det ble nødvendig, skulde vi skyve den rumenske betjenten, som sto tett ved leideren, forsiktig til side. For Guds og Allahs skyld måtte vi ikke kaste betjenten i vannet, han vilde bli knust mellem damperen og kaien. Eller han kunde komme bort i propellen. Damperen dro opover Donau til Braila og Galatz; siden satte den kurs for Konstantinopel. Hvis det hendte en ulykke, vilde man hente oss fra borde i Galatz . . .

Det skummet op ved „Sicilia"s bakstavn. Med halv fart hadde propellen begynte omdreiningene. Matrosene løste fortøiningene fra de tykke stolpene. „Nå, gutt", sa far eftertrykkelig, „ta bena på nakken!" Jeg løp. Skyth fór ved siden av mig. Den kom nesten mellem benene mine. Far, som løp efter mig, skjendte: „Fordømte bikje!" Et øieblikk avskydde jeg også min tapre Skyth. Dens opførsel syntes mig å være temmelig ufornuftig. Hvor ofte har jeg ikke senere skammet mig over den urett jeg gjorde den! Uhindret nådde jeg op på damperens leider, ved hvis ende det sto to matroser og ropte: „Presto, presto!" De tok nettop tak i gelenderet på begge sider for å svinge inn landgangen. „Sicilia" fløitet; sakte dreide den sig vekk fra kaien og ut på elven. Jeg så mig tilbake efter far. Han sto med en fot på kaien og med den andre på landgangen, og han strevde med å rive armen sin løs fra tollbetjenten som holdt ham fast. Uniformerte menn, betjenter eller tollsoldater kom løpende til fra alle kanter.

Altsammen utspilte sig ubeskrivelig fort. Betjenten tumlet tilbake, han var nesten styrtet i vannet — far fikk bevegelsesfrihet. Jeg ante mer enn jeg så at Skyth hadde sprunget på betjenten. Da vi ble dratt ombord, svevet min vidunderlige Skyth i den ytterste enden av landgangen, som ble svinget inn.

Denne gangen hadde den ikke bitt til. Dens fremragende forstand, som alle de, som mener at det „ufornuftige" kreatur ikke har noensom helst forstand, burde misunne den —, den klokeste forutseenhet hadde advart den mot å bite sig fast, for så å se damperen med dens venner forsvinne, mens den forgjeves vilde anstrenge sig for å overvinde kjevekrampen og løse sig fra en fiende som den for guds skyld ikke vilde skade, men bare bringe ganske forsiktig til fornuft.

Ikke noe menneskelig har vært fremmed for vår hund. Stoltheten over dens heltelignende utspekulerthet — for tapperhet paret med forutseenhet synes jeg er kjennetegnet for heltemot — Skyths dyktighet altså, som i det øieblikk neppe lot den gi akt på oss, styrtet den i fordervelse. Kanskje gjør jeg den også urett. Det kan være at den i mengden av baggasje, som tårnet sig op til høie berg, lette efter sin lille frue. Eller den luktet allslags dyr, hvis lukt pirret dens nesebor og gjorde den omtåket. I hvertfall løp den over dekket med løftet hale. I Sulina var det blitt tatt frakt ombord og den var senket ned i skibsdypet gjennem akterluken. Luken var ikke blitt stengt ennå. Efter skrikingen fra mange mennesker antok vi at Skyth var sprunget ned i den åpne luken og — styrtet tre etasjer dypt ned i skibets indre.

Det var altfor dypt ned og altfor mørkt i lasterummet til at det vilde ha vært noe å se av dyret. Skjønt vi allerede var midt ute i elven, hadde de støiende barna fra østlige og sydlige land ennå ikke beroliget sig. Alle pludret, lo og bannet omhverandre i et dusin forskjellige dialekter. Selv om Skyth ved et under skulde leve enda — i slik larm måtte dens rop om hjelp drukne. Mannskapets forberedelser tydet på at et berg av sekker, som lå opstablet på dekket, skulde sendes ned nettop gjennem denne luken. Selv om man med mange ord beklaget hunden, så tenkte ingen på å hente den op dernedefra. Koldblodige og hjerteløse som de var, vilde de ha kunnet begrave den levende. Jeg hadde noen penger. Ti kostbare franske francs, en formue ute i det fremmede, hvor ingen vilde se og slett ikke ta i betaling russiske rubler. Mine francs forsvant i neven på en matros, hvis språk jeg ikke forsto. Uten tvil var det kinesisk for ham hva jeg stammet; men de tårene, som jeg ikke skammer mig over den dag i dag, så han jo i øinene mine. Forsiktig tok han pengene. Han hengte sig i en talje, svingte sig ned i lasterummet og — kom op igjen med min velbeholdne Skyth i armen. Dyret var landet temmelig bløtt på maismelsekker. I farens time hadde Skyths åndsnærværelse seiret over de forlokkende orientalske lukter.

Ingen kan være sint på den for at den fra Galatz bjeffet hånlig over til betjenten i Sulina, som den hadde narret aldri så lite. Rumenerens svar tydet på suveren forakt: som om han kjedet sig, spyttet han i vannet. Fjorten dager senere kløvde vi Middelhavets blå bølger. Da vi landet i Neapel, gjorde vi det i den overbevisningen at vi om få måneder kunde vende tilbake til et befriet Russland. Vi ante ikke at vi dermed skulde komme til å opleve nok en flukt fra Odessa, en Odyssé, som sammenlignet med den lykkelige første flukt fortjente å kalles en fornøielsestur over fredelig sommersjø.

(Sluttes i neste nummer.)

Teknikken beretter

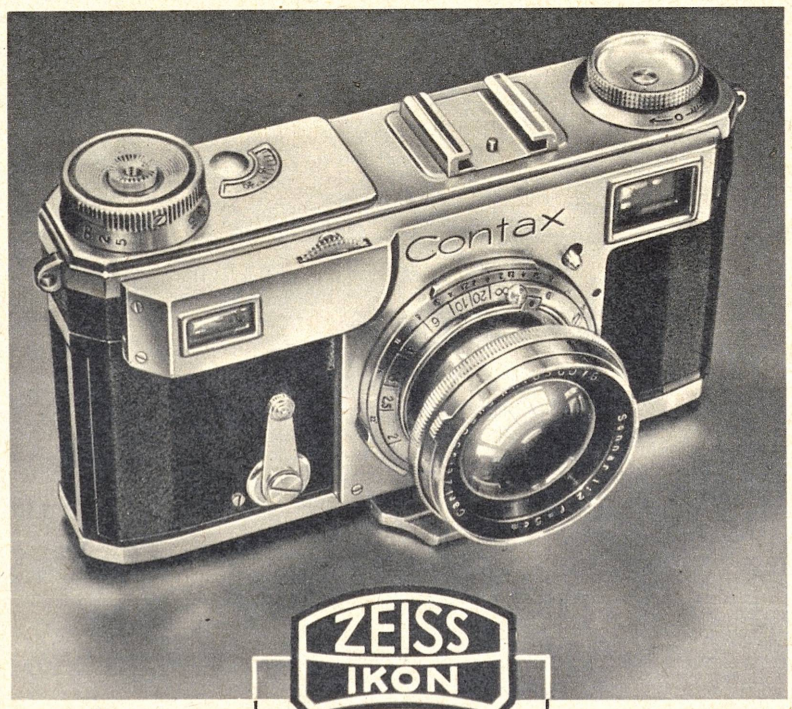
Tønner blir viklet

Den gamle ærverdige, tykkmavede tønne kan ikke bare rose sig av en lang tradisjon, men har også store fordeler: den lar sig lett rulle, velte og snu og er meget solid. Derfor må den riktignok sammenføies av enkelte tønnestaver i møisommelig arbeid.

Et tysk industriverk har nå med hell slått inn på en annen vei: Tønnene blir viklet over en formkjerne av tynne, smale trebånd, og man legger flere lag over hverandre — som ved vanlig finérfremstilling. Så blir trelagene presset sammen under et trykk av 125 atmosfærer og samtidig gjennemfuktet med kunstharpiks. De danner da en fast, homogen, holdbar masse. På samme måte lages låkk og bunn; man gir dem en hvelvet form og opnår derved en større fasthet i forhold til den vanlige flate bunn. De nye tønner er lettere enn de tidligere, og kan lages hurtigere og med mindre treforbruk.

Som linsen i menneskets øie

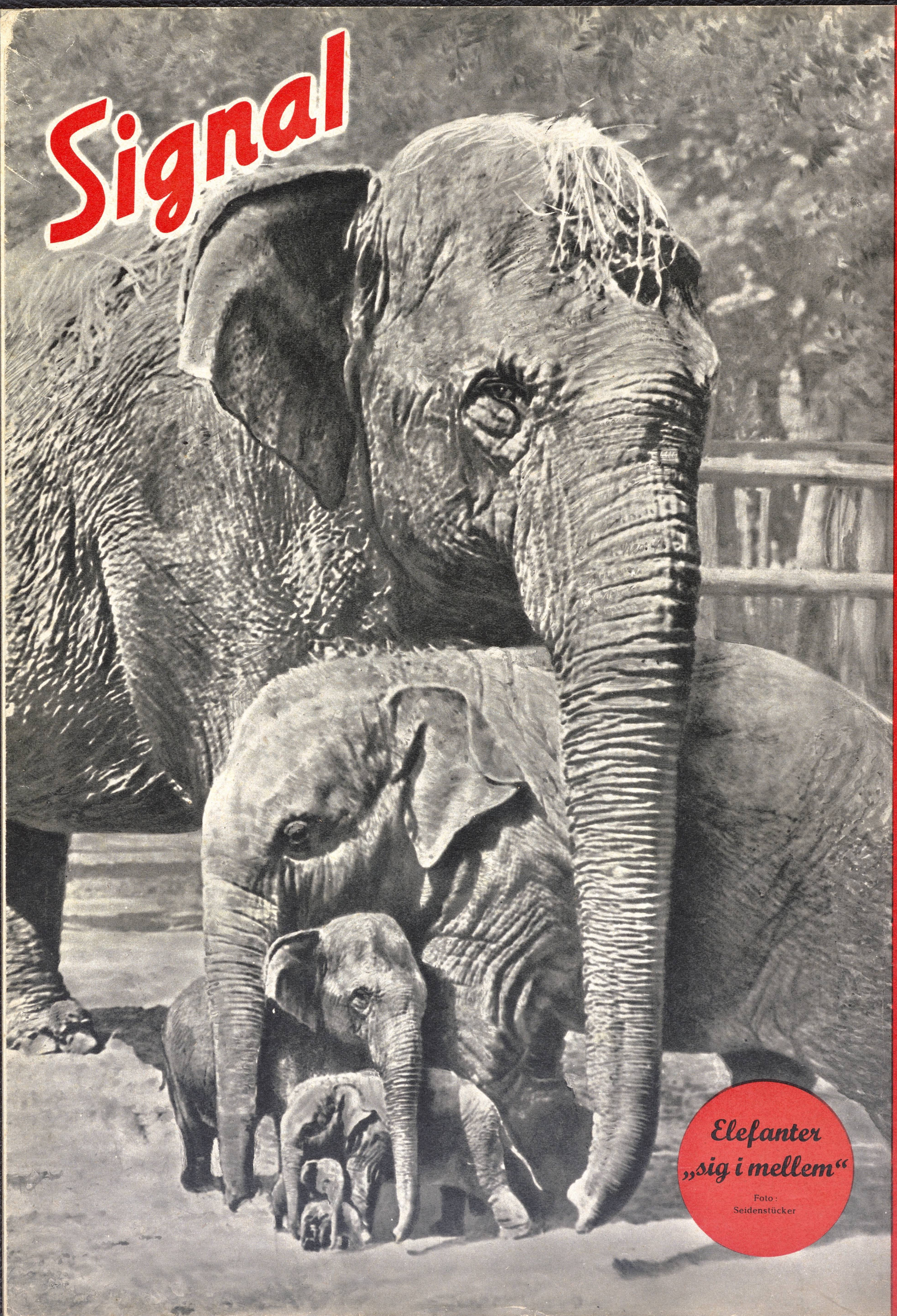
forandrer sig eftersom vi ser fjernt eller nært, idet den går sammen eller strekker sig, slik må også objektivet på et kamera innstilles på de forskjellige avstander som det fotograferes på. Dette foregår på den måte at objektivet beveges frem eller tilbake. Ved Contax 24 × 36 mm fra Zeiss Ikon, apparatet som mestrer alt, er objektivet forbundet med en optisk kjegleavstandsmåler som arbeider med den ytterste nøiaktighet, og dermed får man skarpinnstillingen automatisk. Avstandsmåler og -søker har bare ett

„vindu" til å se inn i. Derved blir søkingen av motiv og skarpinnstillingen til en funksjon. De lyssterke Zeiss-Sonnarer gjør amatøren uavhengig av belysning. Innleggingen av film er meget enkel takket være den avtagbare bakvegg. Den klimafaste spaltelukker av metall tillater den korteste belysningstid ned til 1/1250 sekund. Brosjyrer og alle nærmere oplysninger vil De få hos Deres Zeiss Ikon forhandler. Generalagentur for Norge: Skarpmoen & Co., Dronningensgt. 36, Oslo.

Perfekt fotografering med disse tre: Zeiss Ikon kamera, Zeiss Objektiv, Zeiss Ikon film!

Signal

Elefanter „sig i mellem“

Foto:
Seidenstücker